

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
วิทยาลัยดุสิตธานี

ปริญญานิพนธ์
ของ
ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

378.199

ป 335 ก

ร.3

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
วิทยาลัยดุสิตธานี

บทคัดย่อ

ของ

ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์

23 ก.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2547

ก 2515/4

ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์. (2547). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์, อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์.

ในการวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี โดยใช้รูปแบบการประเมินซีบีพี (CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง 232 คน ประกอบด้วย อาจารย์ 35 คน นักศึกษา 43 คน บัณฑิต 84 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ความเหมาะสมคือ 3.50 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย ผลคะแนนกับเกณฑ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก
 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่ามีจำนวนหน่วยกิตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เนื้อหาหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ และคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ทั้งอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน ทั้งอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
 3. ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ และบัณฑิต มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านการบริหารหลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
 4. ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมในระดับมาก
- เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่าด้านบริบทมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนนักศึกษา มีความคิดเห็นที่มีความเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

ด้านกระบวนการ อาจารย์มีความคิดเห็นที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการมีความเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นที่มีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของบัณฑิตว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรว่า อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียนและสถานที่เรียน ควรจัดให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน ควรพัฒนาระบบการลงทะเบียนของนักศึกษาให้มีความรวดเร็ว

ในส่วนของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีข้อเสนอแนะว่า ควรเน้นความรู้และทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษแก่นักศึกษาให้มาก การเรียนการสอนควรเน้นการฝึกปฏิบัติให้มากเพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

AN EVALUATION OF BACHELOR OF BUSINESS ADMINISTRATION PROGRAM IN
HOTEL MANAGEMENT AT DUSIT THANI COLLEGE

AN ABSTRACT
BY
PRAPAIPHAN CHAIPANTASETH

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2004

Prapaiphan Chaipantaseth. (2004). *An Evaluation of Bachelor of Business Administration Program in Hotel Management at Dusit Thani College*. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Professor Vinai Veerawattananont, Dr.Suwaporn Tungsomworapong.

The purpose of this research was to evaluate Bachelor of Business Administration Program in Hotel Management at Dusit Thani College by using the CIPP Model comprising four aspects: context, input, process and product. The subjects consisted of 24 instructors, 43 fourth-year students, 84 graduates, and 70 graduates' superiors. Five-rating scale questionnaires were administered. Data were analyzed by means of percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The result revealed the following facts:

Context: it was found that instructors, students and graduates thought the objectives of the curriculum were highly suitable.

Input: it was found that the total number of credits met the standard criteria set by the Ministry of the University Affairs. The instructors, students, and graduates thought the structure as well as content of the curriculum, instructors and the students' characteristics were suitable at a high level. As for the instructional media, study buildings and instructors, the students and graduates thought they were suitable at a moderate level.

Process: The instructors, students, and graduates thought the teaching process was suitable at a high level. As to the evaluation procedure, the instructors and graduates thought it was suitable at a high level whereas the students thought it was suitable at a moderate level. In regard to the curriculum management, instructors, students and graduates thought it was suitable at a moderate level.

Product: the graduates' superiors thought the graduates' knowledge, skills, attitudes and performance were satisfactory at a high level.

As compared with the set criteria of 3.50, the instructors, students, and graduates thought that the context was significantly higher than the set criteria. The instructors and graduates thought that the input was significantly higher than the set criteria, while there was no difference for the students. Regarding the process, there was significantly higher than the set criteria for instructors and no significant difference for graduates but the students thought the suitability was significant lower than the set criteria for the students.

Product: The graduates' superiors thought the product produced by the graduates or their performance was significantly higher than the set criteria.

The suggestions from the open – ended questionnaires were as follows:

Learning materials, textbooks and classrooms should be sufficiently provided for the students and instructors; the admission program should be developed for more efficient service. It was suggested by the graduates' superiors that the graduates should be better equipped with knowledge and communication in English; the teaching process should put more emphasis on practice so that proficient skills and work experience could be greatly improved.

ปริญญานิพนธ์

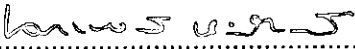
เรื่อง

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี

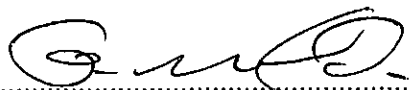
ของ

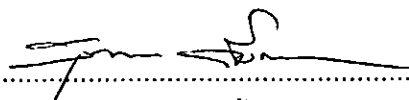
นางประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐ์

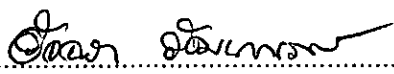
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

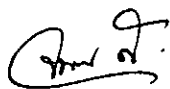
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สุกุลคุ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์วีรา พาสพัฒนพานิชย์ อาจารย์พรมิตร กุลกาลยีนยง รองศาสตราจารย์ ดร.สฤติย์ นิยมญาติ รองศาสตราจารย์ ดร.วิญญา วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์ ที่ได้กรุณาพิจารณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำต่างๆ ในการ สร้างแบบสอบถามทำให้การวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ของวิทยาลัยดุสิตธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ข้อมูลและยอมเสียสละเวลาของท่านเพื่อตอบ แบบสอบถาม ถ้าหากไม่ได้รับความร่วมมือจากท่านแล้วการวิจัยนี้คงสำเร็จได้โดยยาก

ขอขอบคุณอาจารย์นิยม เจริญสุขโสภณ คุณปัทมา คงทอง และคุณวิศนี ยอดสกุล ที่ให้ ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณวิทยาลัยดุสิตธานี ที่สนับสนุนทุนการศึกษาตลอดหลักสูตร

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แก่บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร.....	9
ความหมายของหลักสูตร.....	9
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	10
ลักษณะของหลักสูตรที่ดี	12
การประเมินหลักสูตรและรูปแบบการประเมินหลักสูตร	15
ความหมายของการประเมินหลักสูตร	15
จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร	17
เกณฑ์การประเมินหลักสูตร	18
รูปแบบการประเมินหลักสูตร.....	21
การเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมในประเทศไทย	32
ความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมใน ประเทศไทย	32
การจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรมในระดับอุดมศึกษา.....	32
แนวคิดการจัดทำหลักสูตรด้านการโรงแรมในระดับปริญญาตรี	33
การเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมในต่างประเทศ.....	36
แนวคิดการจัดทำหลักสูตรด้านการโรงแรมในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	37
การจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรมในระดับอุดมศึกษา	37
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี	39
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	39
โครงสร้างของหลักสูตร	39
การจัดการเรียนการสอน.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
ประชากร	41
กลุ่มตัวอย่าง	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
ลักษณะของแบบสอบถาม	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
รูปแบบการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี	47
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
ความมุ่งหมายของการวิจัย	89
วิธีดำเนินการวิจัย	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	89
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	99
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	99
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	101
บรรณานุกรม	102

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	110
ภาคผนวก ข คำอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	131
ภาคผนวก ค หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี	135
ภาคผนวก ง ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542	142
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	149
ประวัติย่อของผู้วิจัย	151

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	42
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามสถานภาพ.....	45
3	รูปแบบการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี	48
4	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตที่มีต่อวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรโดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	55
5	การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี กับโครงสร้างของหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย	56
6	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตที่มีต่อโครงสร้างของ หลักสูตรโดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	57
7	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตที่มีต่อเนื้อหาของหลักสูตร โดยรวมและเป็นรายชื่อ	58
8	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต ที่มีต่อคุณลักษณะของ อาจารย์โดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	60
9	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต ที่มีต่อคุณสมบัติของ ผู้เข้าศึกษาโดยรวมและเป็นรายชื่อ	61
10	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต ที่มีต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนโดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	62
11	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต ที่มีต่อกระบวนการเรียน การสอนโดยรวมและเป็นรายชื่อ	63
12	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต ที่มีต่อการวัดและประเมินผล โดยรวมและเป็นรายชื่อ	65
13	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต ที่มีต่อการบริหารหลักสูตร โดยรวมและเป็นรายชื่อ	66
14	ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ที่มีต่อประสิทธิภาพของบัณฑิต โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	67
15	ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี เป็นรายด้าน.....	70

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบทตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	71
17	ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้นตามความคิดเห็น ของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	71
18	ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านกระบวนการตามแนวความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	73
19	ความเหมาะสมด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์	74
20	ความเหมาะสมของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิต เปรียบเทียบกับเกณฑ์	74
21	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด	75
22	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับ โครงสร้างของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด	77
23	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับ เนื้อหาของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด	78
24	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับ คุณลักษณะของอาจารย์ จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	79
25	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	80
26	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต เกี่ยวกับอุปกรณ์ การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน จากแบบสอบถามปลายเปิด	81
27	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด	83
28	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด	84
29	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับ การบริหารหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด	85
30	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของบัณฑิต จากแบบสอบถามปลายเปิด	87

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์.....	21
2 รูปแบบการประเมินของทาบา.....	22
3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์.....	23
4 แนวคิดในการประเมินของสคริฟเวน	25
5 รูปแบบการประเมินที่ยึดหลักเกณฑ์ของสเดค.....	26
6 ความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจตามแนวคิดของ สตัฟเฟิลบีม.....	28
7 วิธีการประเมินองค์ประกอบโดยใช้รูปแบบของการประเมินชิปปี้.....	29
8 รูปแบบการประเมินของโพรวิส.....	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การให้บริการเป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นมานานแล้ว เมื่อมนุษย์เริ่มมีอาชีพธุรกิจการบริการก็เกิดขึ้นและได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ ความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจบริการเป็นไปพร้อมกับการแข่งขันผู้ประกอบการอาชีพในธุรกิจนี้จึงจำเป็นต้องเพิ่มพูนความรู้ให้ทันสมัย และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ธุรกิจบริการมีมากมายหลายสาขาด้วยกัน แต่ละสาขามีแนวทางในการพัฒนาของตนเอง และนับเป็นธุรกิจที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วมาก จากธุรกิจขนาดเล็กกลายเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่สามารถทำรายได้เข้าสู่ประเทศได้ปีละมากมายมหาศาล ช่วยให้ประชาชนมีงานทำ และช่วยยกระดับมาตรฐานของการศึกษา (สุदारัตน์ ปธานราชกูร์. 2537 : 1) กิจกรรมโรงแรมและภัตตาคารเป็นธุรกิจบริการประเภทหนึ่งที่มุ่งเน้นการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกสบายและสร้างสรรค์ความสุขให้กับแขกหรือผู้ที่มาใช้บริการไม่ว่าจะในด้านสถานที่พักผ่อน อาหารการกิน กิจกรรมนันทนาการและความบันเทิงต่างๆ งานโรงแรมและภัตตาคารจึงเป็นงานที่ต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่ต้องอาศัยทักษะงานเฉพาะด้านสำหรับการทำงานในตำแหน่งต่างๆ โดยเฉพาะงานที่ต้องสัมผัสกับลูกค้าโดยตรงยังต้องอาศัยบุคลากรที่มีทักษะการบริการด้วยจิตวิญญาณของการบริการ หรือจากการฝึกฝนมาอย่างเชี่ยวชาญ เนื่องจากการสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าหรือผู้รับบริการถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของงานบริการและเป็นกุญแจอันนำไปสู่ความสำเร็จของกิจการ (จิตตินันท์ เดชะคุปต์. 2540 : 5) ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของธุรกิจโรงแรมจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากร (ชินรัตน์ สมสืบ. 2539 : 354) ปัญหาสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่เป็นผลสืบเนื่องจากการขยายกิจการโรงแรม คือ การขาดแคลนบุคลากร บุคลากรของโรงแรมต้องเรียนรู้จากการศึกษาหรือประสบการณ์การทำงานนานปี จึงจะทำงานได้ดีและไม่เกิดข้อผิดพลาด (อนุพันธ์ กิจพันธ์พานิช. 2538 : คำนำ) โรงแรมต่างๆ จึงมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านนี้โดยเฉพาะ เพื่อเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน อันส่งผลให้มีการเปิดสอนวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยวในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน (โสภิต ภัทรพิพัฒน์. 2536 : คำนำ)

การที่จะให้บุคลากรในธุรกิจโรงแรม มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้ดีนั้นจะต้องอาศัยการศึกษา ดังที่นักการศึกษาหลายท่าน อาทิ สิปปนนท์ เกตุทัต (2534 : 8) ได้กล่าวว่าการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้พลเมืองของชาติเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ รู้จักคิด และสร้างสรรค์ให้ตนเองมีความเจริญก้าวหน้า ถ้าพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมที่ดีแล้วย่อมเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่วน จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช (2536 : คำนำ) ได้กล่าวว่าการศึกษาจัดเป็นความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์เพราะความรู้ที่ได้

จากการศึกษา สามารถสร้างความเจริญให้แก่มนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ และเป็นตัวนำในการเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีความสอดคล้องกันระหว่างความต้องการของมนุษย์และสังคมของประเทศนั้นๆ ด้วย ส่วน ธนภณ สมหวัง (2542 : 22) ได้กล่าวถึงการศึกษาว่าการศึกษาเป็นปัจจัยหรือเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนามนุษย์และสังคมให้เจริญก้าวหน้า การศึกษาจะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อให้มนุษย์และสังคมได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมและถูกต้อง เมื่อมนุษย์และสังคมได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมและถูกต้องแล้ว ย่อมจะนำไปสู่ความยั่งยืน สำหรับ สุมาลี สังข์ศรี (2544 : คำชี้แจง) ได้กล่าวถึงการศึกษาว่า การศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย มิได้จำเป็นเฉพาะในช่วงวัยเรียนเท่านั้น เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ มีความสามารถที่จะปรับตัว และดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงวัยได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะอยู่ในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ หรือวัยสูงอายุ โดยเฉพาะในสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อน การศึกษาดูจะยังมีความจำเป็นมากขึ้น

การจัดการศึกษาของสถาบันใดหรือหลักสูตรใด ที่สามารถทำให้นักศึกษาทุกคนสำเร็จ การศึกษาได้ตามหลักสูตรที่กำหนด โดยประหยัดทั้งงบประมาณ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และเวลาที่ใช้ในการศึกษา การจัดการศึกษาของสถาบันนั้นหรือหลักสูตรนั้นย่อมมีประสิทธิภาพมาก คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตร โดยหลักสูตรที่ดีควรมีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ และตอบสนองความต้องการของสังคม ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรมด้านต่างๆ ของผู้เรียน เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในการจัดทำหลักสูตรจะต้องศึกษาข้อมูลอย่างกว้างขวางเพื่อที่จะสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรวางเค้าโครง และรูปแบบของหลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ได้ นอกจากนี้หลังจากได้จัดทำหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ผู้จัดทำยังต้องตอบคำถามอีกว่า หลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้วนั้นเป็นหลักสูตรที่ดีมีจุดเด่นและจุดบกพร่องอย่างไร ซึ่งการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบปัญหาและข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นและเหมาะสมต่อไป (ทศนา เขมมณี. 2535 : 133-134) การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่ประเมิน เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกันและสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนานั้นว่าเป็นอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไข (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2535ก : 203) สำหรับสมบุรณ์ ชิตพงษ์ (2529 : 1) กล่าวว่า โดยปกติแล้วหลักสูตรควรจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเสมอ การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยจะกระทำได้นั้นก็ต่อเมื่อมีการประเมินหลักสูตรอยู่ตลอดเวลา เพราะผลที่ได้

จากการประเมินจะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรส่วนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขและเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพ

วิทยาลัยดุสิตธานีเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัยเปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2539 โดยมีความมุ่งหมายที่จะผลิตบุคคลากรผู้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในธุรกิจที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมบริการโรงแรม เพื่อเป็นการยกมาตรฐานของอุตสาหกรรมบริการด้านนี้ของประเทศ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพทัดเทียมกับนานาชาติ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สนใจเข้ามาสู่อาชีพนี้ให้มาก ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรกำลังคนของชาติสำหรับตอบสนองความต้องการด้านอุตสาหกรรมบริการที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว อันจะทำให้อุตสาหกรรมด้านนี้ของประเทศเจริญวัฒนาสภาพรึสืบไป (วิทยาลัยดุสิตธานี, 2545 : 78)

นับตั้งแต่วิทยาลัยดุสิตธานีได้เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ถึงปัจจุบัน รวมเวลาได้ 7 ปี มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว 3 รุ่น จำนวน 280 คน แต่ยังไม่เคยมีการประเมินหลักสูตรเลยว่าหลักสูตรนี้ได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด ก่อนที่ผู้วิจัยจะทำการประเมินหลักสูตร ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พบประเด็นที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ด้านบริบท เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรปรากฏชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร แต่อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษหลายท่านไม่ทราบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามที่วิทยาลัยกำหนดไว้ ซึ่งอาจทำให้จัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, สัมภาษณ์, 2546)

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

- 2.1 โครงสร้างของหลักสูตร พบว่า จำนวนหน่วยกิตตลอดระยะเวลาการศึกษา จำนวน 147 หน่วยกิตเป็นไปตามเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดยังไม่เหมาะสม ซึ่งวิทยาลัยต้องการเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาเอกเพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และได้ฝึกปฏิบัติทักษะงานโรงแรมครอบคลุมทุกแผนก และจำนวนชั่วโมงการฝึกปฏิบัติภาคสนามในสถานประกอบการจำนวน 1,000 ชั่วโมงไม่เหมาะสม ควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงฝึกปฏิบัติภาคสนาม เพราะการฝึกปฏิบัติภาคสนามจะช่วยให้ นักศึกษาได้เรียนรู้การปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานต่างๆ ของโรงแรม เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะสามารถปฏิบัติงานได้ทันที อันจะเป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการ (วีรา พาสพัฒนพาณิชย์, สัมภาษณ์, 2545)

- 2.2 เนื้อหาหลักสูตร พบว่า การจัดวิชากลุ่มวิชาแกนด้านบริหารธุรกิจยังไม่เหมาะสม ควรจัดลำดับรายวิชาก่อนและหลังเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน (ศรัณญา กังพานิชกุล, สัมภาษณ์, 2546) ด้านเนื้อหาหลักสูตรกลุ่มวิชาเอกการโรงแรมพบว่า รายวิชาชื่อแตกต่างกันแต่เนื้อหาการสอนคล้ายกัน ซึ่งควรปรับรวมเป็นวิชาเดียวกันได้ (ทวีเดช วัฒนกุล, สัมภาษณ์, 2545)

2.3 คุณลักษณะของอาจารย์ พบว่า อาจารย์ประจำบางท่าน และอาจารย์พิเศษ ขาดเทคนิคการสอน มุ่งสอนวิชาการมากเกินไป (สวัณณ์ จันทรีย์, สัมภาษณ์, 2546) ด้านการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ พบว่าอาจารย์ที่สอนด้านสาขาวิชาการจัดการโรงแรมผลิตงานวิจัยน้อยมาก ซึ่งสาเหตุเนื่องจากการภารกิจการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาการทำงานวิจัย (สฤติย์ นิยมญาติ, สัมภาษณ์, 2546) และพบว่าอาจารย์ประจำและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์วิชาชีพด้านการโรงแรมบางท่านมีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับอาจารย์ผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทบางท่านจะไม่มีประสบการณ์ด้านงานโรงแรม หรือมีประสบการณ์ด้านงานโรงแรมน้อย (ฤดีพันธ์ วรธนะภัก, สัมภาษณ์, 2546)

2.4 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาสาขาวิชาการจัดการโรงแรม พบว่า ระดับชั้นความรู้ของนักศึกษาแตกต่างกัน เนื่องจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาจากหลายสาขาวิชาเป็นเหตุให้นักศึกษามีความเข้าใจเนื้อหาวิชาไม่เท่ากัน ส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนลดน้อยลง (นิยม เจริญสุขโสภณ, สัมภาษณ์, 2546)

2.5 อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา สถานที่เรียน

2.5.1 อุปกรณ์การเรียนการสอน พบว่าอาจารย์ประจำที่สอนกลุ่มวิชาเอกการโรงแรมมีการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการสอน เช่น LCD Projector มีจำนวนน้อยอาจเนื่องจากข้อจำกัดของอาจารย์ผู้สอนในการใช้เทคโนโลยี และอุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน (ไวยุทธศักดิ์เดโช, สัมภาษณ์, 2546)

2.5.2 ตำราเรียน พบว่าตำราเรียนกลุ่มวิชาเอกด้านการโรงแรมที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในท้องตลาดมีจำนวนน้อยและค่อนข้างล้าสมัย เนื่องจากจำนวนนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญที่จะผลิตตำราด้านการโรงแรมมีน้อย วิทยาลัยจึงสั่งซื้อหนังสือตำราเรียนที่เกี่ยวข้องกับการโรงแรมจากต่างประเทศ ทำให้นักศึกษาที่มีข้อจำกัดในการอ่านภาษาอังกฤษใช้ตำราต่างประเทศเพื่อการค้นคว้าน้อย (อุไร กาญจนาวโรจน์กุล, สัมภาษณ์, 2546)

2.5.3 สถานที่เรียน พบว่าการจัดจำนวนนักศึกษากลุ่มละ 50-55 คน ต่อห้องเรียน 1 ห้องนั้นมีจำนวนมากเกินไปต่อความจุของห้องเรียน และส่งผลให้อุณหภูมิภายในห้องร้อนเป็นอุปสรรคต่อการเรียน โดยเฉพาะห้องเรียนที่มีแสงแดดส่องโดยตรง (ริชวรรณ บัวสุข, สัมภาษณ์, 2546)

3. ด้านกระบวนการ

3.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ในวิชาการฝึกปฏิบัติการบริการอาหารและเครื่องดื่ม การจัดจำนวนนักศึกษามากกว่า 25 คนต่อกลุ่มนั้นไม่เหมาะสมเพราะเมื่อแบ่งภาระหน้าที่ให้ฝึกปฏิบัติในห้องกวดำการจำลองจะทำให้นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่ได้น้อย เพราะต้องเฉลี่ยงานกันฝึกปฏิบัติ ดังนั้นจึงควรจัดจำนวนนักศึกษา 20 คนต่อกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ฝึกปฏิบัติงานได้มากขึ้น และอาจารย์สามารถดูแลการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาได้ทั่วถึง (จิระพันธ์ เพชรแก้ว, สัมภาษณ์, 2546)

3.2 การวัดและประเมินผล พบว่า การออกข้อสอบของอาจารย์แต่ละสาขาวิชายังไม่มี การจัดทำเกณฑ์น้ำหนักในการออกข้อสอบแต่ละบทเรียน และยังไม่มี การจัดทำตารางการวิเคราะห์ ข้อสอบ (ปัณมา คงทอง. สัมภาษณ์. 2546)

3.3 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า การจัดอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาฝึกงานนั้น มี การจัดอาจารย์ที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการโรงแรมเป็นอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งควรจัดอาจารย์นิเทศก์ที่ เป็นอาจารย์ที่มีความรู้ด้านงานโรงแรมโดยตรงจึงจะสามารถเข้าใจและแก้ไขปัญหาการฝึกงานของ นักศึกษาได้ดีกว่าอาจารย์ที่ไม่มีประสบการณ์งานโรงแรม (วิศนี ยอดสกุล. สัมภาษณ์. 2546)

4. ด้านผลผลิตของหลักสูตร พบว่า วิทยาลัยดุสิตธานี เพิ่งดำเนินการจัดตั้งหน่วยงาน สํารวจและติดตามประเมินผลบัณฑิตในปี พ.ศ. 2545 และอยู่ระหว่างการดำเนินการติดตาม สํารวจประเมินผลบัณฑิตรุ่นที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2545 แต่ยังไม่ได้มีการติดตามผลระดับ ความพึงพอใจของนายจ้าง หรือผู้ประกอบการผู้ใช้บัณฑิต (เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์. สัมภาษณ์. 2546)

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอน สาขาวิชาการจัดการโรงแรมของ วิทยาลัยดุสิตธานี ดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักวิชาการและวางแผนมีความเห็นว่า หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมควรจะได้รับ การประเมินหลักสูตร เพราะ จะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพหรือข้อบกพร่อง และแนวทางปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ผลที่ได้จากการ ประเมินหลักสูตรนี้จะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการโรงแรมของวิทยาลัยดุสิตธานี ให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ ธุรกิจการโรงแรมในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมของวิทยาลัยดุสิตธานี ตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ (CIPP model) ของสตัฟเฟิลบีม ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินที่ครอบคลุมหลักสูตร 4 ด้าน คือ (1) ด้านบริบท ได้แก่ การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การประเมิน โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน (3) ด้านกระบวนการ ได้แก่ การประเมินกระบวนการ เรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร (4) ด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมิน ประสิทธิภาพของบัณฑิต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โรงแรม พุทธศักราช 2539 ของวิทยาลัยดุสิตธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร

ความสำคัญของการวิจัย

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539 ของวิทยาลัยดุสิตธานี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารของวิทยาลัยดุสิตธานี ในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับสำนักวิชาการและวางแผนของวิทยาลัยดุสิตธานีในการพัฒนา อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการจัดการโรงแรมด้านกระบวนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ของวิทยาลัยดุสิตธานี สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการศึกษาวิจัยนี้จะทำการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539 ของวิทยาลัยดุสิตธานี
2. การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ (CIPP Evaluation Model) เป็นแนวทางในการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน คือ
 - 2.1 ด้านบริบท (Context) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - 2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน
 - 2.3 ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร
 - 2.4 ด้านผลผลิตของหลักสูตร (Product) ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ที่สอนรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี จำนวน 40 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 71 คน บัณฑิตจำนวน 140 คน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 140 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 391 คน
4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 4.1 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมของวิทยาลัยดุสิตธานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนการสอนหรือข้อกำหนด ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชาของหลักสูตร ตลอดจนคุณลักษณะของอาจารย์ กิจกรรมการเรียน การวัดและการประเมินผลการเรียน รวมทั้งการกำหนดเวลาสำหรับการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตร เพื่อให้ผู้บริหารการศึกษาดำเนินนโยบายการจัดการศึกษา ให้เป็นไปในแนวทาง ที่ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของชาติ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539 ของวิทยาลัยดุสิตธานี

2. การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบหรือพิจารณาเพื่อหา คุณค่า ประสิทธิภาพ คุณภาพ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของหลักสูตร เพื่อตัดสินว่า หลักสูตร มีคุณค่า มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีความเหมาะสมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การวิจัย ครั้งนี้เป็น การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539 ของวิทยาลัยดุสิตธานี โดยอาศัยรูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้

3. รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ หมายถึง การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบ การประเมินแบบชิปปี้ (CIPP model) 4 ด้าน คือ

3.1 การประเมินบริบท หมายถึง วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งหมายถึง การประเมิน ความคาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้

3.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น หมายถึง โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชา คุณลักษณะ ของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน

3.2.1 โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ได้แก่ ระยะเวลาการศึกษา จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชา จำนวนหน่วยกิตในแต่ละกลุ่มวิชา จำนวนชั่วโมงการฝึกงาน

3.2.2 เนื้อหาวิชา หมายถึง ความรู้ และประสบการณ์การเรียนการสอนในแต่ละ วิชาที่นำมาถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียน

3.2.3 คุณลักษณะของอาจารย์ หมายถึง ลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของ คณาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตที่พึงปรารถนา ได้แก่ มีความรู้ดี มีเทคนิคและวิธีสอนดี มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมตามวิชาชีพ

3.2.4 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ตอนปลายหรือเทียบเท่า และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่วิทยาลัยและทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

3.2.5 อุปกรณ์การเรียนการสอน หมายถึง สื่อประกอบการเรียนการสอน ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติที่ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตร ได้แก่ คอมพิวเตอร์ LCD Projector แผ่นภาพ สไลด์ แผ่นใส โทรทัศน์ วีดีโอ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการเรียน วิชาปฏิบัติด้านการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ด้านต้อนรับส่วนหน้า และด้านปฏิบัติการงานแม่บ้าน

3.2.6 ตำราเรียน หมายถึง บทเรียน เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม

3.2.7 สถานที่เรียน หมายถึง ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม

3.3 การประเมินกระบวนการ หมายถึง การศึกษาความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การใช้หลักสูตร เพื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินการด้วยวิธีใด จะแก้ปัญหาต่างๆ อย่างไร ในงานวิจัยนี้จะประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร

3.3.1 กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง เทคนิคการสอน แผนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.3.2 การวัดประเมินผล หมายถึง การดำเนินการในการพิจารณาตัดสินพฤติกรรม การเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการสอนของผู้สอน และข้อบกพร่องต่างๆ จากการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

3.3.3 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การบริหารงานของวิทยาลัยดุสิตธานี การควบคุมมาตรฐานการศึกษา การคัดเลือกนักศึกษา ระบบการศึกษา และการดำเนินงานทางด้านวิชาการ

3.4 การประเมินผลผลิต หมายถึง การประเมินประสิทธิภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานโรงแรม และอุตสาหกรรมบริการอื่นๆ

4. อาจารย์ผู้สอน ในการวิจัยนี้หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่สอนรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี

5. นักศึกษา ในการวิจัยนี้หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546

6. บัณฑิต ในการวิจัยนี้หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2539-2542

7. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ในการวิจัยนี้หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าของหน่วยงานหรือองค์กร ในการวิจัยนี้หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานที่บัณฑิตสาขาวิชาการจัดการโรงแรมทำงานอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539 ของวิทยาลัยดุสิตธานีในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้ว เสนอตามลำดับความสำคัญดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมิน หลักสูตร การเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมในประเทศไทย การเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมใน ต่างประเทศ และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

กูด (Good) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2528 : 2 ; อ้างอิงจาก Good. 1973 : 7)

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดเป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นต้น
2. หลักสูตร คือ เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้มีความรู้จนจบชั้นเรียน หรือได้รับประกาศนียบัตรเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อไป ทางอาชีพ
3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียน ภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถาบัน

มาร์ช และ สเตฟฟอร์ด (Marsh and Stafford) ได้ให้ความหมายหลักสูตรไว้ 4 ประการ คือ (สมบัติ คชสิทธิ์. 2536. 74-75 ; อ้างอิงจาก Marsh and Stafford. 1984 : 2-3)

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหารายวิชาต่างๆ ที่กำหนดไว้ในตำราประกอบการเรียนการสอน
2. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างที่ทางโรงเรียนได้จัดให้กับผู้เรียน
3. หลักสูตร หมายถึง แผนต่างๆ และประสบการณ์ทั้งหลายที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดไว้ให้กับผู้เรียน

4. หลักสูตร หมายถึง ผลผลิตทางการเรียนรู้ทั้งหลายที่ทางโรงเรียนได้วางแผนไว้

โอลิวา (Oliva) ได้นำคำนิยามต่างๆ ของหลักสูตรมาเรียบเรียงไว้ดังนี้ คือ สิ่งที่ใช้สอนใน โรงเรียน ชุดวิชาที่เรียน เนื้อหา โปรแกรมการเรียน ชุดของสิ่งที่ใช้ในการเรียนการสอน ลำดับของ กระบวนวิชา จุดประสงค์ที่นำไปปฏิบัติ กระบวนวิชาที่ศึกษา ทุกสิ่งๆ ที่ดำเนินการในโรงเรียน รวมทั้ง กิจกรรมนอกห้องเรียน การแนะแนว และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งการสอน กิจกรรมใน โรงเรียนที่ดำเนินการโดยผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน (รุจิร ภูสาระ. 2545 : 3 ; อ้างอิง จาก Oliva. 1992 : 5-6)

ธำรง บัวศรี (2531 : 7) ได้ให้ความหมายหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

สัจด์ อุทรานันท์ (2532 : 5-8) ได้กล่าวว่าความหมายของหลักสูตร จะมีขอบเขตอยู่ภายใน 3 สถานะดังนี้ คือ

1. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของศาสตร์สาขาวิชาหนึ่งในที่นี้หมายถึงสาขาวิชาหลักสูตรซึ่งจะต้องศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร วิธีการใช้หลักสูตร

2. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ ตามความหมายนี้ หลักสูตรจะหมายถึง เอกสารหลักสูตรที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรในด้านจุดประสงค์ หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตร รวมถึงเอกสารประกอบหลักสูตร อันได้แก่ คู่มือครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหรือคู่มือหลักสูตร แผนการสอนกลุ่มวิชาต่างๆ คู่มือประเมินผลการเรียน เป็นต้น

3. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของระบบการทำงานที่เกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของหลักสูตร กระบวนการประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนผลิตผลต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตร

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2532 : 1) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือแผนการเรียนซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา วิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึงการพิจารณาคัดเลือกจัดรวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ตลอดจนการประเมินผล

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 41-42) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตร คือ ประมวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม

กล่าวโดยสรุป หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้ หลักสูตรจึงเป็นแนวการศึกษาที่ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชาของหลักสูตร ตลอดจนคุณลักษณะของอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน และสถานที่เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพสังคม

องค์ประกอบของหลักสูตร

จันทิภา ลิ้มปิเจริญ (2528 : 141-143) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ขึ้น เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร เพราะองค์ประกอบของหลักสูตรจะช่วยให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตรทั้งระบบชัดเจนขึ้นว่าหลักสูตรทั้งระบบประกอบด้วยส่วนสำคัญอะไรบ้าง ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ วิธีการสอน และการจัดดำเนินการ การประเมินผลทั้งก่อนและหลังการนำ

หลักสูตรไปใช้ จึงจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อันเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม

วิชัย แหวนเพชร (2530 : 70 - 71) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย

1. ความมุ่งหมาย (Curriculum Objectives) เป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร นั่นว่า เมื่อผู้เรียนผ่านประสบการณ์แล้วผู้เรียนจะเกิดอะไร การกำหนดความมุ่งหมายต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคำนึงถึงการพัฒนาของตัวผู้เรียนด้วย
2. เนื้อหา (Curriculum Contents) เป็นส่วนที่ได้เลือกสรรเนื้อหา สาระ ความรู้ ประสบการณ์ มาจัดรวมเรียงลำดับไว้เมื่อผู้เรียนผ่านกิจกรรมต่างๆ แล้วจะพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้
3. กระบวนการเรียนการสอนและการบริหาร (Method and Organization) เป็นส่วนที่ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนำวิธีการสอนแบบต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาการจัดและบริหารหลักสูตรด้วย จะทำให้หลักสูตรใช้ได้สัมฤทธิ์ผล
4. การประเมินผล (Evaluation) ในหลักสูตรต้องมีการประเมินผลเพราะทำให้ทราบว่า ประสิทธิภาพของการเรียนหรือหลักสูตรนั้นเป็นอย่างไร ใช้ได้ผลหรือไม่ ซึ่งการประเมินผลนั้น ต้องขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นๆ ด้วย

ธารัง บัวศรี (2542 : 8-9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร มีดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Type and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวิดีโอเทป ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2532 : 4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมาย คือ ความประสงค์หรือความต้องการทางการศึกษาและสังคม
2. หลักการ คือ ทิศทางหรือแนวทางซึ่งจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. โครงสร้าง คือ กลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร
4. จุดประสงค์ของการเรียนรู้แต่ละรายวิชา หมายถึง ความรู้ทักษะหรือทัศนคติบางประการ โดยเฉพาะรายวิชานั้นๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องรู้ หรือต้องปฏิบัติได้
5. เนื้อหาของรายวิชา คือ ประสบการณ์ต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งกำหนดไว้สำหรับรายวิชานั้น อันจะช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายการเรียนรู้
6. สื่อการเรียน คือ อุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจทักษะ และทัศนคติตามที่ต้องการ
7. วิธีสอน การสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

จากองค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าว สรุปได้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตรจึงประกอบด้วยส่วนสำคัญต่างๆ คือ รายละเอียด โครงสร้างของหลักสูตรทั้งหมดที่แสดงการแจกแจงวิชา วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่บรรจุในแต่ละวิชาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอน วิธีการสอน และการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

เซลเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander) ได้กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีควรมีคุณลักษณะดังนี้ (วิชัย ดิสสระ. 2533 : 42-44 ; อ้างอิงจาก Saylor and Alexander. 1974 : 44-45)

1. เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้มาจากผู้เรียน สังคม กระบวนการเรียน
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความกว้างขวางมีความสมดุล มีความชัดเจน มีช่องว่างสำหรับการขยาย ดัดต่อ เพิ่มเติม ได้ตามที่ต้องการ และมีความสอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนในแต่ละกลุ่ม
3. กระบวนการเรียนเอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้าและมีอิสระที่จะพัฒนาตามความสามารถ ความสนใจ ตามแนวทางของตนเองได้
4. ผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจตรงกันในแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตร ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียน

5. แผนงานของหลักสูตรมีช่องว่างสำหรับการยืดหยุ่นเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามโอกาสของการเรียนการสอน และมีความกว้างขวาง สอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอน การวัดผล ตลอดทั้งจุดมุ่งหมายและโอกาสทางการเรียนที่กำหนดไว้

6. มีคณะกรรมการหรือหน่วยงานวัดและประเมินผลหรือกลุ่มคนที่รับผิดชอบ ในการพิจารณา รวบรวม รายงาน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรอย่างมีระบบ

7. แผนการและส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีโอกาสอธิบายและชี้แจงให้เป็นที่เข้าใจของผู้เรียนและผู้ปกครอง และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

สำหรับสิปปนนท์ เกตุทัต (2522 : 72-74) ได้กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีว่าสามารถสร้างและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สถาบันอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ต้องพัฒนาหลักสูตร ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และต้องเป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นด้วย

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 10) ได้กล่าวถึง หลักสูตรที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. หลักสูตรควรมีความคล่องตัวพอสมควร และสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

2. หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การศึกษามุ่งตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. หลักสูตรที่ดีจะต้องสนองความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน โดยมุ่งที่จะปลูกฝังกิจนิสัยที่ดีในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

4. หลักสูตรจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาวิชา และการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน

5. การดำเนินการวางแผนหลักสูตร ควรตั้งอยู่บนรากฐานที่เชื่อถือได้

6. ในการพัฒนาหลักสูตร ควรคำนึงถึงรากฐานทางปรัชญาการศึกษา รากฐานทางจิตวิทยา และรากฐานทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

7. หลักสูตรควรจะเป็นแนวทาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจ ความถนัด และความสามารถเป็นรายบุคคล

8. หลักสูตรในระดับต่างๆ ควรจะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน ไม่ขาดตอน

สัจด์ อุทรานันท์ (2532 : 211-212) กล่าวถึง หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องมีลักษณะดังนี้

1.1 ควรตั้งอยู่บนรากฐานของการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา ธรรมชาติของความรู้ และนอกจากนั้นยังต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้

1.2 มีความชัดเจน มีความต่อเนื่องกันทุกข้อโดยไม่ขัดแย้งกัน

1.3 มีความยืดหยุ่นได้ และเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

1.4 จะต้องสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม โดยให้ผู้เรียน เรียนรู้ และเข้าใจว่าสิ่งใดควรจะอนุรักษ์ไว้ นอกจากนั้นยังมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จักสร้างสรรค์ วัฒนธรรมให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

1.5 จะต้องเน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียน ให้มีความเจริญงอกงาม หลายๆด้าน ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นคนคิดเป็น มีความสนใจมีความกระตือรือร้น มีอาชีพตาม ความถนัด และจะต้องเน้นหนักในการเสริมสร้างทางเศรษฐกิจส่งเสริมและฝึกอาชีพ

2. หลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถสนองตอบความต้องการ ของสังคมและชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และมีความเสียสละ มีความรู้สึก ชื่นชมภาคภูมิใจในชาติ สามารถที่จะสร้างเสริมและมีศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของชาติ

3. หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับวัย เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนกล้าแสดงออกในด้านความคิดเห็น สนองความ ต้องการของผู้เรียน ด้านความอบอุ่น การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ดังนั้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่ละระดับจึงมีความแตกต่างกัน นักพัฒนาหลักสูตรจึงควรรู้ว่ากิจกรรมใดบ้างที่ผู้เรียนในวัยนั้นๆ จะฝึกได้หรือไม่ได้ นั่นคือมุ่งสิ่งที่เป็นไปได้เหมาะกับการที่จะฝึกปฏิบัติ และส่งเสริมพัฒนาการของ ผู้เรียนทุกๆ ด้าน

ธำรง บัวศรี. (2542 : 104-105) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของหลักสูตรที่ดีนั้น ผู้พัฒนาหลักสูตร ต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

1. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลรวมทั้ง ความแตกต่างของระดับพัฒนาการด้านต่างๆ ในตัวผู้เรียนแต่ละคน หมายถึง หลักสูตรต้องมีความ ยืดหยุ่นในตัวมาก มีเนื้อหาวิชาและประสบการณ์กว้างขวางเพื่อให้ทุกคนได้รับประโยชน์เต็มที่ ได้มี โอกาสเลือกเรียนสิ่งที่ถนัดและเหมาะสมกับความสามารถของตน

2. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มต้นจากสิ่งทั่วไปก่อนที่จะเข้าสู่สิ่งจำเพาะ คือ หลักสูตรต้องเริ่มจากวิชาสามัญทั่วไป แล้วจึงสอดแทรกวิชาเฉพาะ

3. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดวิชาต่างๆ ไว้อย่างมีระบบ คือ เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องตามลำดับพัฒนาการ โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและความพร้อมควบคู่ไป ด้วย และคำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหาวิชาและความเหมาะสมของการจัดลำดับเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ให้บังเกิดผลดีตามจุดประสงค์

4. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงผลที่เกิดแก่ผู้เรียนให้มีความ เจริญเติบโตเป็นเรื่องสหสัมพันธ์กันทุกด้านได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเชาวน์ปัญญา ไม่เน้นด้านใดด้านหนึ่งจนลืมนับพัฒนาการด้านอื่นๆ ไป

5. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ควรพึงเล็งถึงความต่อเนื่องของประสบการณ์ที่จัด ให้ผู้เรียนทุกระยะ

6. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ควรคำนึงถึงความเจริญเติบโตและการพัฒนาการในวัยต่าง ๆ ไม่ควรเจาะลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

7. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ควรจัดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนแสดงออกอย่างเด่นชัด

8. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ คือ กำหนดวิชาและประสบการณ์ให้เหมาะสมสำหรับแต่ละเพศ

9. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ควรคำนึงถึงการปฐมนิเทศบุคลิกภาพของผู้เรียน

10. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรนอกจากมุ่งส่งเสริมพัฒนาการปัจจุบัน จะต้องให้เป็นฐานสำหรับรองรับพัฒนาการในอนาคตด้วย

นอกจากนี้ สุธรรม อารีกุล (2541 : 16-18) ได้ทำการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การอุดมศึกษา โดยวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบันของอุดมศึกษาไทยจำนวน 630 แห่ง ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรว่า หลักสูตรที่ดีจะต้องมีการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน มีเอกลักษณ์แสดงความเข้มแข็งของสถาบัน ภายใต้ความเป็นไทยของทางวิชาการ สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรมไทย มีการปรับตัวอย่างสม่ำเสมอทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมและเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดในเชิงบูรณาการ มีความหลากหลายเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน สามารถเรียนได้ทุกเวลา สถานที่ และโอกาส เพื่อการศึกษาต่อเนื่อง และ สมหวัง พิริยานูวัฒน์ และคณะ (2544 : 2-5) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา พบว่า หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเห็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มุ่งเตรียมความพร้อมด้านสติปัญญาให้มีความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข่าวสาร ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น และมุ่งพัฒนาความเป็นสากล เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ

ดังนั้น หลักสูตรที่ดี จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน ต้องมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของสังคมปัจจุบัน

การประเมินหลักสูตรและรูปแบบการประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ราฟ ไทเลอร์ (Ralph Tyler) ได้ให้นิยามการประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบว่าหลักสูตรและการสอนได้บรรลุประสงค์เพียงใด กระบวนการในการตรวจสอบว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปอย่างไร (ซำรง บัวศรี. 2542 : 327 ; อ้างอิงจาก Tyler. 1950 : 60)

เวิร์ทเดน และ แซนเดอร์ส (Worthen and Sanders) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการกำหนดคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งรวมทั้งการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่จะตัดสินคุณค่าของโปรแกรม ผลผลิต กระบวนการ วัตถุประสงค์หรือแสวงหาทางเลือกเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ (สมบัติ คชสิทธิ์. 2536 : 67 ; อ้างอิงจาก Worthen and Sanders. 1973 : 19)

สมิตร คุณากร (2523 : 198) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่า การประเมินหลักสูตรคือการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินหลักสูตรเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้นมีขอบเขตรวมถึงการวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียน การวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 3-4) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่าหมายถึง กระบวนการให้ข้อมูลซึ่งสารสนเทศสำหรับตัดสินคุณค่าของโปรแกรมการศึกษา ผลผลิต กระบวนการ จุดมุ่งหมายของโครงการ หรือทางเลือกต่างๆ ที่ออกแบบเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2530 : 7) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินหลักสูตรคือกระบวนการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่จัดไว้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ว่าการปฏิบัติจริงนั้นผลที่ได้ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

สังต์ อุทรานันท์ (2532 : 353) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 ระยะ คือ ประเมินหลังจากได้ร่างหลักสูตรแล้ว ประเมินขณะที่กำลังอยู่ในระหว่างการใช้หลักสูตร และประเมินหลังจากใช้หลักสูตรแล้ว

พรสุข หุ่นนิรันดร์ (2534 : 130) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่าการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณภาพดี หรือไม่ดีอย่างไร มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

สมบัติ คชสิทธิ์ (2536 : 75) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่าเป็นกระบวนการให้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนแต่ละคน ตลอดจนนำมาปรับปรุงระบบการบริหารของมหาวิทยาลัย และการปฏิบัติงานของบุคลากร

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 213) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร คือ การบวนการในการหาข้อมูล การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการใช้หลักสูตร หรือกระทำก่อนการใช้หลักสูตรเพื่อจะได้นำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิมเป็นการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

รุจิร ภูสาระ (2545 : 143) ได้ให้ความหมายการประเมินหลักสูตร ไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในเชิงปริมาณ
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้เรียนกับมาตรฐาน

3. การอธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการเลือกการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องหลักสูตร

4. การใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

จากความหมายของการประเมินหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตร คือ การประเมินว่าวัตถุประสงค์ เนื้อหาของหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่คาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด และนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 140) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรว่า เพื่ออธิบายและดูว่าองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรสอดคล้องกันหรือไม่ เพื่อตัดสินความเหมาะสมในการบริหารงานด้านวิชาการด้านหลักสูตร และเพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตรว่า ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วเพียงใด

ทิตนา แชมมณี (2535 : 134) กล่าวถึงความหมายการประเมินหลักสูตรว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคูณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นมาสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ เพื่อตัดสินว่าการวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่ และเพื่อวัดผลดูว่าผลผลิต คือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

โชติ เพชรชื่น (2536 : 570) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรเพื่อพิจารณาว่าโครงสร้างของหลักสูตรอันได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน การวัด และการประเมินผล มีความสอดคล้องระหว่างกันเพียงใด และโครงสร้างมีความสอดคล้องกับปรัชญา แผนพัฒนา นโยบายของประเทศ และความต้องการของสังคมเพียงใด และเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรว่าสมควรที่จะนำไปใช้ดำเนินการต่อหรือไม่ หากมีข้อบกพร่องควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และเพื่อพิจารณาคุณภาพของผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณลักษณะหรือมีคุณค่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ในหลักสูตรหรือไม่

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 192) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนินการในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินการอยู่ เพื่อที่จะพิจารณาว่าองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เช่น จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การวัดผล ฯลฯ มีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่ สามารถนำมาปฏิบัติในช่วงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้หรือในขณะที่การใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ได้มากน้อยเพียงใด ได้ผลเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคอะไร จะได้เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทันทั่วทั้ง

2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้ จะได้ช่วยปรับปรุงหลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่า ควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สนองความต้องการของสังคมเพียงใด และเหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร หลังจากผ่านกระบวนการทางศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไร การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้หรือหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่งก็ได้

จากจุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร คือ แนวทางที่วางไว้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านต่าง ๆ และเพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรว่าดีหรือเหมาะสมหรือไม่ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขต่อไป

เกณฑ์การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีลักษณะเด่นที่สำคัญประการหนึ่งคือ จะต้องมิเกณฑ์ไว้สำหรับเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับ กล่าวคือ ถ้าผลที่ได้รับมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลการประเมินก็จะออกมาในลักษณะที่ควรพึงพอใจ แต่ถ้าผลการประเมินออกมาในลักษณะที่ต่ำกว่าเกณฑ์ผลการประเมินก็จะมีลักษณะที่ไม่น่าพึงพอใจ ซึ่ง สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 48) ได้ให้ความหมายเกณฑ์ (Criterion) ไว้ว่า เกณฑ์หมายถึง สิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้ หรือส่วนประกอบ (Performance) ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของระดับพฤติกรรมที่ยอมรับได้ เกณฑ์ที่ดีจะต้องมีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องและมีลักษณะของความเป็นมาตรฐาน

ธวัชชัย ชัยจิรธยากุล (2529 : 226-227) เสนอแนวคิดในการใช้เกณฑ์การประเมินหลักสูตรว่าเกณฑ์ที่นำมาใช้ควรพิจารณาให้สัมพันธ์กับผลที่ได้พึงปรารถนา กระบวนการของการใช้หลักสูตรและความเหมาะสมของหลักสูตรกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

ผลที่ได้รับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ใช้เกณฑ์ของการประเมินผลการศึกษา ซึ่งอาจจำแนกผลที่ได้รับออกเป็นหลายประเภท จำแนกเป็นผลที่ได้รับในระยะสั้นและระยะยาว ผลที่ได้รับโดยตั้งใจ กับไม่ได้ตั้งใจ และจำแนกจากพฤติกรรมที่แสดงออกในสามด้าน คือ พฤติกรรมทางพุทธิลักษณะ จิตลักษณะ และปฏิบัติลักษณะ กระบวนการ เป็นเกณฑ์อีกอย่างหนึ่งที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการใช้ หรือการเรียนรู้หลักสูตร อันเป็นปรากฏการณ์ในรูปของการดำเนินงานซึ่งเป็นกระบวนการที่

ได้วางแผนหรือตั้งใจว่ากิจกรรมในห้องเรียนและปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ความเหมาะสมกับมาตรฐานการประเมินผลควรตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรกับมาตรฐานที่ได้มาจากลักษณะหลักสูตรที่พึงปรารถนา เช่น หลักสูตรประกอบด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยหรือไม่

สมบัติ คชสิทธิ์ (2536 : 68-69) เสนอแนวคิดในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินไว้ ดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์โดยยึดวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลักในการประเมิน โดยพิจารณาว่าสิ่งที่ถูกประเมินนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

2. กำหนดเกณฑ์โดยการตกลงร่วมกันระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับคณะผู้ประเมิน

3. กำหนดเกณฑ์โดยคณะผู้ประเมิน โดยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญให้

พิจารณา

4. กำหนดเกณฑ์การประเมินจากผลการวิจัย

5. กำหนดเกณฑ์โดยใช้แนวคิดที่เป็นค่านิยมของสังคม

เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander) ให้ความเห็นว่า คำตอบของคำถามต่อไปนี้จะขึ้นกับเครื่องชี้บอกว่าหลักสูตรที่ประเมินนั้นดีหรือไม่ คำถามนั้นคือ (กาญจนา คุณารักษ์.

2527 : 322-333 ; อ้างอิงจาก Saylor and Alexander. 1977 : 5)

1. มีข้อมูลที่จำเป็น ได้แก่ จำนวนและประเภทของนักศึกษา สังคม และความช่วยเหลือเกี่ยวกับสถาบัน ธรรมชาติ และคุณสมบัติของกระบวนการเรียนรู้ ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวก รายงานการวิจัยและคำแนะนำจากผู้ประกอบวิชาชีพทั้งหลายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพียงพอหรือไม่

2. จุดมุ่งหมายของสถาบันเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนหรือไม่ เพียงพอหรือไม่ มีความสมดุลและความเป็นไปได้เพียงพอ มีการจัดหาเพื่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือไม่ มีการยืดหยุ่นเพื่อการตัดความมุ่งหมายบางอย่างออก และเพิ่มตามความจำเป็นหรือไม่

3. กระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้า และมีอิสระที่จะพัฒนาความสามารถ ความสนใจตามแนวทางของตนเองได้หรือไม่

4. ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ มีความเข้าใจร่วมกันในการวางแผนหลักสูตร ซึ่งจะให้ผลแก่ทั้ง 2 ฝ่ายหรือไม่ มีการพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้นักศึกษาได้รับอนุญาตให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาหลักสูตรหรือไม่ และโดยทั่วไปแล้ว นักศึกษามีความเข้าใจและยอมรับในความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นหรือไม่

5. เป้าหมายสำคัญๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกับโอกาสของการเรียนรู้ในแต่ละขอบเขตที่ได้เลือกสรร เพื่อที่จะให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ได้มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ของโอกาสในการเรียนรู้กับความมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ มีช่องว่างหรือมีความซ้ำซ้อนกันหรือไม่ และถ้ามีช่องว่างหรือมีความซ้ำซ้อนกัน ได้มีการแก้ไขหรือไม่

6. ภายในแต่ละขอบเขตของความมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องกับโอกาสของการเรียนรู้มีรูปแบบของการสะท้อนความรู้สึกสนใจในการร่างหลักสูตรหรือไม่

7. แผนการที่วางไว้เหมาะสมกับสถาบัน มีการพัฒนาแผนโดยปรับให้เหมาะสมกับประชากร และวิทยาการที่มีอยู่ในสถาบันบ้างหรือไม่ โอกาสของการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของประชากรหรือชุมชนหรือไม่

8. ได้มีการใช้กระบวนการที่รักษาไว้ซึ่งความสมดุลในการยอมรับพิจารณาความต้องการ และแรงผลักดันจากภายนอกหรือไม่

9. การพัฒนาหลักสูตรทั้งหมดได้เป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้งหรือไม่

10. ผู้ที่รับผิดชอบในการวางแผน เป็นตัวแทนของบุคคลอื่นที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรวมถึง นักศึกษา ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป และบุคลากรในด้านวิชาชีพ หรือไม่

11. มีการใช้ข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากนักศึกษาและบุคคลอื่นที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะ ปรับปรุงโครงการหรือไม่

12. มีโครงการเพื่อการประชาสัมพันธ์แก่นักศึกษา ผู้ปกครอง และบุคคลอื่นๆ หรือไม่

13. มีตัวแทนของที่ประชุม หรือมีหน่วยประเมินผลหลักสูตร หรือหน่วยอื่นๆ หรือมีบุคคล ผู้รับผิดชอบในการจำแนกปัญหาที่พบในกระบวนการร่างหลักสูตรหรือไม่ และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น มีช่องทางการติดต่อเพื่อแก้ปัญหา และรายงานการแก้ปัญหาให้ทราบหรือไม่ มีระบบเกี่ยวกับความ มั่นคงของแผน การติดตามผล และการรายงานผล โดยถือว่าสิ่งเหล่านี้ทำเพื่อการเปลี่ยนแปลง หรือไม่

14. โครงการนี้จะเป็นการคาดหวังได้หรือไม่ว่าจะใช้ทรัพยากรการศึกษาและสื่อการสอน ของสถาบัน และของชุมชนได้อย่างเต็มที่

15. การร่างหลักสูตรมีความยืดหยุ่นเพียงพอ เพื่อโอกาสของการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นเพื่อ รูปแบบของการเรียนการสอนอื่นๆ และเพื่อความเห็นของครูและนักเรียนโดยทั่วๆ ไปหรือไม่

นอกจากนี้ สเทนเฮาส์ (Stenhouse) ได้เสนอเกณฑ์ 5 ประการที่นำมาใช้ในการประเมิน หลักสูตร ได้แก่ (รุจิรุ ภูสาระ, 2545 : 152 ; อ้างอิงจาก Stenhouse, 1975 : 117-118)

1. ความหมาย (Meaning) ผู้ประเมินควรให้ความสนใจกับความหมายของหลักสูตรมาก ว่าการพิจารณาเพียงว่าการตัดสินใจมีคุณค่าเพียงใด ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นงานที่ค่อนข้างจะ เป็นศิลปะที่มีความหมายและวิธีการเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

2. ศักยภาพ (Potential) งานของผู้ประเมินส่วนหนึ่งเป็นการตอบคำถามที่เกิดจากการ ประเมินผล คำถามส่วนใหญ่มักจะถามว่า เมื่อจบหลักสูตรผู้เรียนจะได้อะไรบ้าง มากกว่าจะถามว่า อะไรจะเกิดขึ้นถ้าเรานำหลักสูตรนี้ไปใช้ในโรงเรียน

3. ความสนใจ (Interest) ในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ แล้วนำผลมาขยายนั่นความ สนใจจะเกิดขึ้นถ้ามีการตั้งคำถามว่า หลักสูตรมีคุณภาพและมีความสำคัญเพียงใด

4. เงื่อนไข (Conditionality) การนำหลักสูตรมาใช้ต้องขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียนหรือ โรงเรียน ครูจึงต้องวางเงื่อนไขในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียนของตนเอง

5. ความชัดเจน (Elucidation) เกณฑ์ชี้แนะว่า หลักสูตรควรสร้างมาจากความเข้าใจในทฤษฎีทางการศึกษา และนวัตกรรมทางการศึกษา

ดังนั้นเกณฑ์การประเมินหลักสูตรควรประกอบด้วย การกำหนดแผนการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ผู้ประเมินต้องมีความเข้าใจหลักสูตรที่จะประเมินอย่างชัดเจน หลักสูตรที่จะประเมินต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีระบบการจัดการเรียนการสอนที่ดี บุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประเมินต้องมีความเข้าใจหลักสูตร การมีส่วนร่วมในหลักสูตรของผู้สอน ผู้เรียน และชุมชน

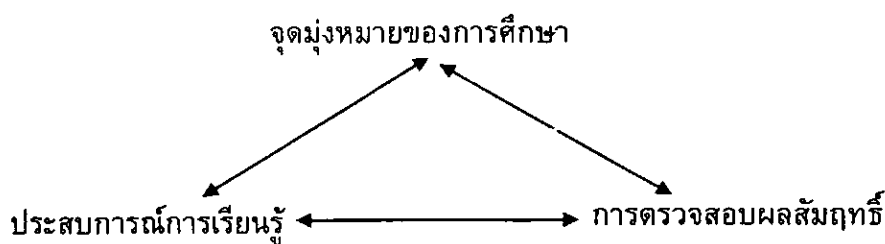
รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีนักการศึกษาได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตร 3 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) ซึ่งเน้นวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลักในการประเมิน ดังนั้นผู้ประเมินจึงต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและตีค่าจุดมุ่งหมายเหล่านี้ เพื่อพิจารณาว่าสิ่งที่จะประเมินบรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ผู้มีความคิดในแนวนี้นี้ ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler) ทาบา (Taba) แฮมมอน (Hammond) และครอนบาค (Cronbach)

1.1 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Model of Evaluation)

ไทเลอร์ (Tyler) ให้ความเห็นว่า การประเมินควรใช้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ โดยมีการศึกษาเป็นกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสบการณ์การเรียนรู้และการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ กระบวนการนี้ถือว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นการตรวจสอบว่า ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยมีรูปแบบการประเมินตามภาพประกอบ 1 (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 222-226 ; อ้างอิงจาก Tyler. 1969 : 110-125)

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์

(ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 222-226 ; อ้างอิงจาก Tyler. 1969 : 110-125)

ตามแนวคิดดังกล่าวนี้พื้นฐานของการจัดหลักสูตรก็คือ ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสามารถวางจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนหรือมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร บทบาทของการประเมินหลักสูตรจึงอยู่ที่การดูผลผลิตของหลักสูตรว่า ตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ แนวคิดของไทเลอร์ ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model)

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร ไทเลอร์ ถือว่าการประเมินผลหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ไทเลอร์ ได้เสนอขั้นตอนการเรียนการสอนและการประเมินผลดังนี้

1.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้างๆ โดยการวิเคราะห์ทรัพยากรของจุดมุ่งหมายว่ามีความชัดเจนเพียงใด และสามารถแสดงพฤติกรรมแต่ละอย่างที่กำหนดตามจุดมุ่งหมายบรรลุมากน้อยเพียงใด

1.1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน เฉพาะเจาะจงซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดในภายหลัง

1.1.3 กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

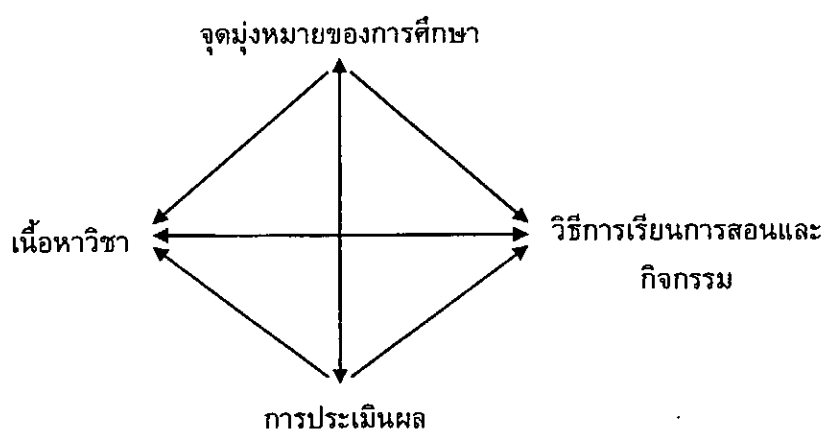
1.1.4 เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมก็จะทำให้เนื้อหา หรือ ประสบการณ์ที่วางไว้ประสบความสำเร็จ

1.1.5 การประเมินผลโดยการตัดสินใจด้วยการวัดผลทางการศึกษา หรือการทดสอบสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

1.1.6 ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ก็จะต้องมีการตัดสินใจที่จะยกเลิก หรือ ปรับปรุงหลักสูตรนั้น แต่ถ้าบรรลุตามจุดมุ่งหมายก็อาจจะใช้ผลสะท้อนกลับ (Feed-back) ของหลักสูตรนั้นเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณค่าของหลักสูตร

1.2 รูปแบบการประเมินของทาบ (Taba's Model Evaluation)

ทาบ (Taba. 1962 : 413-444) ได้เสนอรูปแบบโดยใช้ชื่อว่า A Conceptual Frame Work for Curriculum Design) ดังภาพประกอบ 2

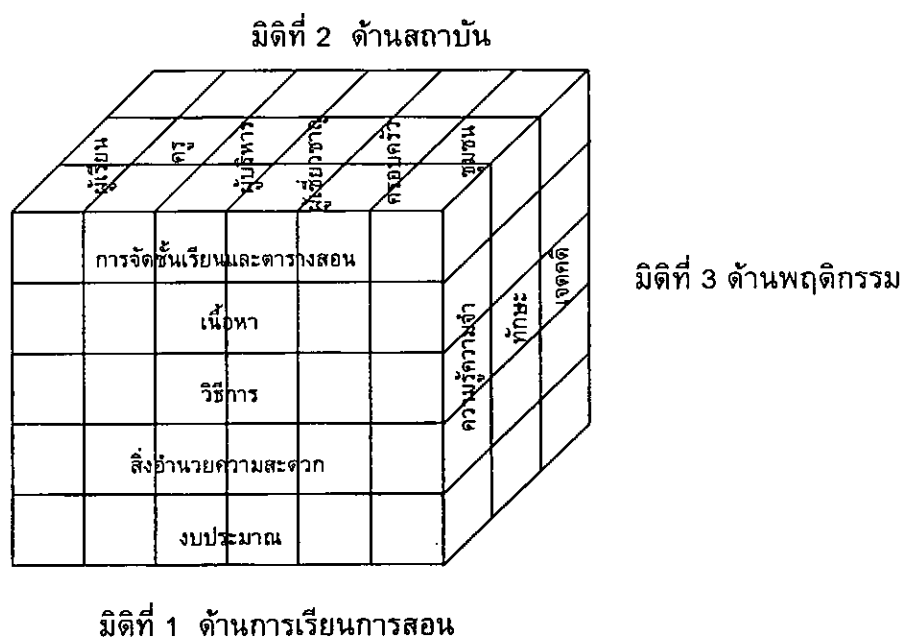
ภาพประกอบ 2 รูปแบบการประเมินของทาบ
(ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 222-226 ; อ้างอิงจาก Taba. 1962 : 413-444)

ภาพประกอบ 2 แสดงว่า หลักสูตรประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา วิชา วิธีการเรียนการสอนและกิจกรรมและการประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ เพื่อที่จะกำหนดแนวทางในด้านเนื้อหา วิธีการเรียนการสอนและกิจกรรม รวมทั้งการประเมินผลว่า ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

1.3 รูปแบบการประเมินของแฮมมอน (Hammond's Model Evaluation)

แฮมมอน (Hammond. 1969 : 1-17) มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าการปรับปรุง หลักสูตรมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยมีรูปแบบของการประเมิน หลักสูตรประกอบด้วยสามมิติคือ

- มิติที่ 1 ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เนื้อหาวิชาวิธีการสอน วัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่าย
- มิติที่ 2 ด้านสถาบัน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ครอบครัวยุติธรรม และชุมชน
- มิติที่ 3 ด้านพฤติกรรม ได้แก่ ความรู้ ความจำ เจตคติ และทักษะ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์
(บุญชม ศรีสะอาด. 2528 : 240 ; อ้างอิงจาก Hammood. 1969 : 1-17)

ภาพประกอบ 3 แสดงว่า มิติที่ 1 และมิติที่ 2 ให้ข้อมูลเชิงอธิบาย ส่วนมิติที่ 3 ให้ข้อมูลที่เป็นวัตถุประสงค์ว่าจะให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมใดบ้าง ทั้ง 3 มิตินี้มีความสัมพันธ์กัน เช่น ผู้ประเมินต้องการทราบว่า ถ้าใช้วิธีสอน (มิติที่ 1) แล้วจะทำให้ให้นักเรียน (มิติที่ 2) เกิดทักษะ (มิติที่ 3) ตามที่ต้องการหรือไม่ ดังนั้นข้อมูลในมิติที่ 1 และมิติที่ 2 จะเป็นข้อมูลเชิงอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและสภาพสังคม ส่วนมิติที่ 3 เป็นความมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรตามแนวของแฮมมอน จึงต้องทำการประเมินทั้ง 3 มิติ

1.4 แนวคิดในการประเมินของครอนบาค (Cronbach) (อ้างอิงจากอุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان. 2520 : 12-14)

ครอนบาค ได้เสนอให้ทำการประเมินสิ่งต่อไปนี้ คือ

1.4.1 กระบวนการ (Process) เป็นการศึกษาขั้นตอนต่างๆ ในระหว่างการดำเนินการเรียนการสอน เน้นการปฏิบัติงานของครู

1.4.2 ความชำนาญ (Proficiency) เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะวัดความสามารถในหลายด้าน ไม่เฉพาะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเท่านั้น ขึ้นอยู่กับผู้ประเมินและใช้วิธีการหลายวิธีในการวัดแต่ต้องเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่จะวัด

1.4.3 เจตคติ (Attitude) เป็นความเชื่อของบุคคล ถ้าผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ผู้เรียนจะมีความสนใจในกิจกรรมการเรียน การวัดอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

1.4.4 การติดตามผล (Follow-up) เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาติดตามผลสำเร็จตามหลักสูตร โดยมุ่งผลหลักสูตรหรือรายวิชาในภาพรวม ไม่เน้นการเปรียบเทียบหลักสูตรซึ่งมีความเบี่ยงเบนได้ง่าย

แนวทางการประเมินหลักสูตรตามแนวความคิดของครอนบาคนี้ คำนึงถึงตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลักสูตร เป็นการเพิ่มเติมจากแนวคิดของไทเลอร์ นั่นคือ ครอนบาคได้ให้ความสนใจในด้านกระบวนการดำเนินการหลักสูตร และมีการติดตามผลนักศึกษาด้วย ผลที่ได้จากการประเมินมุ่งสู่การตัดสินใจหลายประการ คือ ทั้งการตัดสินใจเกี่ยวกับรายวิชา เกี่ยวกับตัวบุคคล คือ นักศึกษา และเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

แนวคิดในการประเมินหลักสูตรของครอนบาค มีข้อจำกัดในการประเมิน ดังนี้ คือ

ก. องค์ประกอบของหลักสูตรที่แนวคิดนี้ให้ความสนใจจะประเมินมีเพียงองค์ประกอบที่เป็นกระบวนการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น ส่วนองค์ประกอบเกี่ยวกับผลผลิตของหลักสูตร องค์ประกอบอื่นที่อยู่ในระยะก่อนการนำหลักสูตรไปใช้มิได้รับความสนใจที่จะประเมิน เช่น ความเหมาะสมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร หรือคุณลักษณะ ของครูและนักเรียน เป็นต้น

ข. ลักษณะการประเมินเป็นแบบการประเมินรวม (Summative Evaluation) มากกว่า การประเมินย่อย (Formative Evaluation)

ค. วิธีการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร มิได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะทำอย่างไร เกณฑ์การตัดสินจะเป็นไปตามลักษณะของกลุ่มมากกว่า

2. รูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) รูปแบบที่ใช้เกณฑ์เป็นหลัก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ประเภทใช้เกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่ การประเมินกระบวนการต่างๆ ที่ช่วยให้วัตถุประสงค์บรรลุผล เช่น การประเมินกระบวนการ หรือวิธีการ

2.2 ประเภทใช้เกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก ได้แก่ การประเมินผลของวัตถุประสงค์ที่บรรลุผล เช่น การประเมินผลผลิต ผู้นำแนวคิด รูปแบบการประเมินประเภทนี้ ได้แก่ สคริฟเวน (Scriven) และสเตค (Stake)

2.2.1 แนวคิดในการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Goal Free Evaluation)

สคริฟเวน (Scriven, 1967 : 39-83) ได้นำแนวคิดของครอนบาคมาขยายให้กว้างออกไป สคริฟเวน ได้เน้นการประเมิน 4 ลักษณะ คือ

ก. ประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการ หรือดำเนินการหลักสูตร เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

ข. การประเมินผลรวบยอด (Summative Evaluation) เป็นการประเมินสรุปของหลักสูตรจะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดกระบวนการใช้หลักสูตรแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ตลอดจนหาจุดเด่น หรือจุดบกพร่องของหลักสูตร ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อนำไปใช้กับหลักสูตรอื่น

ค. การประเมินผลภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ภายในตัวของมันเอง เช่น การประเมินเนื้อหา จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร

ง. การประเมินผลสำเร็จ (Pay-off Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น การประเมินผลที่เกิดจากการสอนของผู้สอน ที่มีต่อผู้เรียน ผลที่เกิดขึ้นกับผู้สอน หรือผลที่เกิดกับผู้ปกครอง เป็นต้น

ตามแนวคิดของสคริฟเวนเกี่ยวกับการประเมินใน 4 ลักษณะดังกล่าวนี้ เมื่อนำมาสัมพันธ์กันจะได้ลักษณะของผลการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประการ ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ลักษณะการประเมิน	การประเมินภายใน	การประเมินผลสำเร็จ
การประเมินย่อย	ตัดสินความสมบูรณ์ของเนื้อหา เช่น โครงสร้าง ลำดับ เนื้อหา	ตัดสินผลที่เกิดระหว่างดำเนินการ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ
การประเมินรวม	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับวัสดุต่างๆ	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น

ภาพประกอบ 4 แนวคิดในการประเมินของสคริฟเวน

(โชติ เพชรชื่น. 2529 : 46 อ้างอิงมาจาก Scriven. 1967 : 39-83)

จุดเด่นสำคัญของการประเมินผลโดยยึดหลักเกณฑ์เป็นหลักของสตริฟเวน คือ เป็นการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรที่คาดหวังไว้และไม่คาดหวังไว้ เป็นการขยายแนวคิดของไทเลอร์ สตริฟเวนไม่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เป็นเพียงการเสนอรูปแบบรวมๆ ของการประเมินผลตามทัศนะของเขาเท่านั้น

2.2.2 แนวความคิดการประเมินของสเตค (Stake's Countenance Model)

สเตค (Stake) ได้เสนอให้เห็นองค์ประกอบของหลักสูตร แนวความคิดของ สเตค ต่างจากผู้อื่นในด้านที่ว่า ถ้าพบว่าผลผลิตของหลักสูตรไม่ดีแล้ว ไม่ได้หมายความว่า เนื้อหาของหลักสูตรจะไม่ดี แต่ผลที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดจากองค์ประกอบอื่นๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม ผู้สอน หรือผู้เรียน แนวความคิดของสเตค เขียนเป็นภาพประกอบดังภาพประกอบ 5 (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 232-236 ; อ้างอิงจาก Stake.1967 : 523-540)

	Intents (ผลที่คาดหวัง)	Reservations (ผลที่เกิดขึ้นจริง)	Standard (มาตรฐานที่ใช้)	Judgment (ที่มาของการตัดสินใจ)
สิ่งนำเข้า (Inputs)	ควรมีปัจจัยใดบ้างที่จะเอื้ออำนวยในการเรียนการสอน	ภาวะที่มีอยู่จริงก่อนการเรียนการสอน		
กระบวนการ (Process)	ควรดำเนินการเรียนการสอนอย่างไร	การเรียนการสอนจริงตามที่สังเกตในขณะที่มีการเรียนการสอน		
ผลผลิต (Outcome)	ต้องการให้เกิดผลอย่างไรหลังจากการเรียนการสอนแล้ว	ผลที่ได้รับหลังจากการเรียนการสอนจบลงแล้ว		

ตารางมิติเชิงบรรยาย

ตารางมิติเชิงตัดสินใจ

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการประเมินที่ยึดหลักเกณฑ์ของสเตค
(ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 232-236 ; อ้างอิงจาก Stake.1967 : 523-540)

จากภาพประกอบ 5 ในส่วนของตารางมิติเชิงบรรยาย ต้องพิจารณาข้อมูลในแนวดิ่งว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่กับข้อมูลในแนวนอน โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกันเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่เกิดขึ้นตามแนวดิ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่คาดหวังไว้หรือไม่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่ามีความสัมพันธ์กันในแนวดิ่ง และมีความสอดคล้องกันในแนวนอนแสดงว่าหลักสูตรหรือกระบวนการวิชานั้นเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของการวางมิติตัดสินใจ จะเป็นเกณฑ์มาตรฐานเพื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้มาจากการวางมิติตัดสินใจ ซึ่งแบ่งเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน และที่มาของการตัดสินใจว่าหลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายหรือมีประสิทธิภาพเพียงใด ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่จุดใดมีปัจจัยอะไรเป็นตัวเกื้อหนุน

3. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Model) เป็นรูปแบบที่อาศัยการประเมินผลเปรียบเทียบข้อมูล หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหลักสูตรกับมาตรฐานที่ผู้ประเมินกำหนดไว้ ผู้ที่เสนอรูปแบบนี้ ได้แก่ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และโพรวัส (Provus)

3.1 รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (The CIPP Model of Evaluation)
(ไซติ เพชรชื่น. 2530 : 59-61)

ในปี ค.ศ. 1968 สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้เสนอรูปแบบเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรหรือโครงการซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปชื่อ ชิปปี้ โมเดล (CIPP Model) คำว่าชิปปี้มาจากอักษรย่อของคำ 4 คำ คือ

C	=	Context	คือ	บริบท
I	=	Input	คือ	ปัจจัยเบื้องต้น
P	=	Process	คือ	กระบวนการ
P	=	Product	คือ	ผลผลิต

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม เป็นรูปแบบที่เน้นเกี่ยวกับการตัดสินใจทางด้านการศึกษา โดยสตัฟเฟิลบีมได้เสนอแนวคิดในการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ขั้นตอน คือ (1) การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) (2) การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring Decisions) (3) การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Implementing Decision) (4) การตัดสินใจเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Recycling Decisions) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของโครงการ เรียกว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับความสำเร็จ ซึ่งเป็นการประเมินที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีขั้นตอน สตัฟเฟิลบีม ได้เสนอความคิดว่า ควรทำการประเมินองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

3.1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาความต้องการและสิ่งต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจตั้งจุดประสงค์ของหลักสูตร

3.1.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินสิ่งที่นำเข้ามาใช้ในการดำเนินการโครงการ หรือหลักสูตร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการตัดสินใจว่าจะเลือกปัจจัยใดดี ในการวางแผนออกแบบในการดำเนินการต่อไป

3.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เช่น การบริหารหลักสูตร จัดประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนเพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการโดยวิธีใด และอย่างไร วิธีใดมีข้อบกพร่อง และจะแก้ไขอย่างไร

3.1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตและผลกระทบของโครงการ หรือหลักสูตรว่าได้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงการหรือหลักสูตรให้ได้ผลดีกว่าเดิม

จากแนวความคิดในการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว กรอบความคิดในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินดังภาพประกอบ 6

	ความคาดหวัง	ความเป็นจริง
เป้าหมาย	การตัดสินใจในการวางแผนหรือตั้งความมุ่งหมาย (ประเมินบริบท) (1)	การตัดสินใจในผลสำเร็จ (ประเมินผลผลิต) (4)
วิธีการ	การตัดสินใจในการออกแบบดำเนินการหรือโครงสร้าง (ประเมินปัจจัยเบื้องต้น) (2)	การตัดสินใจในการใช้วิธีดำเนินการ (ประเมินกระบวนการ) (3)

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (โชติ เพชรชื่น. 2529 : 46 อ้างอิงมาจาก Stufflebeam. 1968 : 125-129)

จากภาพประกอบ 6 แสดงว่าหลังจากทำการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรแล้ว จะทำให้ได้สิ่งต่อไปนี้คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (กรอบที่ 1) ปัจจัยหรือกิจกรรมที่ควรจัดเข้าไปในหลักสูตร (กรอบที่ 2) กิจกรรมหรือกระบวนการที่นำไปปฏิบัติ (กรอบที่ 3) และผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินการหลักสูตร (กรอบที่ 4) การประเมินตามแนวคิดนี้ ต้องทำการประเมินเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกัน วิธีการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ได้แสดงไว้ดังภาพประกอบ 7

บริบท	ปัจจัยเบื้องต้น	กระบวนการ	ผลผลิต
1. บรรยายสภาพแวดล้อม 2. เปรียบเทียบปัจจัย ป้อนเข้าและผลผลิตที่ เป็นจริงกับที่คาดหวัง 3. เปรียบเทียบระบบการ ปฏิบัติที่นจะเป็นและ ที่เป็นไปได้ 4. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดความแตกต่าง ระหว่างสิ่งที่คาดหวัง กับสิ่งที่เป็จริง	บรรยายและวิเคราะห์ ทรัพยากรมนุษย์และ วัสดุที่เหมาะสม ยุทธวิธีการแก้ปัญหา และการออกแบบ กระบวนการที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นไปได้	รวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะสำหรับการ ตัดสินใจในโครงการและ กระบวนการที่เป็นจริง	กำหนดเกณฑ์การวัดที่ สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ โดยการเทียบผลการวัด กับเกณฑ์มาตรฐานและ แปลความหมายผลผลิต ในรูปของข้อมูลก็ได้จาก องค์ประกอบทั้ง 3 เป็น พื้นฐาน

ภาพประกอบ 7 วิธีการประเมินองค์ประกอบโดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้
(Worthen and Sanders. 1973 : 128-150)

จากภาพประกอบ 7 จะเห็นได้ว่าการประเมินโดยใช้รูปแบบของสตัฟเฟิลบีม เป็นการประเมินที่ปฏิบัติเป็นขั้นตอนต่อเนื่องเป็นวัฏจักร มีระบบและสามารถย้อนกลับได้ทุกขั้นตอน กล่าวคือ การประเมินบริบทเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจ เพื่อการวางแผน และตั้งวัตถุประสงค์ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเพื่อกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร เลือกวิธีการที่เหมาะสม การประเมินกระบวนการ ก็คือการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการขั้นตอนสุดท้าย เมื่อสิ้นสุดหลักสูตรก็ประเมินผลผลิต

3.2 รูปแบบการประเมินของโพรวัส (Provus's Discrepancy Evaluation Model)
(วิชย วงษ์ใหญ่. 2536 : 84-86 ; อ้างอิงจาก Provus. 1969.)

โพรวัส ได้เสนอรูปแบบการประเมินเรียกว่า รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องกัน (The Discrepancy Evaluation Model) โดยเสนอขั้นตอนในการประเมิน 5 ขั้นตอน คือ

3.2.1 การนิยามหลักสูตร (Program Definition) เป็นการบอกรายละเอียดหรือพิจารณาคุณภาพของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์ คุณลักษณะของผู้สอน ผู้เรียน สื่อทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้หลักสูตร และกิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียน ที่จะทำใหบรรลุวัตถุประสงค์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร (Program Standard) หรืออาจใช้มาตรฐานจากการจัดกลุ่มของจุดมุ่งหมายการศึกษา (Taxonomy of Educational Objectives) ก็ได้

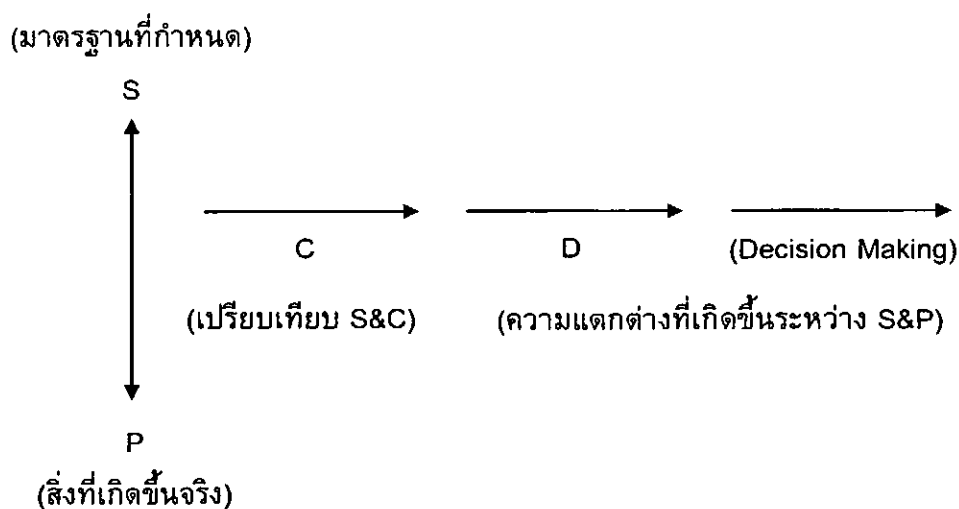
3.2.2 การประเมินการจัดตั้งหลักสูตร (Program Installation) เป็นขั้นตอนการพิจารณาสภาพที่เป็นจริงของการดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดไว้ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยเฉพาะด้านกิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียนว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลให้คณะกรรมการตัดสินใจการประเมินหลักสูตร ในขั้นนี้จะทำให้ทราบความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังไว้ในขั้นที่ 1 กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

3.2.3 การประเมินกระบวนการ (Program Process) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นบางส่วนจากการดำเนินการ ผลย่อยๆ ที่เกิดขึ้นนี้จะเป็ประโยชน์ในแง่ของการปรับปรุงการดำเนินการ ผู้ประเมินซึ่งมุ่งหาคำตอบในขั้นนี้ว่า หลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ย่อยๆ เพียงใด และจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขั้นสุดท้ายได้เพียงใด ภายใต้เงื่อนไขใด อาจกล่าวได้ว่าการประเมินกระบวนการนี้ คือความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลผลิตที่จะเกิดขึ้นตามที่ระบุไว้

3.2.4 การประเมินผลผลิตของหลักสูตร (Program Product) เป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายของหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อมุ่งหาคำตอบว่าหลักสูตรได้บรรลุวัตถุประสงค์ขั้นสุดท้ายหรือจุดหมายปลายทางหรือไม่ เพียงใด

3.2.5 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลที่ได้รับ (Cost-benefit Analysis) เป็นการวิเคราะห์ว่าหลักสูตรดังกล่าวได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนมากน้อยเพียงใด ซึ่งการประเมินในขั้นนี้อาจมีหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้ประเมินจะพิจารณา

รูปแบบการประเมินของโพรวัสตั้งแสดงในภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 รูปแบบการประเมินของโพรวัส

(ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2528 : 238 อ้างอิงมาจาก Provus. 1979 : 242-283)

S = Standard	เป็นขั้นแรกของการดำเนินการประเมินหลักสูตร กล่าวคือ ผู้ประเมินจะต้องตั้งเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ต้องการวัดได้ก่อน
P = Performance	หลังจากดำเนินการขั้นแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลในสิ่งที่ต้องการวัดมาให้เพียงพอ และข้อมูลเหล่านั้น ควรเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ชัดเจน
C = Compare	เมื่อตั้งมาตรฐานและรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ก็นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้
D = Discrepancy	จากการเปรียบเทียบข้อมูลกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินจะพบว่า มีช่องว่างอะไรที่เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวัง

แนวทางในการประเมินของโพรวิส สะดวกกับผู้ประเมินหลายประการ และเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะสามารถนำไปตัดสินใจว่าจะใช้รูปแบบการประเมินแบบนั้นหรือไม่ หรือจะปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจะหยิบยกข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งมาพิจารณาก็ได้ (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527: 153-154)

จากการเสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรทั้ง 3 รูปแบบข้างต้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบในการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก และรูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก ต่างก็มุ่งองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและดูผลผลิตของหลักสูตรว่าตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ส่วนรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจเป็นการประเมินในหลายๆ องค์ประกอบและนำผลที่ได้มาประกอบกัน เพื่อนำไปพิจารณาในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

สำหรับ รูปแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) เป็นรูปแบบที่สามารถดำเนินการในการประเมินได้ทั้งระบบและต่อเนื่อง เพราะเป็นการประเมินตั้งแต่บริบท สภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งการประเมินรูปแบบนี้สามารถให้ข้อมูลที่ค่อนข้างละเอียดลึกซึ้งแก่ผู้บริหาร ในการตัดสินใจที่จะทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

จากการที่ได้ศึกษารูปแบบการประเมินผลทั้ง 3 รูปแบบ ผู้วิจัยจึงได้เลือกรูปแบบการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบประเมินชิปปี้ของสตัฟเฟิลบีม มาเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ของวิทยาลัยดุสิตธานี เพราะเหตุว่ารูปแบบการประเมินชิปปี้เป็นการประเมินที่เป็นระบบครอบคลุมทั้งการวางแผน การดำเนินงานและผลผลิต ทำให้มองเห็น ความสัมพันธ์และสอดคล้องกันของหลักสูตร และจุดบกพร่องที่ควรแก้ไขและข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อไป ดังนั้นนักวิชาการแสดงความเห็นเกี่ยวกับการประเมินแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ไว้ดังนี้

สจัต อุทรานันท์ (2532 : 287) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร โดยใช้แบบจำลองชิปปี้ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่งหรือประเมินเพียงครั้งเดียว แต่เป็นรูปแบบที่มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพราะทำให้ได้ข้อมูลมาก ซึ่งจะนำไปสู่การประเมินในรายละเอียดส่วนต่างๆ ต่อไป ประโยชน์ของรูปแบบ

การประเมินแบบชิปปี้ที่เด่นชัดมากคือ เป็นรูปแบบที่ประเมินองค์ประกอบทุก ๆ ด้านของหลักสูตร ตั้งแต่บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต การประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ จึงเป็นการประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอย่างครอบคลุมทุกด้าน

การเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมในประเทศไทย

ความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมในประเทศไทย

แต่เดิมนั้นความรู้เกี่ยวกับการโรงแรมและภัตตาคารส่วนใหญ่เกิดจากการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้วหรือผู้ที่มีความรู้เฉพาะด้าน โดยผู้ที่เข้าทำงานใหม่จะได้รับคำแนะนำในการทำงานตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ ซึ่งการให้ความรู้ดังกล่าวยังจัดอยู่ในวงแคบเฉพาะผู้อยู่ในธุรกิจ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2508 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีได้ทำการบรรจุวิชาการโรงแรมเป็นวิชาเลือกให้กับนักศึกษาที่สนใจ และได้เริ่มบรรจุไว้เป็นวิชาเอก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 โดยเน้นการเรียนการสอนทางหลักทฤษฎี เนื่องจากยังขาดสถานที่ฝึกหัดภาคปฏิบัติ (ปรีชา แดงโรจน์. 2525 : 164) ซึ่งนับว่าการบรรจุวิชาการโรงแรมไว้ในหลักสูตรนี้เป็นการเริ่มต้นของการเรียนการสอนทางด้านการโรงแรมในระดับปริญญาตรีอย่างเป็นทางการมากยิ่งขึ้น ต่อมาหลายสถาบันได้เปิดฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น ด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวขึ้นได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ สถาบันฝึกอบรมวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาอีกหลายแห่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับความเจริญเติบโตของธุรกิจโรงแรมและธุรกิจภัตตาคาร จึงได้จัดให้มีการเรียนการสอน รวมทั้งการฝึกอบรมบุคลากรขึ้น เพื่อให้บุคลากรที่ต้องการเข้าสู่ธุรกิจมีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติ หลักสูตรการเรียนจึงมีลักษณะหลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนด้านการโรงแรมในประเทศไทย แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับวุฒิมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ/อนุปริญญา ระดับปริญญาตรี (ประกายรัตน์ ภัทรธิต และนัฐพล กลั่นวารี. 2540 : 42-43)

การจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรมในระดับอุดมศึกษา

การจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรมในระดับปริญญาตรี โครงสร้างหลักสูตรของแต่ละหลักสูตรต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยให้แต่ละหมวดวิชามีลักษณะดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2542 : 137-139)

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวางมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี โดยวิชาในหมวดนี้มีเนื้อหาครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ และมีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม คือ หลักสูตรปริญญา(ต่อเนื่อง) ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต สำหรับวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และถ้ามีวิชาโทจะต้องไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

เมื่อรวมหน่วยกิตของหมวดวิชาต่างๆ แล้ว ทุกหลักสูตรจะต้องมีจำนวนหน่วยกิตรวมดังนี้

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 87 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต

แนวคิดการจัดทำหลักสูตรด้านการโรงแรมในระดับปริญญาตรี

การจัดการจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรมในระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็น 3 แนวคิดคือ ด้านการบริหารธุรกิจหรือการจัดการ ด้านศิลปศาสตร์มนุษยศาสตร์ และด้านคหกรรมศาสตร์ (ประกายรัตน์ ภัทรชิตี และนัฐพล กลั่นวารี. 2540 : 42-63)

1. แนวคิดด้านการบริหารธุรกิจ เป็นการจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรมและภัตตาการและ/หรือการโรงแรมและการท่องเที่ยวในสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นความสำคัญของวิชาชีพไปในการบริหารหรือการจัดการ ส่วนใหญ่มีการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าวในคณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ หรือคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี โดยถือว่าธุรกิจโรงแรมและธุรกิจภัตตาการเป็นประเภทหนึ่งของธุรกิจที่ต้องอาศัยความรู้ทางการดำเนินธุรกิจในการบริหารกิจการ ฉะนั้นนักศึกษาต้องเรียนวิชาที่เป็นหลักการสำคัญทางการบริหารธุรกิจเป็นวิชาแกน เช่นเดียวกับนักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจประเภทอื่นๆ วิชาดังกล่าว เช่น หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค หลักการบัญชี หลักสถิติ สถิติธุรกิจ การภาษีอากร

คอมพิวเตอร์เบื้องต้น การบริหารงานบุคคล พฤติกรรมองค์กร การเงินธุรกิจ และหลักการตลาด เป็นต้น

นอกเหนือจากวิชาแกนด้านการบริหารธุรกิจแล้ว นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพหรือวิชาเอก คือ วิชาด้านการโรงแรม ซึ่งในส่วนของวิชาด้านการโรงแรมนี้เป็นเนื้อหาของการจัดการต่างๆ ภายในโรงแรม เช่น ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโรงแรม การจัดการงานส่วนหน้าของโรงแรม การจัดการงานแม่บ้าน การจัดการอาหารและเครื่องดื่ม การจัดการภัตตาคาร การจัดการงานเลี้ยง เป็นต้น ซึ่งในส่วนของวิชาเอกนี้สถาบันการศึกษาบางแห่งได้รวมวิชาเกี่ยวกับธุรกิจภัตตาคารไว้ด้วย โดยจัดเป็นวิชาให้เรียน เช่น ภัตตาคารและการจัดเลี้ยง ครั้วและการประกอบอาหาร การสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น และรวมเรียกว่าวิชาเอกการโรงแรม นอกจากนี้สถาบันการศึกษาบางแห่งยังได้แยกวิชาเอกการโรงแรมและการท่องเที่ยวออกเป็น 2 วิชาเอก แต่ได้จัดการโรงแรมและการท่องเที่ยวไว้เป็นวิชาเอกเดียว โดยอาจมีชื่อเรียกอย่างอื่นที่แตกต่างกันไปบ้าง ดังนั้นนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกที่ระบุไว้ว่าเป็น การโรงแรมและการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการบริการ หรือการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม จึงต้องเรียนวิชาด้านการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับวิชาด้านการโรงแรม วิชาดังกล่าว เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งการเรียนวิชาทั้ง 2 ด้านไว้ด้วยกันก็มีข้อดีสำหรับผู้เรียนคือ ทำให้สามารถมองเห็นภาพรวมของการดำเนินธุรกิจใ่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพราะทั้งการโรงแรมและการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจซึ่งเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม การรวมเนื้อหาของ การโรงแรมและการท่องเที่ยวไว้ด้วยกันอาจทำให้เนื้อหาทางวิชาชีพทั้ง 2 ด้าน ขาดความเข้มข้นไปบ้าง เพราะลักษณะการดำเนินธุรกิจทั้ง 2 ประเภทนี้มีความแตกต่างกันในบางประเด็น ซึ่งการเรียนที่เน้นเฉพาะการโรงแรมหรือการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง นักศึกษาจะได้รับความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

2. รูปแบบด้านศิลปศาสตร์/มนุษยศาสตร์ เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาต่างประเทศเพิ่มอีกหนึ่งภาษา นอกเหนือจากภาษาอังกฤษซึ่งเป็นวิชาบังคับเรียน ถึงแม้ว่าการเรียนการสอนตามหลักสูตรจะเพิ่มเนื้อหาด้านภาษา หลักการทางการบริหารธุรกิจก็ยังเป็นวิชาที่นักศึกษาจะต้องเรียนด้วย แต่จะมีจำนวนหน่วยกิตไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่เรียนทางด้านการบริหารธุรกิจ การให้ความสำคัญกับภาษาต่างประเทศตามแนวคิดด้านศิลปศาสตร์/มนุษยศาสตร์เป็นเพราะสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งตระหนักว่าการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะการโรงแรมให้ได้รับความประทับใจจากผู้รับบริการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางด้านภาษาเป็นอย่างมาก เพราะคุณสมบัติสำคัญข้อหนึ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการรับสมัครบุคลากรก็คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ยิ่งถ้าผู้สมัครสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีและสามารถใช้ภาษาต่างประเทศอื่นได้อีก จะทำให้ผู้สมัครรายนั้นได้เปรียบในการสมัครงาน นอกจากนี้การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาต้องอาศัยการฝึกฝนเป็นระยะเวลานานจึงจะสามารถใช้ทักษะ

ต่างๆ เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียนได้คล่อง เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาการด้านการบริหารธุรกิจแล้ว นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ภายหลังเมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานเพียงพอ สำหรับภาษาต่างประเทศที่ให้ศึกษาเพิ่มเติมนั้น เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน โดยระบุให้เรียนเป็นวิชาโท หรือ วิชาภาษาเสริมวิชาชีพ ซึ่งอาจมีหน่วยกิตตั้งแต่ 18 หน่วยกิต จนถึง 57 หน่วยกิต สถาบันการศึกษาบางแห่งระบุให้เรียนภาษาต่างประเทศอื่นเพิ่มเติมอีก 2 ภาษา นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ การเรียน ตามรูปแบบนี้ทำให้มีการจัดหลักสูตรการโรงแรมและ ภัตตาคารไว้ในคณะศิลปศาสตร์ หรือคณะมนุษยศาสตร์

3. รูปแบบด้านคหกรรมศาสตร์ การเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 4 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดนิเวศน์วิทยา แนวคิดศึกษาศาสตร์ แนวคิดอาชีวศึกษา และแนวคิด คหกรรมศิลป์ แนวคิดทั้งหมดข้างต้นนี้สามารถจัดกลุ่มได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มวิชาการและ กลุ่มทักษะ โดยการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ในกลุ่มวิชาการตามแนวคิดนิเวศน์วิทยาและ ศึกษาศาสตร์เป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ การนำความรู้ไปใช้ในลักษณะของ นักวิชาการ เช่น การจัดการกับสิ่งแวดล้อม ชีวิตและความเป็นอยู่ของบุคคล การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น ส่วนการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ในกลุ่มทักษะตามแนวคิดอาชีวศึกษา และคหกรรมศิลป์ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นเกี่ยวกับการฝึกทักษะต่างๆ เพื่อออกไปประกอบ อาชีพ เช่น การประกอบอาหาร การเย็บปักถักร้อย การจัดดอกไม้ เป็นต้น แต่ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การสอนกลุ่มใดผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนวิชาพื้นฐานและวิชาชีพที่ใกล้เคียงกัน เช่น อาหารและ โภชนาการ การจัดการบ้านเรือน เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ซึ่งความรู้เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับ ธุรกิจโรงแรม และภัตตาคารเป็นอย่างมาก ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพโรงแรมและ ภัตตาคารตามแนวคิดคหกรรมศาสตร์ จึงมุ่งที่จะพัฒนาผู้ที่มีความรู้ในวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ให้มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาดตนเองจากการ เป็นบุคลากรระดับปฏิบัติการไปสู่การเป็นบุคลากรในระดับบริหารได้

การจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรม ไม่ว่าจะจัดตามแนวคิดใดก็ตาม จำเป็นต้องมีการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง เพื่อให้มีประสบการณ์และเข้าใจระบบการทำงานอย่างแท้จริง เนื่องจากธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารเป็นธุรกิจที่ต้องการพนักงานที่มีความ ชำนาญงานเป็นอย่างดี เพื่อการสร้างความประทับใจให้กับผู้รับบริการ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการฝึกงาน จะมีจำนวนชั่วโมงประมาณ 400 ชั่วโมง โดยอาจคิดค่าหน่วยกิตให้หรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนด ของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง

นอกจากนี้ ชูจิตร รินทะวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สายวิชาคหกรรมศาสตร์ (ฉบับแก้ไข เพิ่มเติม) พุทธศักราช 2534 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปิ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิตมีความเห็นว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้อง กับความมุ่งหมายทางการศึกษา ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และสอดคล้องกับปรัชญา การศึกษาคหกรรมศาสตร์ โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของ ทบวงมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นหมวดวิชาชีพต่ำกว่าเกณฑ์ ด้านเนื้อหา

ของหลักสูตรและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนคุณลักษณะของอาจารย์นั้นมีความเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมปานกลาง ด้านผลผลิตพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตตามความต้องการด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยนั้น มีความเหมาะสม และ เบญจวรรณ สุธรรมรักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาการบริการคหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ บัณฑิต และนักศึกษา มีความเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก คุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมมากกล่าวคือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสิทธิภาพสูง การบริหารหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ข้อที่มีความเหมาะสมปานกลางคือ การจัดตารางเรียนตารางสอน

การเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมในต่างประเทศ

สถาบันการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทำการสอนด้านการโรงแรม การจัดบริการอาหาร การประกอบอาหาร รวมไปถึงด้านการท่องเที่ยว โดยมีรูปแบบและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันออกไปตามปรัชญาของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง เช่น ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงมากด้านการโรงแรม มีการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนด้านทฤษฎี โดยมีสัดส่วนในการฝึกปฏิบัติตั้งแต่ 1 ใน 3 ของเวลาเรียนทั้งหลักสูตร หรือการฝึกปฏิบัติอาจใช้เวลาฝึกเท่าๆ กับระยะเวลาเรียนด้านทฤษฎี ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จะได้รับวุฒิบัตรรับรองด้านวิชาชีพ และสามารถไปศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในประเทศอื่นๆ ได้ สำหรับในประเทศสวิตเซอร์แลนด์เองก็มีบางสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านการโรงแรมและภัตตาคารในระดับปริญญาแต่เป็นจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนการโรงแรมที่มีอยู่ทั้งหมด (ประกายรัตน์ ภัทรธิดี และนัฐพล กลั่นวารี. 2540 : 42-63)

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา มีสถาบันการศึกษาจำนวนมากเปิดสอนหลักสูตรด้านการโรงแรมและภัตตาคาร ทั้งในระดับประกาศนียบัตรและระดับปริญญา ได้แก่

1. ระดับวุฒิบัตร/ประกาศนียบัตร ใช้เวลาเรียนระยะสั้นประมาณ 1-3 ปี เน้นการออกไปประกอบอาชีพเป็นพนักงานระดับต้น
2. ระดับอนุปริญญา ใช้เวลาเรียน 2 ปี เน้นการศึกษาเพื่ออาชีพและทักษะทางเทคนิคต่างๆ รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าระดับปริญญา
3. ระดับปริญญา แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก โดยในระดับปริญญาตรี เน้นการพัฒนาตนเองในด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และการบูรณาการความรู้ต่างๆ ให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ธุรกิจ โดยใช้เวลาเรียน 4 ปี

ส่วนระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้น เป็นการจัดการศึกษาขั้นสูงสำหรับการเข้าสู่ตำแหน่งงานระดับสูงหรือการเป็นนักการศึกษา โดยเน้นการใช้ความรู้แบบสหวิทยาการประยุกต์ในการวิจัย วิเคราะห์นโยบาย วางแผน ตลอดจนศึกษาค้นคว้าทางด้านทฤษฎี สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาโทใช้เวลาศึกษา 1-2 ปี และหลักสูตรระดับปริญญาเอกใช้เวลาศึกษา 3-5 ปี

แนวคิดการจัดทำหลักสูตรด้านการโรงแรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

การจัดทำหลักสูตรด้านการโรงแรมและภัตตาคารในประเทศสหรัฐอเมริกา แบ่งเป็น 4 แนวคิด คือ (ประกายรัตน์ ภัทรธิดี และนัฐพล กลั่นวารี, 2540 : 61-62)

1. แนวคิดด้านทักษะ เน้นการปฏิบัติหน้าที่และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน
2. แนวคิดด้านการจัดการอาหารหรือคหกรรมศาสตร์ เน้นที่ตัวผลิตภัณฑ์ของธุรกิจโรงแรม เช่น อาหาร ห้องพัก
3. แนวคิดด้านบริหารธุรกิจ เน้นหลักการดำเนินธุรกิจต่างๆ เช่น การเงิน การบัญชี การตลาด แต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ของธุรกิจเท่าใดนัก
4. แนวคิดรวม เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยผสมผสานแนวคิดต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้หลักสูตรครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจให้มากที่สุด

การจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรมในระดับอุดมศึกษา

การจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรมในประเทศสหรัฐอเมริกาคือเป็นสาขาวิชาหนึ่งของอุตสาหกรรมบริการ (Hospitality Industry) ซึ่งแต่ละสถาบันการศึกษาจะใช้ชื่อแตกต่างกันไป แต่ไม่ว่าหลักสูตรจะใช้ชื่อใดก็ตามสิ่งที่สำคัญสำหรับหลักสูตรนี้ คือ

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการพัฒนาบุคลากรเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมบริการ ทั้งในธุรกิจโรงแรมและธุรกิจภัตตาคาร
2. ความรู้ในการจัดการหรือการบริหาร เพื่อให้บุคลากรที่อยู่ในธุรกิจมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานจนถึงขั้นเป็นผู้บริหาร อย่างไรก็ตามการเป็นผู้บริหารที่ดีได้นั้น บุคลากรจะต้องมีความรู้และความชำนาญในงานพื้นฐานต่างๆ ก่อนที่จะสามารถก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารได้ ดังนั้นในทุกหลักสูตร นอกจากนักศึกษาต้องเรียนวิชาการด้านต่างๆ แล้ว ยังจะต้องมีการฝึกงานด้วย

สำหรับโครงสร้างหลักสูตรการโรงแรมและภัตตาคารระดับอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

1. วิชาศึกษาทั่วไปและทักษะการเรียนรู้ขั้นสูง (General Education and Advanced Learning Skills) หมายถึง วิชาที่ศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิชาศึกษาทั่วไป เช่น มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ ส่วนวิชาที่เป็นทักษะการเรียนรู้ขั้นสูง เช่น การเขียน การพูด คณิตศาสตร์ สถิติ

คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ และจริยธรรม เป็นต้น วิชาในหมวดนี้มีความสำคัญต่อนักศึกษาทั้งในฐานะของบุคคลและทั้งในด้านการอาชีพ

2. วิชาเอก (The Major) หมายถึง วิชาที่นักศึกษาเลือกเรียนเป็นวิชาหลักในการศึกษา ซึ่งวิชาเอกในหลักสูตรการโรงแรมนี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 แนวคิด คือ

2.1 แนวคิดด้านทักษะ (Craft/Skill Approaches) การเรียนวิชาเอกตามแนวคิดนี้เป็นการเรียนเน้นด้านหน้าที่และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่องานในธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร อาจมีการสอนด้านการจัดการหรือการบริหารบ้างแต่ไม่มากนัก ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลักสูตร 4 ปี บางแห่งยังยึดแนวการสอนวิชาหลักตามแนวคิดด้านทักษะบ้าง แต่ส่วนใหญ่มักพบหลักสูตรประเภทดังกล่าวในสถาบันศึกษาประเภทวิทยาลัยที่เป็นหลักสูตรระดับบอนุปริญญามากกว่า

2.2 แนวคิดด้านการจัดการอาหารหรือคหกรรม (Food System/Home Economics Approaches) หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้มักเป็นหลักสูตรที่ริเริ่มขึ้นจากคณะคหกรรมศาสตร์ เนื่องจากงานด้านคหกรรมศาสตร์เกี่ยวข้องกับเรื่องโภชนาการ วิทยาศาสตร์การอาหาร ผลิตภัณฑ์อาหาร ระบบการขนส่งอาหาร รวมทั้งวิทยาศาสตร์ทั่วไปและสังคมศาสตร์ การจัดทำหลักสูตรด้านการโรงแรมและภัตตาคารจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานคหกรรมศาสตร์โดยตรง สำหรับสถาบันการศึกษาที่จัดหลักสูตรตามแนวคิดด้านอาหารหรือคหกรรมศาสตร์นี้ ก็ยังมีการเรียนการสอนด้านหลักการบริหารและการจัดการอยู่ด้วย เพียงแต่จุดเน้นของวิชาอาจมีน้อยกว่าหลักสูตรบริหารธุรกิจโดยตรง

2.3 แนวคิดด้านบริหารธุรกิจ (Business Administration Approaches) หลักสูตรการโรงแรมและภัตตาคารตามแนวคิดด้านบริหารธุรกิจมักถูกจัดอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ ซึ่งเน้นหลักการด้านการบริหาร การจัดการ การเงิน การตลาด การบัญชี เพื่อการดำเนินธุรกิจโรงแรมหรือธุรกิจภัตตาคารมากกว่าการให้ความสำคัญในตัวของผลิตภัณฑ์ของธุรกิจ เช่น อาหาร หรือห้องพัก

2.4 แนวคิดรวม (Combined Approaches) หลักสูตรตามแนวคิดนี้เป็นการผสมผสานแนวคิด 2-3 แนวคิดข้างต้นเข้าด้วยกันในการจัดทำหลักสูตร เช่น หลักสูตรที่ผสมผสานระหว่างการบริหารธุรกิจและคหกรรมศาสตร์ เป็นต้น

3. วิชาเลือก (Electives) หมายถึง วิชาที่นักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจหรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เช่น วิชาเกี่ยวกับศิลปะ ดนตรี หรือวิชาอื่นๆ ที่นักศึกษาสนใจนอกเหนือจากวิชาเอกของตน

4. ประสบการณ์การทำงาน (Work Experience) หลักสูตรส่วนใหญ่ระบุให้นักศึกษาต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน เพราะในธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารตลอดจนธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องจะไม่สนใจผู้สมัครงานที่ขาดประสบการณ์ในการทำงาน ไม่ว่าผู้สมัครรายนั้นจะเรียนจบการศึกษาชั้นสูงเพียงใดก็ตาม ดังนั้น ก่อนจบการศึกษานักศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริงเป็นเวลา 400-1,200 ชั่วโมง

นอกจากการศึกษาตามโครงสร้างหลักสูตรข้างต้นนี้แล้ว ในสถานศึกษาที่เปิดสอนการโรงแรมและภัตตาคารหลายแห่งนักศึกษายังมีโอกาสได้ทดลองฝึกงานเพื่อหาประสบการณ์ตรง ซึ่งอาจเป็นการฝึกงานในห้องปฏิบัติการของคณะ หรือในห้องอาหารของสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาบางแห่งยังได้จัดอาหารเพื่อการฝึกปฏิบัติโดยเฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นการจำลองโรงแรมหรือภัตตาคารมาไว้ในเป็นสถานที่ฝึกงาน (ประกายรัตน์ ภัทรธิติ และนัฐพล กลั่นวารี. 2540 : 42-63)

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการธุรกิจโรงแรมเป็นอย่างดี สามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจการโรงแรมระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อผลิตบัณฑิตผู้มีความพร้อมในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในกิจการด้านการจัดการธุรกิจโรงแรมให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมยิ่งๆ ขึ้นไป
3. เพื่อผลิตบัณฑิตด้านการจัดการธุรกิจโรงแรม ผู้มีเจตคติที่ดีและตระหนักใน ความสำคัญของกิจการด้านนี้ที่มีผลกระทบต่อสังคม สภาพแวดล้อม และประเทศชาติ
4. เพื่อผลิตบัณฑิตด้านการจัดการธุรกิจโรงแรม ผู้มีปฏิภาณไหวพริบมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ดำรงตนเป็นพลเมืองดีและจรรยาบรรณวิชาชีพและประเพณีของไทย

โครงสร้างของหลักสูตร

1. จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	147	หน่วยกิต
2. องค์ประกอบของหลักสูตร		
2.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวน 36	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	จำนวน 12	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	จำนวน 12	หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	จำนวน 6	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวน 6	หน่วยกิต
2.2 หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวน 102	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาแกน	จำนวน 57	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอก	จำนวน 33	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอกเลือก	จำนวน 12	หน่วยกิต
2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวน 9	หน่วยกิต
2.4 ฝึกภาคปฏิบัติ (ไม่นับหน่วยกิต)	1,000	ชั่วโมง

การจัดการเรียนการสอน

การศึกษาภาคปกติ 1 ปีการศึกษามี 2 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์ ภาคฤดูร้อนมีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 6 สัปดาห์ และมีชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชา เทียบเท่ากับชั่วโมงเรียนในภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาของภาคการศึกษาปกติ จะต้องใช้เวลาในการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่อาจขยายเวลาในการศึกษาออกไปได้ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 8 ปี การศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539 ของวิทยาลัยดุสิตธานี เป็นการวิจัยที่นำรูปแบบการประเมินจำลองแบบชิปปี้มาใช้เพื่อประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ลักษณะแบบสอบถาม
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี จำนวน 40 คน
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ปีการศึกษา 2546 จำนวน 71 คน
3. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการจัดการโรงแรม ปีการศึกษา 2539-2542 จำนวน 140 คน
4. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 140 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 (อรพิน ชูชม. 2529 : 124) ของจำนวนประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาการจัดการโรงแรม จำนวน 40 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 43 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 84 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 84 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 251 คน ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 1.

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อาจารย์	40	40
นักศึกษา	71	43
บัณฑิต	140	84
ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต	140	84
รวม	391	251

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างเครื่องมือการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี

2. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากตำรา เอกสารหลักสูตร เอกสารการประเมินหลักสูตร ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามจากงานวิจัยของ ชูจิตร รินทะวงศ์ (2541 : 193-238) งานวิจัยของวสันต์ รัตนการ (2541 : 136-200) และงานวิจัยของ สุกตัญญี สุขประเสริฐ (2544 : 130-1) โดยสร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ให้ครอบคลุมประเด็นการประเมินหลักสูตร 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

3. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วิญญา วิศาลาภรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สถิตย์ นิยมญาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์ อาจารย์วิรา พาสพัฒนพาณิชย์ และ อาจารย์พรมิตร กุลกาลยีนง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ และจุดมุ่งหมายในการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท

4. นำแบบสอบถามชุดที่ 1 ฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์ จำนวน 10 คน นักศึกษา จำนวน 20 คน บัณฑิต จำนวน 15 คน และนำแบบสอบถามชุดที่ 2 ไปทดลองใช้กับผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 15 คน แล้วใช้การทดสอบค่าที (t-test) (Ferguson. 1981 : 178) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.701 ขึ้นไปนำไปใช้เป็นข้อคำถามเพื่อการวิจัย ได้ข้อคำถามแบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต จำนวน 76 ข้อ และแบบสอบถาม ชุดที่ 2 สำหรับผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 24 ข้อ

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามหลักของครอนบัทซ์ (Cronbach. 1971:161) ปรากฏค่าความเชื่อมั่นดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีค่าความเชื่อมั่นด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เท่ากับ 0.80 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ด้านคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ด้านกระบวนการเรียนการสอนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ด้านการวัดประเมินผลได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ด้านการบริหารหลักสูตรได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตในด้านประสิทธิภาพของบัณฑิต ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านความรู้เท่ากับ 0.90 ด้านทักษะได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ด้านเจตคติได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ด้านการปฏิบัติงานได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

6. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ลักษณะของแบบสอบถาม

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ

แบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยสร้างตามแนวของ ไลเคิร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

แบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิต ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยสร้างตามแนวของ ไลเคิร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิต

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนของตัวเลือกแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 ซึ่งมีความหมายดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด เหมาะสมมากที่สุด หรือต้องการมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก เหมาะสมมาก หรือต้องการมาก
คะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง เหมาะสมปานกลาง หรือต้องการปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย เหมาะสมน้อย หรือต้องการน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด เหมาะสมน้อยที่สุด หรือต้องการน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดหรือเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากหรือเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยปานกลางหรือเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยน้อยหรือเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ในส่วนการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้มีการแปลความหมายดังนี้

ถ้าค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต สูงกว่าเกณฑ์ 3.50 ถือว่าหลักสูตรของวิทยาลัยดุสิตธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตมีความเหมาะสม

ถ้าค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ต่ำกว่าเกณฑ์ 3.50 ถือว่าหลักสูตรของวิทยาลัยดุสิตธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีความไม่เหมาะสมควรได้รับการปรับปรุง

ถ้าค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ถือว่าหลักสูตรหลักสูตรของวิทยาลัยดุสิตธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์จากอธิการ วิทยาลัยดุสิตธานี เพื่อขอแจกแบบสอบถามให้กับอาจารย์ และนักศึกษา และทำหนังสือขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามสำหรับบัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์ นักศึกษา ผู้วิจัยแจกและเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเองสำหรับบัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งได้แนบซองติดดวงตราไปรษณียากรจำหน่ายของถึงผู้วิจัยเพื่อส่งคืน

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 232 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.43 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืน
อาจารย์	40	35
นักศึกษา	43	43
บัณฑิต	84	84
ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต	84	70
รวม	251	232

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. นำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ในการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต วิเคราะห์โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
4. ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด 3.50 วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test)
5. สรุปความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดโดยการแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าความถี่
 - 1.2 ค่าร้อยละ
 - 1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม
 - 2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (Ferguson, 1981 : 178)
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ตามสูตรของครอนบัทซ์ (Cronbach, 1971 : 161)
3. ทดสอบนัยสำคัญความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กับเกณฑ์ 3.50 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (Ferguson, 1981 : 167)

**รูปแบบการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
วิทยาลัยดุสิตธานี**

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอรูปแบบการประเมิน
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์สำหรับประเมิน	เกณฑ์ในการแปลความหมาย	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
1. บริบทเพื่อประเมินหลักสูตรในด้าน	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	- ความชัดเจนด้านภาษา - สามารถนำไปปฏิบัติได้ - ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง - ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานระดับสากลทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ - เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านอุตสาหกรรมบริการ - ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน - ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	- ค่าเฉลี่ยตามรายข้อจากแบบสอบถามที่ให้ให้นักตามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	แบบสอบถาม	อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต
	โครงสร้างของหลักสูตร	- ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร - ความเหมาะสมของการจัดกลุ่มวิชาในโครงสร้างของหลักสูตร - ความเหมาะสมของหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร - ความเหมาะสมของการจัดกลุ่มวิชาในหลักสูตร - ความเหมาะสมของสัดส่วนของหมวดวิชาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ - ความเหมาะสมในการจัดชั่วโมงปฏิบัติงาน	- พิจารณาจากเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย - เปรียบเทียบจำนวนหน่วยกิต - ค่าเฉลี่ยตามรายข้อจากแบบสอบถามที่ให้ให้นักตามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อ ต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงจะถือว่ามีความเหมาะสม	- แบบวิเคราะห์เอกสาร	- เอกสารหลักสูตร อาจารย์

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์สำหรับประเมิน	เกณฑ์ในการแปลความหมาย	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
2. บัณฑิตเบื้องต้น	เนื้อหาของหลักสูตร	- ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชากับความวัตถุประสงค์ของหลักสูตร - ความเหมาะสมของการกำหนดเนื้อหาวิชาในการเรียนสาขาวิชาการจัดการโรงแรม - ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ - ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชากับความต้องการของผู้เรียนและสังคม - เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และสร้างงานได้ - เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถศึกษาต่อในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศได้ - เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบตนเองและสังคม - ความเหมาะสมของระยะเวลาฝึกปฏิบัติงานในช่วงภาคฤดูร้อน	- ค่าเฉลี่ยตามรายข้อจากแบบสอบถามที่ให้ให้นักศึกษามาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	- แบบสอบถาม	- อาจารย์ - นักศึกษา - บัณฑิต
คุณลักษณะของอาจารย์	- ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน - ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ - ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ใหม่ - ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักนำเอาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ	- ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน - ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ - ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ใหม่ - ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักนำเอาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ	- ค่าเฉลี่ยตามรายข้อจากแบบสอบถามที่ให้ให้นักศึกษามาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	- แบบสอบถาม	- อาจารย์ - นักศึกษา - บัณฑิต

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์สำหรับประเมิน	เกณฑ์ในการแปลความหมาย	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
2. บัญชีเบื้องต้น	คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา	- เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือได้ประกาศนียบัตรอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ หรือการศึกษาอื่นที่เทียบเท่า - ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล เว้นแต่กรณีที่ทำโทษความผิดโดยประมาทหรือความผิดอันเป็นเหตุโทษ - ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือน ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจ หรือโรคที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา - ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง - การสอบข้อเขียน วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ - การสอบสัมภาษณ์	- ค่าเฉลี่ยตามรายชื่อกแบบแบบสอบถาม ที่ให้นำหนักตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างน้อยมีความเหมาะสม สถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาคำคะแนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	-แบบสอบถาม	-อาจารย์ -นักศึกษา -บัณฑิต
อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน		- ความเหมาะสมของอุปกรณ์การเรียนการสอน - ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการสอนหรือตำราที่ใช้ในการเรียนการสอน - ความเหมาะสมของจำนวนตำราเรียนที่ใช้สำหรับการค้นคว้าในห้องสมุด - ความเหมาะสมของสื่อการสอน - การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยเสริมการเรียนรู้ การสอน - ความเหมาะสมของการจัดให้บริการการใช้ห้องเรียน - ขนาดของห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน - ขนาดของห้องเรียนปฏิบัติการโรงแรมกับจำนวนผู้เรียน	- ค่าเฉลี่ยตามรายชื่อกแบบแบบสอบถาม ที่ให้นำหนักตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างน้อยมีความเหมาะสม สถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาคำคะแนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	-แบบสอบถาม	-อาจารย์ -นักศึกษา -บัณฑิต

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์สำหรับประเมิน	เกณฑ์ในการแปลความหมาย	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
3. การบวนการ	การบวนการเรียนการสอน	- ความสอดคล้องของการจัดรูปแบบการสอนการนิเทศวิทยุกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร - กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรู้ใน การปฏิบัติงานทั้งชุดกิจโรงแรม และอุตสาหกรรมบริการอื่นๆ - กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ สร้างงานได้ด้วยตนเอง - กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศได้ - กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและสังคม - กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาในการทำงาน - กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมได้	- ค่าเฉลี่ยตามรายข้อจากแบบสอบถาม ที่ให้นำหนักตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาคำคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	-แบบสอบถาม	-อาจารย์ -นักศึกษา -บัณฑิต
	การวัดประเมินผล	- การวัดและประเมินผลมีเกณฑ์มาตรฐานชัดเจน - การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา - ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผลทางด้านทฤษฎีของผู้เรียน - ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผลทางด้านปฏิบัติของผู้เรียน - การวัดและประเมินผลวัดความสามารถด้านงานโรงแรมในการปฏิบัติงานแผนกต้อนรับส่วนหน้า - การวัดและประเมินผลวัดความสามารถด้านงานโรงแรมในการปฏิบัติงานแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม	- ค่าเฉลี่ยตามรายข้อจากแบบสอบถาม ที่ให้นำหนักตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาคำคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	-แบบสอบถาม	-อาจารย์ -นักศึกษา -บัณฑิต

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์สำหรับประเมิน	เกณฑ์ในการแปลความหมาย	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
4. ผลผลิต	การวัดประเมินผล	- การวัดและประเมินผลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน - ผู้เรียนมีโอกาสได้ประเมินการสอนของอาจารย์ - การใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน			
	การบริหารหลักสูตร	- ความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน - ความเหมาะสมของวิธีการสอน - ความเหมาะสมในการจัดอาจารย์ผู้สอน - ความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน - มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้นักศึกษา - ความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษา - ความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษา - ความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษา - มีการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารของสาขาวิชาการจัดการโรงแรม	- ค่าเฉลี่ยตามรายข้อจากแบบสอบถามที่ให้ให้นักศึกษามาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	- แบบสอบถาม	- อาจารย์ - นักศึกษา - บัณฑิต
	ประสิทธิภาพของบัณฑิต	<u>ด้านความรู้</u> - ความรู้ในการนำเอาวิชาการด้านการจัดการโรงแรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน - ความรู้ในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน - ความรู้ในการที่จะพัฒนาในการปฏิบัติงานในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศ - ความรู้ทางด้านทฤษฎี ความรู้ทางด้านปฏิบัติ - ความรู้ในการนำแนวความคิดและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน - ความรู้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน	- ค่าเฉลี่ยตามรายข้อจากแบบสอบถามที่ให้ให้นักศึกษามาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น	- แบบสอบถาม	- ผู้บังคับบัญชา - บัณฑิต

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์สำหรับประเมิน	เกณฑ์ในการแปลความหมาย	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
4. ผลผลิต	ประสิทธิภาพของบัณฑิต	<u>ด้านทักษะ</u> - มีทักษะในการปฏิบัติงานโรงแรมที่ได้รับมอบหมาย - มีทักษะในการปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย - มีทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน - มีทักษะในการปฏิบัติงานโรงแรมเพื่อการปฏิบัติงานทั้งในและ <u>ด้านเจตคติ</u> - มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย - มีมนุษยสัมพันธ์ - มีระเบียบวินัย - มีความซื่อสัตย์สุจริต - มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ - สามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างสันติสุข - มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานในโรงแรม <u>ด้านการปฏิบัติงาน</u> - สามารถปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ได้ - การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน - การวางแผนความคิดและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน - มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการทำงาน - สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ตรงต่อเวลา	- ค่าเฉลี่ยตามรายชื่อจากแบบสอบถามที่ให้ให้นักตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม - พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น		

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution

p แทน ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน

f แทน ความถี่

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ

ส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมในด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยแจกแจงความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม

ส่วนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ดังแสดงในตาราง 4-13

ตาราง 4 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตที่มีต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวม และเป็นรายข้อ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน	4.20	0.58	3.72	0.59	4.12	0.57
2. สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้	3.89	0.58	3.86	0.60	3.96	0.59
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้วิชาความรู้งานโรงแรมเพื่อการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง	4.23	0.65	4.14	0.83	4.14	0.75
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานระดับสากลทั้งในประเทศหรือต่างประเทศได้	3.71	0.71	3.50	0.86	3.88	0.78
5. เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านอุตสาหกรรมบริการ	4.20	0.83	3.86	0.86	3.88	0.75
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน	3.86	0.69	4.02	0.71	4.12	0.75
7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	3.97	0.71	4.02	0.77	4.14	0.79
รวม	4.00	0.46	3.88	0.51	4.04	0.46

จากตาราง 4 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานระดับสากลทั้งในประเทศหรือต่างประเทศได้ ที่นักศึกษามีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

การเปรียบเทียบเอกสารโครงสร้างของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี เทียบกับโครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี กับโครงสร้างของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต (หลักสูตรปริญญาตรี)	
	เกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย (หน่วยกิต)	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม (หน่วยกิต)
1. จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า 120 ไม่เกิน 150	147
2. วิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30	36
3. วิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 84	102
3.1 กลุ่มวิชาแกน		57
3.2 กลุ่มวิชาเอก		33
3.3 กลุ่มวิชาเอกเลือก		12
4. วิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6	9

จากตาราง 5 โครงสร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 147 หน่วยกิต อยู่ในเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด คือ 120 หน่วยกิต และไม่เกิน 150 หน่วยกิต เมื่อแยกพิจารณาตามหมวดวิชาได้ผลการเปรียบเทียบ ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิทยาลัยดุสิตธานี สาขาวิชาการจัดการโรงแรม มีจำนวนหน่วยกิตรวม 36 หน่วยกิต ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเฉพาะ แบ่งเป็นกลุ่มวิชาแกน กลุ่มวิชาเอก และกลุ่มวิชาเอกเลือก จำนวน 102 หน่วยกิต อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี กำหนดให้เรียน 9 หน่วยกิต อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ตาราง 6 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมและเป็นรายข้อ

โครงสร้างของหลักสูตร	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8. จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 147 หน่วยกิต	4.06	0.64	3.93	0.77	4.00	0.64
9. การกำหนดให้เรียนหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปไม่เกิน 36 หน่วยกิต	3.94	0.68	3.74	0.79	3.90	0.71
10. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 12 หน่วยกิต	3.77	0.59	3.63	0.87	3.64	0.72
11. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต	3.74	0.56	3.65	0.72	3.71	0.70
12. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต	3.74	0.61	3.79	0.80	3.62	0.82
13. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาภาษา 12 หน่วยกิต	3.40	0.85	3.02	1.34	3.26	1.18
14. การกำหนดให้เรียนหมวดวิชาเฉพาะด้าน 102 หน่วยกิต	4.11	0.76	3.58	1.12	3.93	0.99
15. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาแกน 57 หน่วยกิต	4.00	0.64	3.70	0.86	3.76	0.80
16. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาเอก 33 หน่วยกิต	3.89	0.76	3.67	0.99	3.75	0.93
17. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาเอกเลือก 12 หน่วยกิต	3.74	0.70	3.53	1.05	3.69	0.91
18. การกำหนดให้เรียนหมวดวิชาเลือกเสรี 9 หน่วยกิต	3.74	0.82	3.65	0.99	3.56	0.91
19. การกำหนดให้มีการฝึกปฏิบัติงาน 1,000 ชั่วโมง	4.43	0.88	4.07	0.96	4.08	1.02
20. จำนวนหน่วยกิตกับระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตร	3.97	0.78	3.79	0.77	3.82	0.92
รวม	3.88	0.51	3.67	0.67	3.75	0.66

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 13. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาภาษา 12 หน่วยกิต ที่อาจารย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 13. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาภาษา 12 หน่วยกิต ที่นักศึกษามีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 13.การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาภาษา 12 หน่วยกิต ที่บัณฑิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตที่มีต่อเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมและเป็นรายข้อ

เนื้อหาของหลักสูตร	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
21. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาด้านทฤษฎี	3.74	0.66	3.81	0.70	3.70	0.71
22. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาด้านปฏิบัติ	4.00	0.73	3.53	0.83	3.86	0.84
23. เนื้อหาวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.71	0.71	3.58	0.82	3.57	0.96
24. ความสมดุลของเนื้อหาวิชากับเวลาที่กำหนดให้เรียน	3.46	0.82	3.42	0.76	3.38	0.98
25. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจ วิชาชีพการโรงแรม	4.26	0.61	3.77	0.81	3.83	0.85
26. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้	4.00	0.80	3.67	0.68	3.86	0.68
27. เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับการนำไปประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน	4.17	0.62	3.86	0.74	3.88	0.68
28. เนื้อหาวิชาเหมาะสมสำหรับผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานทั้งโรงแรมและอุตสาหกรรมบริการอื่นๆ	4.34	0.68	3.81	0.70	3.95	0.74

ตาราง 7 (ต่อ)

เนื้อหาของหลักสูตร	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
29. เนื้อหาวิชาสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างงานได้ด้วยตนเอง	3.89	0.90	3.53	0.74	3.64	0.79
30. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถศึกษาต่อในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศได้	3.57	0.70	3.44	0.88	3.49	0.87
31. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	3.66	0.68	3.86	0.77	3.90	0.87
32. ความเหมาะสมของระยะเวลาฝึกปฏิบัติงานในช่วงภาคฤดูร้อน	4.03	1.95	3.58	0.96	4.00	0.93
รวม	3.90	0.45	3.66	0.53	3.76	0.55

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 24. ความสมดุลของเนื้อหาวิชากับเวลาที่กำหนดให้เรียน ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 24.ความสมดุลของเนื้อหาวิชากับเวลาที่กำหนดให้เรียน และข้อ 30.เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถศึกษาต่อในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศได้ ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่เนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 30.เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถศึกษาต่อในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศได้ ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ โดยรวม และเป็นรายข้อ

คุณลักษณะของอาจารย์	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
33. อาจารย์มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน	4.11	0.47	3.86	0.71	3.88	0.63
34. อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านทฤษฎีให้ผู้เรียน	4.09	0.45	3.65	0.78	3.83	0.66
35. อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านปฏิบัติให้ผู้เรียน	4.11	0.58	3.88	0.85	4.12	0.67
36. อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ใหม่	3.80	0.53	3.40	0.79	3.69	0.58
37. อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักนำเอาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ	3.91	0.56	3.72	0.67	3.70	0.67
รวม	4.00	0.35	3.70	0.61	3.84	0.45

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 36. อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 9 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาโดยรวม และเป็นรายข้อ

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การสมัครสอบ						
38. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าประโยค มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือได้ประกาศนียบัตรอื่น ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ หรือ การศึกษาอื่นที่เทียบเท่า	4.57	0.61	4.37	0.66	4.44	0.65
39. ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ กรณีที่กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิด อันเป็นลหุโทษ	4.40	0.91	4.47	0.67	4.30	1.00
40. ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือน ไม่เป็น โรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจ หรือโรคที่ จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา	4.57	0.56	4.63	0.58	4.51	0.89
41. ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง	4.69	0.53	4.58	0.63	4.50	0.81
การสอบคัดเลือก						
42. การสอบข้อเขียน วิชาภาษาอังกฤษ และวิชา คณิตศาสตร์	4.06	0.94	4.09	0.87	4.02	0.93
43. การสอบสัมภาษณ์	4.00	1.03	4.19	0.96	4.13	0.90
รวม	4.38	0.49	4.39	0.54	4.32	0.71

จากตาราง 9 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษามีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 38.เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือได้ประกาศนียบัตรอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการ รับรองวิทยฐานะ หรือการศึกษาอื่นที่เทียบเท่า ข้อ 40.ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจ หรือโรคที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา และข้อ 41.ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 40. ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือน ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย หรือโรคที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา และข้อ 41. ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 40. ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือน ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย หรือโรคที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตาราง 10 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน
ตำราเรียน และสถานที่เรียนโดยรวมและเป็นรายข้อ

อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
44. ความเหมาะสมของอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.40	0.74	3.12	1.12	3.32	0.89
45. ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการสอน หรือตำราที่ใช้ในการเรียนการสอน	3.31	0.68	2.91	0.76	3.37	0.86
46. ความเหมาะสมของจำนวนตำราเรียนที่ใช้สำหรับการ การค้นคว้าในห้องสมุด	2.66	0.87	2.56	0.96	2.73	0.96
47. ความเหมาะสมของสื่อการสอน	3.26	0.70	2.95	1.04	3.08	0.96
48. การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยเสริมการเรียน การสอนเช่น เทป วีดิทัศน์	3.26	0.70	3.14	0.99	3.19	0.89
49. ความเหมาะสมของการจัดให้บริการการใช้ห้อง เรียน	3.17	0.71	2.79	0.89	3.00	0.94
50. ขนาดของห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน	3.29	0.82	2.53	1.03	2.75	1.01
51. ขนาดของห้องปฏิบัติการโรงแรม กับจำนวน ผู้เรียน	2.91	0.95	2.21	1.04	2.69	1.04
รวม	3.15	0.54	2.77	0.77	3.02	0.77

จากตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

นักศึกษามีความคิดเห็นต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนเกือบทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 51. ขนาดของห้องปฏิบัติการโรงแรมกับจำนวนผู้เรียน ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมและเป็นรายข้อ

กระบวนการเรียนการสอน	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
52. ความสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.86	0.49	3.49	0.86	3.82	0.60
53. ความสอดคล้องของการจัดรูปแบบประสบการณ์วิชาชีพกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.91	0.51	3.51	0.77	3.71	0.61
54. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานทั้งธุรกิจโรงแรม และอุตสาหกรรมบริการอื่นๆ	4.06	0.59	3.63	0.76	3.79	0.70
55. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างงานได้ด้วยตนเอง	3.63	0.77	3.51	0.86	3.64	0.72
56. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศได้	3.60	0.74	3.33	0.92	3.58	0.87
57. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม	3.63	0.60	3.74	0.79	3.95	0.68

ตาราง 11 (ต่อ)

กระบวนการเรียนการสอน	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
58. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาในการทำงาน	3.69	0.68	3.56	0.80	3.92	0.80
59. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมได้	3.77	0.65	3.84	0.79	4.06	0.68
รวม	3.76	0.43	3.58	0.64	3.81	0.54

จากตาราง 11 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนเกือบทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 52. ความสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และข้อ 56. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพต่อในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศได้ ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 12 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่อการวัดและประเมินผลโดยรวม และเป็นรายชื่อ

การวัดและประเมินผล	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
60. การวัดและประเมินผลมีเกณฑ์มาตรฐานชัดเจน	3.91	0.70	3.40	1.00	3.56	0.75
61. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	4.03	0.57	3.47	0.83	3.60	0.60
62. ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล ทางด้านทฤษฎีของผู้เรียน	3.97	0.66	3.35	0.83	3.70	0.72
63. ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล ทางด้านปฏิบัติของผู้เรียน	3.97	0.82	3.53	0.88	3.82	0.71
64. การวัดและประเมินผลวัดความสามารถด้านงาน โรงแรมในการปฏิบัติงานแผนกต้อนรับส่วนหน้า	3.97	0.86	3.40	0.96	3.89	0.75
65. การวัดและประเมินผลวัดความสามารถด้านงาน โรงแรมในการปฏิบัติงานแผนกบริการอาหาร และเครื่องดื่ม	4.11	0.72	3.67	0.87	3.89	0.76
66. การวัดและประเมินผลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ประเมินตนเองก่อน และหลังเรียน	3.57	0.98	3.33	0.75	3.73	0.92
67. ผู้เรียนมีโอกาสได้ประเมินการสอนของอาจารย์	4.51	0.70	3.98	0.96	3.92	0.90
68. การใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียน การสอน	3.91	0.89	3.47	1.05	3.31	0.92
รวม	3.99	0.60	3.50	0.61	3.71	0.58

จากตาราง 12 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าการวัดและประเมินผลทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าการวัดและประเมินผลเกือบทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 63. ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผลทางด้านปฏิบัติของผู้เรียน ข้อ 65.การวัดและประเมินผลวัดความสามารถด้านงานโรงแรมในการปฏิบัติงานแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม และข้อ 67. ผู้เรียนมีโอกาสได้ประเมินการสอนของอาจารย์ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการวัดและประเมินผลเกือบทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 68.การใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนที่บัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตที่มีต่อการบริหารหลักสูตรโดยรวมและเป็นรายข้อ

การบริหารหลักสูตร	อาจารย์ n=35		นักศึกษา n=43		บัณฑิต n=84	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
69. ความเหมาะสมในการจัดตารางการเรียน	3.40	0.85	1.98	1.04	2.94	0.90
70. ความเหมาะสมของการจัดระบบการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา	3.03	0.82	1.77	1.07	2.48	0.96
71. ความเหมาะสมในการจัดอาจารย์ผู้สอน	3.63	0.73	3.12	0.91	3.35	0.80
72. ความเหมาะสมในการจัดอาจารย์ที่ปรึกษา	3.49	0.67	3.35	0.84	3.49	0.90
73. มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษา	3.43	0.92	2.79	1.15	3.39	0.84
74. ความเหมาะสมในการจัดสถานที่ฝึกงานให้ นักศึกษา	3.49	1.01	3.07	1.01	3.39	0.96
75. ความเหมาะสมในการจัดอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกงาน	3.29	0.82	3.28	0.77	3.46	0.90
76. มีการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารของสาขา วิชาการจัดการโรงแรม	2.94	0.87	2.60	1.12	2.96	0.92
รวม	3.33	0.61	2.74	0.71	3.18	0.60

จากตาราง 13 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 29. ความเหมาะสมในการจัดอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาฝึกงาน ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับน้อย

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 69. ความเหมาะสมในการจัดตาราง

การเรียนรู้ และข้อ 70. ความเหมาะสมของการจัดระบบการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาที่นักศึกษา
มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
($\bar{X}$ = 3.18 , S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการบริหาร
หลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 70. ความเหมาะสมของการ
จัดระบบการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา ที่บัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย

ส่วนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
ของบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมในด้านความรู้ ด้านทักษะ
ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่มีต่อประสิทธิภาพของบัณฑิต โดยรวมและ
เป็นรายด้าน

ประสิทธิภาพของบัณฑิต	ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต (n=70)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านความรู้		
1. ความรู้ในการนำเอาวิชาการด้านการจัดการโรงแรม ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	3.86	0.75
2. ความรู้ในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ ในการปฏิบัติงาน	3.84	0.69
3. ความรู้ในการที่จะพัฒนาในการปฏิบัติงานใน ระดับสูง ทั้งในและต่างประเทศ	3.50	0.78
4. ความรู้ทางด้านทฤษฎี	3.76	0.81
5. ความรู้ทางด้านปฏิบัติ	3.94	0.83
6. ความรู้ในการนำแนวความคิดและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน	3.66	0.72
7. ความรู้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน	4.13	0.68
รวม	3.81	0.61

ตาราง 14 (ต่อ)

ประสิทธิภาพของบัณฑิต	ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต (n=70)	
	$\bar{X}$	S.D.
2. ด้านทักษะ		
8. มีทักษะในการปฏิบัติงานโรงแรมที่ได้รับมอบหมาย	3.96	0.67
9. มีทักษะในการปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.79	0.82
10. มีทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน	3.84	0.81
11. มีทักษะในการปฏิบัติงานโรงแรมเพื่อการปฏิบัติงานทั้งในและต่างประเทศ	3.50	0.78
รวม	3.77	0.63
3. ด้านเจตคติ		
12. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.39	0.62
13. มีมนุษยสัมพันธ์	4.59	0.53
14. มีระเบียบวินัย	4.37	0.54
15. มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.54	0.56
16. มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.37	0.59
17. สามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างสันติสุข	4.34	0.68
18. มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานโรงแรม	4.33	0.68
รวม	4.42	0.48
4. ด้านการปฏิบัติงาน		
19. สามารถปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ได้	4.30	0.50
20. การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.01	0.83
21. การนำแนวความคิดและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน	3.96	0.81
22. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการทำงาน	4.09	0.86
23. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.56	0.50
24. ตรงต่อเวลา	4.24	0.75
รวม	4.19	0.56
รวมทั้งหมด	4.05	0.57

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นดังนี้

ด้านความรู้ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 79. ความรู้ในการที่จะพัฒนาในการปฏิบัติงานในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศ ที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านทักษะ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านทักษะโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านทักษะส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 87. มีทักษะในการปฏิบัติงานโรงแรมเพื่อการปฏิบัติงานทั้งในและต่างประเทศ ที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านเจตคติ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านเจตคติโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านเจตคติ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 89. มีมนุษยสัมพันธ์และข้อ 91. มีความซื่อสัตย์สุจริตที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ด้านการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านการปฏิบัติงานโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 99. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

จากตาราง 15 แสดงว่าอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อด้านบริบทและด้านปัจจัยเบื้องต้นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านกระบวนการ อาจารย์และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ในด้านด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังแสดงในตาราง 16-20

ตาราง 16 ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบทตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ด้านบริบท	$\bar{X}$	S.D.	t	p
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
อาจารย์	4.00	0.46	6.579	.000
นักศึกษา	3.88	0.51	4.849	.000
บัณฑิต	4.04	0.46	10.679	.000

จากตาราง 16 แสดงว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้นตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ด้านปัจจัยเบื้องต้น	$\bar{X}$	S.D.	t	p
โครงสร้างของหลักสูตร				
อาจารย์	3.88	0.51	4.467	.000
นักศึกษา	3.67	0.67	1.711	.094
บัณฑิต	3.75	0.66	3.449	.001

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านปัจจัยเบื้องต้น	$\bar{X}$	S.D.	t	p
เนื้อหาของหลักสูตร				
อาจารย์	3.90	0.45	5.239	.000
นักศึกษา	3.66	0.53	1.931	.060
บัณฑิต	3.76	0.55	4.228	.000
คุณลักษณะของอาจารย์				
อาจารย์	4.00	0.35	8.434	.000
นักศึกษา	3.70	0.61	2.186	.034
บัณฑิต	3.84	0.45	7.044	.000
คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา				
อาจารย์	4.38	0.49	10.614	.000
นักศึกษา	4.39	0.54	10.772	.000
บัณฑิต	4.32	0.71	10.556	.000
อุปกรณ์การเรียนการสอน				
ตำราเรียน สถานที่เรียน				
อาจารย์	3.15	0.54	-3.715	.001
นักศึกษา	2.77	0.77	-6.185	.000
บัณฑิต	3.02	0.77	-5.756	.000

จากตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนว่ามีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร ว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ และคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนว่ามีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์

บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ว่าเป็นความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนว่าเป็นความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์

ตาราง 18 ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านกระบวนการตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ด้านกระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กระบวนการเรียนการสอน				
อาจารย์	3.76	0.43	3.695	.001
นักศึกษา	3.58	0.64	0.779	.440
บัณฑิต	3.81	0.54	5.243	.000
การวัดและประเมินผล				
อาจารย์	3.89	0.60	4.871	.000
นักศึกษา	3.51	0.61	0.097	.923
บัณฑิต	3.71	0.58	3.383	.001
การบริหารหลักสูตร				
อาจารย์	3.33	0.61	-1.603	.118
นักศึกษา	2.74	0.71	-6.999	.000
บัณฑิต	3.18	0.60	-4.806	.000

จากตาราง 18 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ว่าเป็นความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรว่าเป็นความเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผลว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรว่าเป็นความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ว่าเป็นความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรว่าเป็นความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 ความเหมาะสมด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต
โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ด้านผลผลิต	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ประสิทธิภาพของบัณฑิต				
ด้านความรู้	3.81	0.61	4.344	.000
ด้านทักษะ	3.77	0.63	3.713	.000
ด้านเจตคติ	4.42	0.48	16.094	.000
ด้านการปฏิบัติงาน	4.19	0.56	10.271	.000

จากตาราง 19 แสดงว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน สูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 ความเหมาะสมของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เปรียบเทียบกับเกณฑ์

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านบริบท				
อาจารย์	4.00	0.46	6.579	.000
นักศึกษา	3.88	0.51	4.849	.000
บัณฑิต	4.04	0.46	10.679	.000
ด้านปัจจัยเบื้องต้น				
อาจารย์	3.83	0.36	5.553	.000
นักศึกษา	3.63	0.47	1.957	.057
บัณฑิต	3.74	0.46	4.676	.000
ด้านกระบวนการ				
อาจารย์	3.71	0.48	2.583	.014
นักศึกษา	3.28	0.54	-2.695	.010
บัณฑิต	3.57	0.50	1.249	.215

ตาราง 20 (ต่อ)

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชา	4.05	0.49	9.430	.000

จากตาราง 20 แสดงว่าอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าด้านบริหารที่มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ และ บัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านกระบวนการอาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษามีความคิดเห็นว่าต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของบัณฑิตว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยแจกแจงความถี่ ดังแสดงในตาราง 21-30

ตาราง 21 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (ก)
อาจารย์	
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและครอบคลุมดี	6
นักศึกษา	
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน แต่ควรส่งเสริมความรู้ด้านระดับสากลให้มากกว่านี้	2
2. มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันนี้มาก	1

ตาราง 21 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
บัณฑิต	
1. วัดคุณประสงคข์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ตรงเป้าหมาย และสอดคล้องกับเนื้อหาดี	11
2. ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับงานอื่นได้ด้วยนอกเหนือจากงานโรงแรม	4
3. ควรมีการปรับปรุงตามสภาพสังคมปัจจุบัน	3
4. ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพมากกว่านี้	2
5. ควรเพิ่มค่านิยมต่ออุตสาหกรรมบริการของผู้เรียน	2

จากตาราง 21 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า วัดคุณประสงคข์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและครอบคลุมดี (f=6)

นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า วัดคุณประสงคข์ของหลักสูตรมีความชัดเจน แต่ควรส่งเสริมความรู้ด้านระดับสากลให้มากกว่านี้ (f=2) และวัดคุณประสงคข์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันนี้มาก (f=1)

บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า วัดคุณประสงคข์ของหลักสูตรว่ามีความชัดเจน ตรงเป้าหมาย และสอดคล้องกับเนื้อหาดี (f=11) ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับงานอื่นได้ด้วยนอกเหนือจากงานโรงแรม (f=4) ควรมีการปรับปรุงตามสภาพสังคมปัจจุบัน (f=3) ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพมากกว่านี้ (f=2) และควรเพิ่มค่านิยมต่ออุตสาหกรรมบริการของผู้เรียน (f=2)

ตาราง 22 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
อาจารย์	
1. ในกลุ่มวิชาภาษาควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตวิชาภาษาอังกฤษให้มากขึ้น	7
2. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเลือกเสรีมากขึ้น	4
3. ควรลดจำนวนวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป และกลุ่มวิชาแกน เพื่อเพิ่มเป็นรายวิชาที่เกี่ยวกับการภาคปฏิบัติให้มากขึ้น	4
นักศึกษา	
1. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาภาษาให้มากขึ้น และควรมีวิชาภาษาต่างประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ	9
2. ควรเพิ่มรายวิชาในกลุ่มวิชาเอก และเอกเลือกให้มากขึ้น	5
3. จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรมากเกินไป	2
บัณฑิต	
1. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาภาษาให้มากขึ้น และควรมีภาษาอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ	11
2. ควรปรับลดจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาแกน และเพิ่มวิชาในกลุ่มวิชาเอกแทน	6
3. ในหมวดวิชาเลือกเสรีควรเพิ่มรายวิชาภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น	6
4. การฝึกงานภาคปฏิบัติควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงให้มากขึ้น	3

จากตาราง 22 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า โครงสร้างของหลักสูตรว่า ในกลุ่มวิชาภาษาควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตวิชาภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ($f=7$) ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเลือกเสรีมากขึ้น ($f=4$) ควรลดจำนวนวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป และกลุ่มวิชาแกนเพื่อเพิ่มเป็นรายวิชาที่เกี่ยวกับการภาคปฏิบัติให้มากขึ้น ($f=4$)

นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาภาษาให้มากขึ้น และควรมีวิชาภาษาต่างประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ($f=9$) ควรเพิ่มรายวิชาในกลุ่มวิชาเอก และกลุ่มวิชาเอกเลือกให้มากขึ้น ($f=5$) จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรมากเกินไป ($f=2$)

บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาภาษาให้มากขึ้น และควรมีภาษาอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ($f=11$) ควรปรับลดจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาแกน และเพิ่มวิชาในกลุ่มวิชาเอกแทน ($f=6$) ในหมวดวิชาเลือกเสรีควรเพิ่มรายวิชาภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น ($f=6$) และควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงการฝึกงานภาคปฏิบัติให้มากขึ้น ($f=3$)

ตาราง 23 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (ก)
อาจารย์	
1. ในกลุ่มวิชาเอกบางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อน	4
2. ควรเน้นเนื้อหาด้านการปฏิบัติงานให้มากกว่านี้	2
นักศึกษา	
1. ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษให้มากขึ้น	7
2. ควรปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมบริการ	5
3. ควรเน้นเนื้อหาด้านการปฏิบัติงานโรงแรมให้มากขึ้น	5
4. ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของพนักงานบริการที่ดี	2
5. ควรจัดทัศนศึกษาดูงานโรงแรมต่างๆ ให้มากขึ้น	2
บัณฑิต	
1. ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ ให้มากขึ้น	11
2. ควรเน้นเนื้อหาด้านการปฏิบัติงานโรงแรมให้มากขึ้น	9
3. ควรปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	5
4. ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทการเข้าสังคมของคนโรงแรม	2

จากตาราง 23 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อเนื้อหาวิชาของหลักสูตรว่าในกลุ่มวิชาเอกบางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อน ($f=4$) ควรเน้นเนื้อหาด้านการปฏิบัติงานให้มากกว่านี้ ($f=2$)

นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อเนื้อหาวิชาของหลักสูตรว่าควรเพิ่มเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ($f=7$) ควรปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมบริการ ($f=5$) ควรเน้นเนื้อหาด้านการปฏิบัติงานโรงแรมให้มากขึ้น ($f=5$) ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของพนักงานบริการที่ดี ($f=2$) และควรจัดทัศนศึกษาดูงานโรงแรมต่างๆ ให้มากขึ้น ($f=2$)

บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อเนื้อหาวิชาของหลักสูตรว่าควรเพิ่มเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ ให้มากขึ้น ($f=11$) ควรเน้นเนื้อหาด้านการปฏิบัติงานโรงแรมให้มากขึ้น ($f=9$) ควรปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($f=5$) และควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทการเข้าสังคมของคนโรงแรม ($f=2$)

ตาราง 24 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
อาจารย์	
1. อาจารย์ควรมีประสบการณ์ทำงานในวิชาที่สอนและควรมีความรู้ด้านวิชาการควบคู่กันไป	5
2. อาจารย์ควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมของวิชาชีพในการสอนแต่ละวิชา	2
3. ควรเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ	2
4. ควรมีการติดตามประเมินผลการสอนของอาจารย์ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น	1
นักศึกษา	
1. อาจารย์บางท่านมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษาน้อย	9
2. มีการเปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนบ่อยทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนลดน้อยลง	8
3. อาจารย์ที่สอนกลุ่มวิชาเอก วิชาเอกเลือกควรเป็นผู้มีประสบการณ์งานโรงแรม	3
4. อาจารย์ควรมีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม	2
บัณฑิต	
1. อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนดี เหมาะสม และมีความใส่ใจในการสอนและมีความรู้ดี	15
2. อาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัติการโรงแรมควรเป็นผู้มีประสบการณ์งานโรงแรม	10
3. อาจารย์บางท่านเป็นผู้มีความรู้ดีแต่ขาดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา	6

จากตาราง 24 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ว่าอาจารย์ควรมีประสบการณ์ทำงานในวิชาที่สอนและควรมีความรู้ด้านวิชาการควบคู่กันไป (f=4) อาจารย์ควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมของวิชาชีพในการสอนแต่ละวิชา (f=2) ควรเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ (f = 2) และควรมีการติดตามประเมินผลการสอนของอาจารย์ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (f=1)

นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ว่า อาจารย์บางท่านมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษาน้อย ($f=9$) มีการเปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนบ่อยทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนลดน้อยลง ($f=8$) อาจารย์ที่สอนกลุ่มวิชาเอก และกลุ่มวิชาเอกเลือกควรเป็นผู้มีประสบการณ์งานโรงแรม ($f=3$) และอาจารย์ควรมีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ($f=2$)

บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนดี เหมาะสม และมีความใส่ใจในการสอนและมีความรู้ดี ($f=15$) อาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัติการโรงแรมควรเป็นผู้มีประสบการณ์งานโรงแรม ($f=10$) และอาจารย์บางท่านเป็นผู้มีความรู้ดี แต่ขาดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา ($f=6$)

ตาราง 25 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
อาจารย์	
1. ควรเพิ่มเกณฑ์ในการคัดเลือกด้านบุคลิกภาพของนักศึกษาให้มากขึ้น	6
2. ควรเพิ่มเกณฑ์ในการวัดคุณสมบัติในการสอบเข้าให้สูงขึ้นเพื่อลดปัญหาความแตกต่างของนักศึกษาในชั้นเรียน	3
3. ควรกำหนดความสูงของนักศึกษา	2
นักศึกษา	
1. ควรเป็นผู้มีใจรักในวิชาชีพการโรงแรมจริงๆ	12
2. ควรเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี	7
3. ควรกำหนดเกณฑ์ระดับความสูงของนักศึกษาทั้งชายและหญิง	3
บัณฑิต	
1. ควรคัดเลือกผู้ที่มีใจรักในงานบริการจริงๆ และมีทัศนคติที่ดีต่องานบริการ	9
2. ควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เหมาะสมต่องานอุตสาหกรรมบริการ	7
3. ควรมีความเข้มงวดในการคัดเลือกให้มากขึ้น	3

จากตาราง 25 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาว่าควรเพิ่มเกณฑ์ในการคัดเลือกด้านบุคลิกภาพของนักศึกษาให้มากขึ้น (f=6) ควรเพิ่มเกณฑ์ในการวัดคุณสมบัติในการสอบเข้าให้สูงขึ้นเพื่อลดปัญหาความแตกต่างของนักศึกษาในชั้นเรียน (f=3) และควรกำหนดความสูงของนักศึกษา (f=2)

นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาว่าควรเป็นผู้มีใจรักในวิชาชีพการโรงแรมจริงๆ (f=12) ควรเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี (f=7) ควรกำหนดเกณฑ์ระดับความสูงของนักศึกษาทั้งชายและหญิง (f=3)

บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาว่า ควรคัดเลือกผู้ที่มีใจรักในงานบริการจริงๆ และมีทัศนคติที่ดีต่องานบริการ (f=9) ควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกที่ดีเหมาะสมต่องานอุตสาหกรรมบริการ (f=7) ควรมีความเข้มงวดในการคัดเลือกให้มากขึ้น (f=3)

ตาราง 26 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
อาจารย์	
1. สถานที่เรียน ห้องเรียน ห้องสมุดคับแคบควรมีการขยายพื้นที่ให้มากขึ้น	9
2. อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาและควรปรับปรุงให้ทันสมัย	8
3. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาสื่อการสอน และตำราเรียนอย่างจริงจัง	5
4. ควรเพิ่มอุปกรณ์ เทคโนโลยี ที่ใช้ในการสอนของอาจารย์เพิ่มขึ้น	5
5. ควรจัดบริเวณนั่งพักผ่อนและสันทนาการแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้น	3
6. วิชาที่มีการปฏิบัติควรจัดจำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มให้มีจำนวนน้อย	3
7. ควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษา	2
นักศึกษา	
1. สถานที่เรียนคับแคบ ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	19
2. เอกสารประกอบการสอน ควรพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	15
3. ควรเพิ่มสถานที่นั่งพักผ่อนของนักศึกษา	7
4. สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัย	6
5. ห้องปฏิบัติการโรงแรมควรมีอุปกรณ์ครบครัน ทันสมัย และเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา	5
6. ห้องสมุดคับแคบมีหนังสือให้ค้นคว้าน้อย	5
7. ควรมีดาราเรียนจำหน่ายให้แก่ นักศึกษาทุกวิชา	3
8. ควรแจกเอกสารประกอบการสอนก่อนเรียน	2

ตาราง 26 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (ก)
บันทึก	
1. สถานที่เรียนคับแคบ มีจำนวนจำกัด ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาควรขยายเพื่อรองรับกับจำนวนนักศึกษา	25
2. เอกสารประกอบการสอนควรปรับปรุงรูปแบบและเนื้อหาให้ทันสมัยและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	18
3. สื่อการเรียนการสอนควรปรับปรุงให้ทันสมัย	6
4. สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนควรปรับปรุงให้ทันสมัย	5
5. ห้องปฏิบัติการโรงแรมควรมีอุปกรณ์ครบครัน และเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา	3

จากตาราง 26 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนว่า สถานที่เรียน ห้องเรียน ห้องสมุดคับแคบควรมีการขยายพื้นที่ให้มากขึ้น (f=9) อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาและควรปรับปรุงให้ทันสมัย (f=8) ควรมีนโยบายส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาสื่อการสอน และตำราเรียนอย่างจริงจัง (f=5) ควรเพิ่มอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนของอาจารย์เพิ่มขึ้น (f=5) ควรจัดบริเวณนั่งพักผ่อนและสันทนาการแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้น (f=3) วิชาที่มีการปฏิบัติควรจัดจำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มให้มีจำนวนน้อย (f=3) และควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษา (f=2)

นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนว่าสถานที่เรียนคับแคบไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา (f=19) เอกสารประกอบการสอนควรพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (f=15) ควรเพิ่มสถานที่นั่งพักผ่อนของนักศึกษา (f=7) สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัย (f=6) ห้องปฏิบัติการโรงแรมควรมีอุปกรณ์ครบครันทันสมัย และเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา (f=5) ห้องสมุดคับแคบมีหนังสือให้ค้นคว้าน้อย (f=5) ควรมีตำราเรียนจำหน่ายให้แก่นักศึกษาทุกวิชา (f=3) และควรแจกเอกสารประกอบการสอนก่อนเรียน (f=2)

บันทึกมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนว่าสถานที่เรียนคับแคบ มีจำนวนจำกัด ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาควรขยายเพื่อรองรับกับจำนวนนักศึกษา (f=25) เอกสารประกอบการสอนควรปรับปรุงรูปแบบและเนื้อหาให้ทันสมัย และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (f=18) สื่อการเรียนการสอนควรปรับปรุงให้ทันสมัย (f=6) สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนควรปรับปรุงให้ทันสมัย (f=5) ห้องปฏิบัติการโรงแรมควรมีอุปกรณ์ครบครัน และเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา (f=3)

ตาราง 27 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
อาจารย์	
1. ควรจัดจำนวนชั่วโมงสอนให้เหมาะสมเพื่ออาจารย์จะได้มีเวลาว่างในการพัฒนาตำราเรียน และสื่อการเรียนการสอน	3
2. วิชาปฏิบัติการควรจัดจำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มให้น้อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน	3
3. ควรมีการส่งเสริมรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย	3
4. ควรกระจายจำนวนนักศึกษาแต่ละกลุ่มให้เท่าๆ กัน	2
นักศึกษา	
1. ควรเพิ่มการสอนด้านปฏิบัติการให้มากขึ้น	4
2. กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมดีแล้ว	4
3. ควรจัดตารางเรียน ตารางสอบให้เอื้อต่อนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้มากขึ้น	2
บัณฑิต	
1. การเรียนการสอนเน้นเนื้อหาวิชาการมากเกินไป ควรจัดกิจกรรมสอดแทรกให้มากขึ้น	3
2. ควรให้อิสระในการเข้าเรียนไม่ควรเช็คชื่อนักศึกษา	3
3. อาจารย์ควรเป็นกันเองกับนักศึกษาบ้างแต่ไม่ควรมากเกินไป	2
4. ควรพานักศึกษาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ให้มากขึ้น	2

จากตาราง 27 แสดงว่าอาจารย์มีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อกระบวนการเรียนการสอนว่าควรจัดจำนวนชั่วโมงสอนให้เหมาะสมเพื่ออาจารย์จะได้มีเวลาว่างในการพัฒนาตำราเรียน และสื่อการเรียนการสอน (f=3) วิชาปฏิบัติการควรจัดจำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มให้น้อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน (f=3) ควรมีการส่งเสริมรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย (f=3) ควรกระจายจำนวนนักศึกษาแต่ละกลุ่มให้เท่าๆ กัน (f=2)

นักศึกษามีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อกระบวนการเรียนการสอนว่าควรเพิ่มการสอนด้านปฏิบัติการให้มากขึ้น (f=4) กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมดีแล้ว (f=4) ควรจัดตารางเรียน ตารางสอบให้เอื้อต่อนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้มากขึ้น (f=2)

นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อกระบวนการเรียนการสอนว่าควรเพิ่มการสอนด้านปฏิบัติการให้มากขึ้น (f=4) กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมดีแล้ว (f=4) ควรจัดตารางเรียน ตารางสอบให้เอื้อต่อนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้มากขึ้น (f=2)

บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อกระบวนการเรียนการสอนว่าการเรียนการสอนเน้นเนื้อหาวิชาการมากเกินไป ควรจัดกิจกรรมสอดแทรกให้มากขึ้น (f=3) ควรให้อิสระในการเข้าเรียนไม่ควรเช็คชื่อนักศึกษา (f=3) อาจารย์ควรเป็นกันเองกับนักศึกษาบ้างแต่ไม่ควรมากเกินไป (f=2) ควรพานักศึกษาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ให้มากขึ้น (f=2)

ตาราง 28 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
อาจารย์	
1. ควรมีกฎเกณฑ์ในการประเมินผลที่ชัดเจนในรายวิชาที่มีอาจารย์สอนร่วมกันหลายคน	2
2. ควรมีมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผิดพลาดในการประเมินผล การเรียนของนักศึกษาด้วยระบบคอมพิวเตอร์	2
3. ควรมีการกำหนดมาตรฐานการประเมินผลให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้นและอาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วม	2
	2
นักศึกษา	
1. ไม่แน่ใจว่าผลการประเมินของอาจารย์บางท่านมีความยุติธรรม	6
2. ไม่ควรนำคะแนนเข้าชั้นเรียนมาใช้ในการวัดประเมินผล	3
3. มีความเหมาะสมดี	3
4. เกณฑ์การประเมินบางช่วงสูงเกินไป	2
บัณฑิต	
1. การวัดประเมินผลด้านทฤษฎีควรมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน	4
2. ควรใช้เกณฑ์ที่ตั้งไว้ประเมินผลไม่ใช่เกณฑ์การตัดสินของคณะกรรมการวิชาการ	3
3. มีความเหมาะสมดีแล้ว	3
4. ควรใช้ผลคะแนนอิงกลุ่มมากกว่าอิงเกณฑ์	2
5. แต่ละวิชาจัดการประเมินผลมากเกินไป ทำให้นักศึกษาเครียด	2

จากตาราง 28 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าต่อการวัดผลประเมินผลว่า ควรมีกฎเกณฑ์ในการประเมินผลที่ชัดเจนในรายวิชาที่มีอาจารย์สอนร่วมกันหลายคน (f=2) ควรมีมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผิดพลาดในการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (f=2) ควรมีการกำหนดมาตรฐานการประเมินผลให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้นและอาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วม (f=2)

นักศึกษาคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าต่อการวัดผลประเมินผลว่าไม่แน่ใจว่าผลการประเมินของอาจารย์บางท่านมีความยุติธรรม (f=6) ไม่ควรนำคะแนนเข้าชั้นเรียนมาใช้ในการวัดประเมินผล (f=3) มีความเหมาะสมดี (f=3) เกณฑ์การประเมินบางช่วงสูงเกินไป (f=2)

บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าต่อการวัดผลประเมินผลว่า การวัดประเมินผลด้านทฤษฎีควรมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน (f=4) ควรใช้เกณฑ์ที่ตั้งไว้ประเมินผลไม่ใช่เกณฑ์การตัดสินของคณะกรรมการวิชาการ (f=3) มีความเหมาะสมดีแล้ว (f=3) ควรใช้ผลคะแนนอิงกลุ่มมากกว่าอิงเกณฑ์ (f=2) แต่ละวิชาจัดการประเมินผลมากเกินไปทำให้นักศึกษาเครียด (f=2)

ตาราง 29 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
อาจารย์	
1. ควรจัดตารางเรียนและตารางสอบไม่ให้จำนวนชั่วโมงเรียนหรือสอบติดต่อกันเกินไป	3
2. ควรจัดระบบการลงทะเบียนให้มีความรวดเร็วมากกว่านี้	3
3. การจัดอาจารย์นิเทศงานนักศึกษาฝึกงานควรเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ด้านงานโรงแรม การท่องเที่ยว และการครัวและภัตตาคาร	3
4. ควรเปิดวิชาให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา	3
5. ระบบการบริหารหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรควรให้อาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	3
6. การจัดตารางสอนควรจัดเวลาให้มีความเหมาะสมกับวิชา	2
นักศึกษา	
1. ควรพัฒนาระบบการลงทะเบียนเรียนให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น	18
2. การจัดตารางสอน ตารางสอบควรเอื้อต่อนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้มาก ยิ่งขึ้น	9
3. ควรเปิดวิชาเอก วิชาเอกเลือกให้เอื้อต่อการเลือกลงทะเบียนของนักศึกษา	5
4. การจัดเวลาเรียนแน่นเกินไป	4
5. ควรจัดให้มีการลงทะเบียนทางอินเตอร์เน็ต	3
6. ควรเปิดกลุ่มให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา	3

ตาราง 29 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
บัณฑิต	
1. ระบบการลงทะเบียนมีความล่าช้า ควรจัดให้มีความสะดวกรวดเร็ว	13
2. ควรจัดกลุ่มวิชาให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา	5
3. การจัดทำตารางเรียนไม่ควรแน่นจนเกินไป	5
4. ควรปรับปรุงระบบการจัดสถานที่ฝึกงานให้นักศึกษา	3
5. ควรมีระบบช่วยเหลือการหางานของบัณฑิตให้มากยิ่งขึ้น	3

จากตาราง 29 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการบริหารหลักสูตรว่า ควรจัดทำตารางเรียนและตารางสอบไม่ให้จำนวนชั่วโมงเรียนหรือสอบติดต่อกันเกินไป ($f=3$) ควรจัดระบบการลงทะเบียนให้มีความรวดเร็วมากกว่านี้ ($f=3$) การจัดอาจารย์นิเทศงานนักศึกษาฝึกงาน ควรเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ด้านงานโรงแรม การท่องเที่ยว และการครัวและภัตตาคาร ($f=3$) ควรเปิดวิชาให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา ($f=3$) ระบบการบริหารหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรควรให้อาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการจัดทำตารางสอนควรจัดเวลาให้มีความเหมาะสมกับวิชา ($f=2$)

นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการบริหารหลักสูตรว่า ควรพัฒนาระบบการลงทะเบียนเรียนให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ($f=18$) การจัดทำตารางสอน ตารางสอบควรเอื้อต่อนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้มากยิ่งขึ้น ($f=9$) ควรเปิดวิชาเอกเลือกให้เอื้อต่อการเลือกลงทะเบียนของนักศึกษา ($f=5$) การจัดเวลาเรียนแน่นเกินไป ($f=4$) ควรจัดให้มีการลงทะเบียนทางอินเตอร์เน็ต ($f=3$) ควรเปิดกลุ่มให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา ($f=3$)

บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรว่า ระบบการลงทะเบียนมีความล่าช้า ควรจัดให้มีความสะดวกรวดเร็ว ($f=13$) ควรจัดกลุ่มวิชาให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา ($f=5$) การจัดทำตารางเรียนไม่ควรแน่นจนเกินไป ($f=5$) ควรปรับปรุงระบบการจัดสถานที่ฝึกงานให้นักศึกษา ($f=3$) ควรมีระบบช่วยเหลือการหางานของบัณฑิตให้มากยิ่งขึ้น ($f=3$)

ตาราง 30 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิต จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
ด้านความรู้	
1. ควรเสริมความรู้และทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้น	12
2. นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ดี	3
3. ควรเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านทฤษฎีในเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้งเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง	3
4. ควรเพิ่มความรู้ด้านอุตสาหกรรมอื่นๆ ให้กับนักศึกษานอกเหนือจากงานโรงแรม	2
ด้านทักษะ	
1. ควรเพิ่มทักษะการฝึกปฏิบัติงานด้านการโรงแรมให้มากขึ้นทั้งในชั่วโมงเรียนและการฝึกงาน	9
2. ควรเพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีกับสถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์จริง	2
ด้านเจตคติ	
1. มีเจตคติที่ดีต่องานให้บริการ	8
2. มีระเบียบวินัย และปฏิบัติงานตามกฎหมายข้อบังคับของสถานประกอบการ	3
3. ควรเสริมสร้างให้เห็นถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ และการปฏิบัติงาน	2
4. ควรสอนให้นักศึกษามาความรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้มากๆ	2
5. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมไทย	2
ด้านการปฏิบัติงาน	
1. นักศึกษามีบุคลิกที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี เหมาะสมที่จะเป็นพนักงานบริการ	10
2. ควรให้มีการฝึกงานมากๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ทักษะ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้กับนักศึกษา	7
3. มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี	6
4. มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้งาน เรียนรู้งานได้เร็ว	5
5. ควรเน้นด้านการส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน	2

จากตาราง 30 แสดงว่าผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบัณฑิตดังนี้

ด้านความรู้ ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่า ควรเสริมความรู้และทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้น (f=12) นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ดี (f=3) ควรเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านทฤษฎีในเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้งเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง (f=3) ควรเพิ่มความรู้ด้านอุตสาหกรรมอื่นๆ ให้กับนักศึกษานอกเหนือจากงานโรงแรม (f=2)

ด้านทักษะ ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มทักษะการฝึกปฏิบัติงานด้านการโรงแรมให้มากขึ้นทั้งในชั่วโมงเรียนและการฝึกงาน (f=9) ควรเพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีกับสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง (f=2)

ด้านเจตคติ ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่า มีเจตคติที่ดีต่องานให้บริการ (f=8) มีระเบียบวินัย และปฏิบัติงานตามกฎข้อบังคับของสถานประกอบการ (f=3) ควรเสริมสร้างให้เห็นถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ และการปฏิบัติงาน (f=2) ควรสอนให้นักศึกษามาความรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้มากๆ (f=2) ควรส่งเสริมให้นักศึกษาอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมไทย (f=2)

ด้านการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่า นักศึกษามีบุคลิกที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดีเหมาะสมที่จะเป็นพนักงานบริการ (f=10) ควรให้มีการฝึกงานมากๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้กับนักศึกษา (f=7) มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี (f=6) มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้งาน เรียนรู้งานได้เร็ว (f=5) ควรเน้นด้านการส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน (f=2)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พ.ศ. 2539 ของวิทยาลัยดุสิตธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย อาจารย์จำนวน 35 คน นักศึกษาจำนวน 43 คน บัณฑิตจำนวน 84 คน และผู้บังคับบัญชาบัณฑิตจำนวน 70 คน รวม 232 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ
 - 2.1 แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ จำนวน 76 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97
 - 2.2 แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิต จำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95
3. ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert) และมีข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต วิเคราะห์โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
2. ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด 3.50 วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test)
3. สรุปความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดโดยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบท

1.1 ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่าอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

2.1 โครงสร้างของหลักสูตร

2.1.1 การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม กับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของทบวงมหาวิทยาลัยพบว่า โครงสร้างของหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 147 หน่วยกิต ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด คือ ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และไม่เกิน 150 หน่วยกิต

2.1.2 อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อโครงสร้างของหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์ และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์

2.2 เนื้อหาของหลักสูตร พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อเนื้อหาหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์ และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์

2.3 คุณลักษณะของอาจารย์ พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ด้านกระบวนการ

3.1 กระบวนการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีค่าความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษามีความเห็นที่ไม่แตกต่างจากเกณฑ์

3.2 การวัดประเมินผล พบว่า อาจารย์ และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อการวัดประเมินผลว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์ และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีค่าความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษามีความเห็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์

3.3 การบริหารหลักสูตร พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 อาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามีค่าความเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีค่าความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ด้านผลผลิต

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของบัณฑิตโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตมีความเห็นว่าด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน บัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.50 ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี มีประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านบริบท จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นโดยรวมว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนสามารถตอบสนองความต้องการผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน จากการประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่าทั้งอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ แสดงว่าวัตถุประสงค์มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างดี มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคม รวมทั้งมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุม ดังที่ สจต อุทรานันท์ (2532 : 211-212) ที่กล่าวว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีนั้น วัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาอย่างถูกต้องได้แก่ พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยาและธรรมชาติของความรู้ นอกจากนั้นยังต้องสอดคล้องกับความ

ต้องการของสังคมและประเทศชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบ ในฐานะพลเมืองดีของชาติ วัดอุปประสงค์ของหลักสูตรจะต้องมุ่งสร้างค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทั้งสติปัญญา ทักษะในการประกอบอาชีพ มีวินัย และมีคุณธรรมควบคู่กันไป และเป็นไปในทำนองเดียวกับ วิชัย แหวนเพชร. (2530 : 70-71) ที่กล่าวว่ากำหนัดความมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องสอดคล้องกับ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคำนึงถึงการพัฒนาของตัวผู้เรียนด้วย ซึ่งผลงานวิจัยของ วราภรณ์ ตรีราช (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ (หลักสูตรปรับปรุงใหม่) พุทธศักราช 2537 ของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าวัดอุปประสงค์ ของหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

2.1 โครงสร้างของหลักสูตร จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าวโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยอาจารย์ และบัณฑิตเห็นว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่ไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต มีความคิดเห็นว่โครงสร้างของหลักสูตรจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรนี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เป็นอย่างดี อันได้แก่ โครงสร้างในกลุ่มวิชาเอก และกลุ่มวิชาเอกเลือก ที่สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งเนื่องจากโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในการจัดจำนวนชั่วโมงการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการคือจำนวน 1,000 ชั่วโมง เพราะการฝึกปฏิบัติงานจะทำให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์จริงในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากที่ได้เรียนในสถาบัน ดังที่ ประกายรัตน์ ภัทรธิตี และนัฐพล กลั่นวารี กล่าวว่ การจัดการเรียนการสอนด้านการโรงแรม ไม่ว่จะจัดตามแนวคิดใดก็ตาม จำเป็นต้องมีการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริงเพื่อให้มีประสบการณ์และเข้าใจระบบการทำงานอย่างแท้จริง เนื่องจากธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่ต้องการพนักงานที่มีความชำนาญงานเป็นอย่างดี (ประกายรัตน์ ภัทรธิตี และนัฐพล กลั่นวารี. 2540 : 56) ยกเว้นเรื่องกำหนัดให้เรียนกลุ่มวิชาภาษา 12 หน่วยกิตที่ทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ต่างเห็นว่กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนสาขาวิชาการจัดการโรงแรมเพราะในการปฏิบัติงานด้านการโรงแรมนั้นจำเป็นต้องอาศัยทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศกับแขกผู้มาใช้บริการในโรงแรม หากนักศึกษาเรียนวิชาภาษาต่างประเทศน้อยอาจทำให้ทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษาต่างประเทศลดน้อยลง ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้อยลง ดังที่สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งเช่น มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยาม และมหาวิทยาลัยรังสิต ที่จัดหลักสูตรด้านการโรงแรม

และการท่องเที่ยวให้อยู่ในคณะศิลปศาสตร์ หรือมนุษยศาสตร์ เพื่อต้องการให้นักศึกษามีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นๆ ได้ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2546 : 201-393) และงานวิจัยของ ชูจิตร์ รินทะวงศ์ (2541 : 148) ที่ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สายวิชาคหกรรมศาสตร์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พุทธศักราช 2534 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษา และบัณฑิต ประเมินโครงสร้างตลอดหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมมาก แต่เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า หมวดวิชาเลือกเสรี ควรเพิ่มรายวิชาให้เลือกมากกว่านี้ ควรเพิ่มวิชาภาษาอังกฤษ และกำหนดหน่วยกิตหมวดวิชาภาษาอังกฤษให้มากขึ้น

2.2 เนื้อหาหลักสูตร จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ต่างก็เห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก โดยอาจารย์และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาเนื้อหามีความเหมาะสมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นเพราะเนื้อหาในภาคปฏิบัติสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานจริง หลังจากการเรียนภาคทฤษฎีแล้ว ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติงานและคาดหวังว่าจะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ส่วนที่อาจารย์ และบัณฑิตประเมินว่าเหมาะสมในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ อาจเป็นเพราะทั้งอาจารย์และบัณฑิต ได้ผ่านประสบการณ์ในการทำงานจริงที่ต้องใช้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมากกว่านักศึกษา และสามารถใช้วิชาความรู้ที่ได้รับนำมาปฏิบัติงานได้ จึงทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเห็นความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตรมากกว่านักศึกษา ดังที่ วิชัย แหวนเพชร (2530 : 70-71) ที่กล่าวว่าเนื้อหาหลักสูตรเป็นส่วนที่ได้เลือกสรรเนื้อหาสาระความรู้ ประสบการณ์มาจัดเรียงลำดับไว้เพื่อที่ว่าเมื่อผู้เรียนผ่านกิจกรรมต่างๆ แล้ว จะพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งผลงานวิจัยของ นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์ (2540 : 71) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่าเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ ฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจได้ดีและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

2.3 คุณลักษณะของอาจารย์ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นโดยรวมว่า คุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตต่างก็เห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและมีการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องโดยสถาบันสนับสนุนให้ทุนไปศึกษาดูงาน และเข้าร่วมการอบรมสัมมนาภายนอกสถาบัน และการจัดฝึกอบรมภายในสถาบันแก่อาจารย์เกี่ยวกับเทคนิคการสอนจึงทำให้อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้จริง ประกอบกับอาจารย์ที่สอนด้านภาคปฏิบัติเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้าน

งานโรงแรมโดยตรงและมีการเตรียมการสอนดี มีความใส่ใจในการสอน และอาจารย์ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2532 : 184) กล่าวว่า การจัดครูเข้าสอนเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะครูจะเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูจะต้องเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในสังคม ครูจะต้องก้าวให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะครูจะเป็นผู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในชีวิตสังคมปัจจุบันมากที่สุด ทำนองเดียวกับ ชำรง บัวศรี (2542 : 313) ที่กล่าวว่า พื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของผู้สอนนั้นมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานการสอนตามหลักสูตรมาก ตามปกติมักปรากฏว่าผู้สอนที่มีพื้นความรู้ไม่เพียงพอ หรือไม่ตรงกับสิ่งที่จะต้องสอน และบางทีวิธีสอนที่เคยสอนอยู่เดิมใช้ไม่ได้ จึงต้องให้อาจารย์ศึกษาเพิ่มเติม หรือจัดประชุมอบรมสัมมนาแก่อาจารย์ และนิรมล ศตวุฒิ และคณะ (2542 : 120) กล่าวว่า เทคนิคการสอนมีส่วนช่วยเสริมคุณภาพการสอน ช่วยให้การใช้วิธีสอนบรรลุเป้าหมายช่วยพัฒนาการเรียนรู้ และพฤติกรรมของผู้เรียนไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังที่งานวิจัยของสุทัศนีย์ สุขประเสริฐ (2544 : 112) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่เหมาะสมมาก เพราะอาจารย์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก มีความสามารถในการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา และสามารถสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของรายวิชา

2.4 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นโดยรวมว่า คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษามีความเหมาะสมมาก โดยอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตต่างก็เห็นว่าคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาที่วิทยาลัยกำหนดต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือได้ประกาศนียบัตรอื่นที่เทียบเท่าเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมเพราะมีพื้นความรู้ที่สามารถปฏิบัติงานด้านการบริการอาหารและเครื่องดื่ม การผสมเครื่องดื่ม งานทำความสะอาดห้องพัก และงานต้อนรับส่วนหน้า และอาจเนื่องจากอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าบุคคลที่จะเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาการจัดการโรงแรมจะต้องติดต่อสื่อสารพบปะกับแขกผู้มาใช้บริการโดยตรง อีกทั้งต้องให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มจึงไม่ควรเป็นโรคติดต่อ ควรเป็นผู้ที่มีสุขภาพและจิตใจที่ดีเพราะการมีสุขภาพที่ไม่ดีก็จะทำให้บุคลิกไม่ดีตามไปด้วย และการมีสุขภาพจิตที่ดีก็จะมีเชาวน์ปัญญาที่ดีในการตัดสินใจและการสนทนาต่อหน้าแขกอันส่งผลให้แขกประทับใจในการบริการ นอกจากนี้ทั้งอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตต่างก็เห็นว่าการสอบสัมภาษณ์บุคคลที่จะเข้าศึกษามีความเหมาะสม เพราะการสอบสัมภาษณ์จะทำให้สามารถคัดเลือกกว่าบุคคลที่จะศึกษาในสาขาวิชาการจัดการโรงแรมว่ามีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะเป็นพนักงานบริการหรือไม่ เพราะการเป็นพนักงานบริการที่ดีต้องเป็นบุคคลที่มีกิริยาท่าทางที่ดี สุภาพ มีบุคลิกและหน้าตาดี มีอารมณ์ดีและมีรอยยิ้ม มีร่างกายเป็นปกติ มีความสูงและน้ำหนักสัมพันธ์กัน มีการพูดที่ดี และรักในอาชีพบริการ นอกจากนี้การสอบสัมภาษณ์ยังทำให้สามารถพิจารณาถึงบุคลิกภาพและทัศนคติ หรือเจตคติของนักศึกษาที่เลือกเรียนสาขาวิชาการจัดการ

โรงแรมด้วยเหตุผลอะไร เพราะหากไม่มีใจรักในวิชาชีพจะเบื่องานจะรู้สึกไม่อยากบริการแขกก็จะทำให้ไม่ก้าวหน้าในอาชีพที่ทำ ดังที่ ราณี อมรินทร์รัตน์ (2542 : 44-46) กล่าวว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของอุตสาหกรรมบริการ คือ คุณภาพการบริการ บุคลากรที่มีใจรักในงานบริการ มีจิตสำนึกต่อการให้บริการที่ดี ซึ่งผลงานวิจัยของ วิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง (2544 : 95) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างเคหภัณฑ์ พ.ศ. 2535 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า คุณสมบัติของนักศึกษามีความเหมาะสมในด้านคุณสมบัตินักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสาขาตรงกับการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

2.5 อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นโดยรวมว่า อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดการเรียนการสอนมีการจัดจำนวนกลุ่มนักศึกษาในวิชาปฏิบัติจำนวนมากเกินไปไม่เหมาะสมกับขนาดของห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา นอกจากนี้การเรียนการสอนส่วนใหญ่จะใช้เอกสารประกอบการสอนที่อาจารย์ผลิตขึ้นเองทำให้มีรูปแบบที่ไม่ทันสมัยไม่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เพราะอาจารย์บางท่านมีข้อจำกัดในการพิมพ์และออกแบบเอกสาร นอกจากนี้พื้นที่ห้องสมุดก็มีจำกัดไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา หนังสือสำหรับการค้นคว้าด้านการโรงแรมมีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษาที่มีจำนวนมาก และอาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีพื้นที่จำกัดไม่สมดุลกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น ดังที่ สำเนา ขจรศิลป์ (2538 : 106) กล่าวว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายในสถานอุดมศึกษา มีความสำคัญสำหรับการเรียนการสอน และการพัฒนานักศึกษามาก ซึ่งชาญชัย ศรีไสยเพชร (2528 : 263) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญของการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยจัดหาหนังสือและเอกสารต่างๆ ให้เพียงพอสำหรับการค้นคว้าเพิ่มเติม และควรจัดกิจกรรมที่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนเข้าไปใช้บริการห้องสมุดมากยิ่งขึ้น และเป็นไปในทำนองเดียวกับ ชำรง บัวศรี (2542 : 315) ที่กล่าวว่า วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และสื่อการเรียนการสอน มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้สอนมาก สถานศึกษาที่มีข้อจำกัดในเรื่องนี้จะส่งผลให้การสอนถูกจำกัดไปด้วย ถ้ามีการจัดสื่อการเรียนการสอนเพิ่มชิ้นการสอนและการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนย่อมทำได้หลายรูปแบบ ซึ่งผลงานวิจัยของ อัจฉรา ผ่องพิทยา (2538 : 213-214) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (หลังอนุปริญญา) ของวิทยาลัยครูเทพสตรีพบว่า ควรมีอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติที่ทันสมัยและควรซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ใช้งานได้ ควรเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น และมีความทันสมัยให้มากขึ้น ควรมีอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติ ควรจัดเอกสาร ตำรา ให้เพียงพอกับความต้องการใช้ในการศึกษา ค้นคว้า ควรเพิ่มบริการของห้องสมุดให้สะดวกต่อการค้นคว้า สถานที่เรียนควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน และ ธวัชชัย เทียนประทีป (2541 : 78-88) ที่ศึกษา

เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2530 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ สื่อการเรียนการสอน วัสดุหลักสูตร และสถานที่เรียน อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นต่อสื่อการเรียนการสอน วัสดุหลักสูตร สถานที่เรียนว่าไม่มีความเหมาะสม โดยเฉพาะขาดตำรา เอกสารการเรียนการสอน ห้องสมุดมีหนังสือทางด้านศิลปหัตถกรรมไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย สถานที่เรียนภาคทฤษฎีไม่เพียงพอ

3. ด้านกระบวนการ

3.1 กระบวนการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก โดยอาจารย์ และบัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ต่างก็มีความพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนของวิทยาลัยดุสิตธานี เป็นพื้นฐานในระดับหนึ่งแล้ว อันเนื่องจากเนื้อหาวิชาทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาของวิชาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้จริง กระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานจริงในการโรงแรมได้ กระบวนการเรียนการสอนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมโดยเฉพาะในวิชาการปฏิบัติด้านบริการอาหารและเครื่องดื่มมีการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริงในการจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในงานบริการอาหารและเครื่องดื่ม มีการใช้วัตถุดิบจริงในการบริการอาหารและเครื่องดื่มแก่ลูกค้า อีกทั้งวิทยาลัยได้จัดให้มีการทัศนศึกษาดูงานโรงแรมและการใช้บริการจริงในโรงแรมซึ่งการศึกษาในสถานการณ์จริงทำให้ทั้งอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนต่างได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงทำให้เกิดกระบวนการสอนและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2523 : 47) ที่กล่าวว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในปัจจุบัน เพราะสื่อการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพ นอกจากจะช่วยย่นระยะเวลาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสนใจผู้เรียนได้อีกประการหนึ่ง การเลือกสื่อการสอนจึงต้องพิจารณาให้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและแนวทางในการเลือกสื่อการสอนต้องพิจารณาจากความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่ง สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2529 : 1) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเสมือนแผนการศึกษาที่วางไว้ล่วงหน้า หลักสูตรที่ใช้ได้ดีในสมัยหนึ่งกับสภาพสังคมหนึ่งในกาลต่อมาย่อมจะล้าสมัยเพราะความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของสังคม หลักสูตรที่ดีจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ ต้องทันต่อเหตุการณ์และเป็นเครื่องมือซึ่งมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ด้วย ดังที่งานวิจัยของ อาภากร บุญสม (2536 : 88-99) ที่ทำการวิจัยการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ พบว่าด้านกระบวนการเรียนการสอนมีความ

เหมาะสมในระดับมากที่สุดนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นวิชาที่เน้นการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้และมีทักษะในการปฏิบัติงาน

3.2 การวัดและประเมินผล จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อการวัดประเมินผลโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ อาจารย์ และบัณฑิตมีความเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีคณะกรรมการวิชาการระดับคณะ และระดับวิทยาลัยทำหน้าที่ในการพิจารณาเนื้อหา ความถูกต้อง ความเหมาะสมของข้อสอบแต่ละวิชาจึงทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผลมีเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชา ดังที่วิชย วงษ์ใหญ่ (2532 : 138) กล่าวว่า การวัดผลและการประเมินผล การเรียนการสอนควรสอดคล้องกับความมุ่งหมายหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการเรียนการสอนจะต้องมีความหลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละวิชาและควรกำหนดเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาอย่างเหมาะสม ซึ่งผลงานวิจัยของเกษกานดา สุภาพจน์ (2533 : 188) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตวิชาเอกธุรกิจศึกษาการเลขานุการของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2529 พบว่าด้านการวัดและประเมินผลควรปรับปรุงในเรื่องการวางเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้ชัดเจน อาจารย์ควรมีความยุติธรรมในการวัดผลประเมินผล ดังนั้น เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม อาจารย์ควรจัดทำแผนการสอน กำหนดเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล และชี้แจงแก่นักศึกษาก่อนทำการสอน

3.3 การบริหารหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยอาจารย์มีความคิดเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ส่วนนักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาและบัณฑิตต่างก็ได้รับประสบการณ์ตรงจากวิทยาลัยในการจัดตารางเรียนเปิดจำนวนกลุ่มวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา การจัดตารางเรียนแน่นเกินไปทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาในการพักผ่อน ปัญหาจากการจัดตารางสอนแน่นเกินไปอาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกด้านปฏิบัติการโรงแรมต้องใช้เวลาในการเรียนวิชาปฏิบัติการบริการอาหารและเครื่องดื่มมากคือ สัปดาห์ละ 7 ชั่วโมง เมื่อลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นด้วยทำให้ตารางเรียนของนักศึกษาแน่น และอีกสาเหตุหนึ่งที่นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าด้านการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมน้อยคือระบบการลงทะเบียนเรียนที่มีความล่าช้า เนื่องจากการลงทะเบียนไม่ได้กำหนดวันลงทะเบียนแยกตามรหัสนักศึกษา หรือกำหนดชั้นปี และสาขาวิชาทำให้นักศึกษาทุกสาขาวิชา ทุกชั้นปีมาลงทะเบียนพร้อมกันในวันเดียวส่งผลให้จำนวนนักศึกษามากเกินความสามารถที่เจ้าหน้าที่จะให้บริการได้ ประกอบกับวิทยาลัยอยู่ในระหว่างการพัฒนากระบวนการลงทะเบียนจึงทำให้เกิดปัญหาติดขัดเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์บ้าง ดังที่วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ก : 101-102) ที่กล่าวว่า ความสำคัญในการจัดบริการต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาให้นักศึกษา

และบุคลากรให้มีความสะดวกสบายอย่างเหมาะสมเพียงพอ และควรให้ก่อนที่นักศึกษาจะร้องขอในการจัดบริการ ซึ่งวิชัย วงษ์ใหญ่ (2535 : 29-30) กล่าวว่าการบริหารหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องกระบวนการหนึ่งของวงจรการพัฒนาหลักสูตรการดำเนินการตามแผนต่างๆ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องมีความพร้อมอยู่เสมอ ดังที่งานวิจัยของ อำพัน อ่องเอี่ยม (2541 : 139) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการให้บริการพบว่าอาจารย์ และนักศึกษาบางกลุ่มมีทัศนะว่าระบบงานทะเบียนควรมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ด้านผลผลิต

ประสิทธิภาพของบัณฑิตจากการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นโดยรวมว่าในด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงานของบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยดุสิตธานีได้เปิดสอนวิชาชีพด้านการโรงแรมมานานตั้งแต่เริ่มเปิดสอนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพด้านการโรงแรมเมื่อปี พ.ศ. 2536 ได้ผลิตนักศึกษาออกมารับใช้สังคมหลายรุ่นแล้ว ก่อนที่จะมีการสถาปนาสถาบันเป็นวิทยาลัยดุสิตธานี จึงมีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาการจัดการโรงแรม อีกทั้งวิทยาลัยดุสิตธานียังมีโรงแรมระดับห้าดาวต่างๆ ในเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนด้านการเรียนการสอนอาทิ การจัดบุคลากรระดับหัวหน้างาน หรือผู้จัดการของโรงแรมในเครือมาเป็นวิทยากรพิเศษ หรือเป็นอาจารย์พิเศษสอนในกลุ่มวิชาเอก และกลุ่มวิชาเอกเลือกในสาขาวิชาการจัดการโรงแรม และได้รับการสนับสนุนจากโรงแรมในเครือในการรับนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงานตามหัวข้องานที่วิทยาลัยกำหนด ประกอบกับวิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติงานจริงในห้องปฏิบัติการ และการส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการจำนวน 1,000 ชั่วโมงซึ่งเป็นระยะเวลาการฝึกปฏิบัติงานที่มากพอสมควรที่ทำให้ นักศึกษามีทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานจริง ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในงานโรงแรมสามารถปฏิบัติงานได้ทันที ส่วนในด้านที่ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าบัณฑิตมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ อาจเนื่องจากในเนื้อหาวิชาเรียนอาจารย์ผู้สอนได้สอดแทรกความรู้ด้านเจตคติแก่นักศึกษา ซึ่งผลงานวิจัยของ บุญลักษณ์ ทิพย์ฤทธิ์ (2541 : 122-129) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พุทธศักราช 2529 ปรับปรุง พุทธศักราช 2534 พบว่า ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษามีพื้นฐานและความสามารถทางด้านการทำงาน มีความรู้ทางด้านบริหารธุรกิจอย่างดีพอ มีความขยัน อดทน มีความประพฤติดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านบริบท จากการศึกษาที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็น ว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะออกมาเช่นนี้ แต่ผู้วิจัยก็ขอเสนอแนะว่าวิทยาลัยควรให้ความสนใจในการส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถไปปฏิบัติงานระดับสากลทั้งในประเทศหรือต่างประเทศได้ โดยการทำความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ เช่น โรงแรมในต่างประเทศ องค์กรจัดหางานในการคัดเลือกนักศึกษาที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษา หรือ บัณฑิตของวิทยาลัยไปทำงานในต่างประเทศ

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

2.1 โครงสร้างของหลักสูตร จากการศึกษาที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็น ว่าโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะออกมาเช่นนี้ แต่ผู้วิจัยก็ขอเสนอแนะว่าวิทยาลัยควรปรับจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น โดยอาจจัดอยู่ในกลุ่มวิชาเอก หรือ กลุ่มวิชาเลือกเสรีเป็นวิชาภาษาอังกฤษสำหรับการ ประกอบอาชีพการโรงแรม เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นจากเดิม นอกจากนี้ ควรเพิ่มรายวิชาในกลุ่มวิชาเอกเลือก และเลือกเสรีให้มากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาจะได้เลือกเรียนตาม ความสนใจและความถนัดของตนเอง

2.2 เนื้อหาของหลักสูตร จากการศึกษาที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็น ว่าเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก แม้ว่าผลการวิจัยจะออกมาเช่นนี้ แต่ผู้วิจัยก็ขอเสนอแนะว่าวิทยาลัยควรให้ความสนใจในเรื่องการปรับปรุงเนื้อหาใน รายวิชาที่มีความซ้ำซ้อน และปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของ อุตสาหกรรมบริการ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรทำหน้าที่ในการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตร ตลอดจนเนื้อหาแต่ละวิชาของหลักสูตรโดยให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดทำ

2.3 คุณลักษณะของอาจารย์ จากการศึกษาที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็น ว่าคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก แม้ว่าผลการวิจัยจะออกมาเช่นนี้ แต่ผู้วิจัยก็ขอเสนอแนะว่าวิทยาลัยควรให้ความสนใจในเรื่องการส่งเสริมให้อาจารย์ ศึกษาต่อ มีการจัดอบรมหรือสัมมนาวิชาการแก่คณาจารย์อย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้อาจารย์ไป ศึกษาดูงานในโรงแรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนสำหรับอาจารย์ที่ไม่มีประสบการณ์ทำงานด้านงาน โรงแรม และควรส่งเสริมให้อาจารย์ทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรมีระบบการติดตามประเมินผลการสอนของอาจารย์ทุกภาคการศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน

2.4 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา จากการศึกษาที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก แม้ว่าผลการวิจัยจะออกมาเช่นนี้แต่ผู้วิจัยก็ขอเสนอแนะว่าวิทยาลัยควรมีการทดสอบวัดทัศนคติในงานบริการของบุคคลที่จะเข้าศึกษาในสาขาวิชาการจัดการโรงแรม เพื่อจะได้คัดเลือกผู้ที่มีความสนใจและมีใจรักในงานบริการเข้ามาศึกษา

2.5 อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน จากการศึกษาที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการสำรวจคุณภาพการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนและจำนวนอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของอาจารย์ และนักศึกษา ควรมีการบำรุงรักษา ซ่อมแซม ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านตำราเรียน ควรมีนโยบายส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตำราเรียน โดยเฉพาะกลุ่มวิชาเอก และกลุ่มวิชาเอกเลือกด้านการโรงแรม ควรปรับปรุงเนื้อหาของเอกสารประกอบการสอนทุกภาคการศึกษาเพื่อให้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์เพื่อนำไปผลิตเป็นตำราต่อไป ด้านสถานที่เรียน ควรเพิ่มเติมพื้นที่นั่งพักผ่อนของนักศึกษา หรือพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมของนักศึกษา ให้มากขึ้น สำหรับห้องสมุดควรเพิ่มพื้นที่ให้เพียงพอต่อนักศึกษา ควรจัดจำนวนหนังสือที่เพียงพอต่อการยืมของนักศึกษา และควรมีการรณรงค์ให้นักศึกษาใช้ตำราต่างประเทศในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น

3. ด้านกระบวนการ

3.1 กระบวนการเรียนการสอน จากการศึกษาที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก แม้ว่าผลการวิจัยจะออกมาเช่นนี้แต่ผู้วิจัยก็ขอเสนอแนะว่าวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาเอกสารประกอบการสอนเป็นตำรา และปรับปรุงการจัดจำนวนนักศึกษาในวิชาภาคปฏิบัติให้เหมาะสม หากมีจำนวนนักศึกษามากเกินไป ควรจัดให้มีอาจารย์ผู้ช่วยสอน ควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัยในรายวิชาภาคทฤษฎีเพื่อกระตุ้นความสนใจให้นักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดอบรมสัมมนาในเรื่องนวัตกรรมวิธีสอนใหม่ๆ แก่อาจารย์ทุกภาคการศึกษา

3.2 การวัดประเมินผล จากการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการวัดประเมินผลมีความเหมาะสมระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารหรือคณบดี ควรกำชับอาจารย์ให้ตระหนักถึงจรรยาบรรณและมีความยุติธรรมในการวัดประเมินผลและควรมีการจัดอบรมสัมมนาเรื่องจรรยาบรรณของอาจารย์ วิธีการวัดและประเมินผลทุกภาคการศึกษา

3.3 การบริหารหลักสูตร จากการศึกษาที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงพัฒนาระบบการลงทะเบียนของนักศึกษาให้มีความรวดเร็ว ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนเพิ่มขึ้น ควรมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบโดยอาจารย์มีส่วนร่วมหรือมีการแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตร และควรจัดให้มีคณะกรรมการหรือหน่วยงานทำหน้าที่กำกับติดตามประเมินผลการบริหารหลักสูตร

4. ด้านผลผลิต จากการเรียนที่พบว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความคิดเห็นที่บัณฑิตมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และการปฏิบัติงานในระดับมาก แม้ว่าผลการวิจัยจะออกมาเช่นนี้ แต่ผู้วิจัยก็ขอเสนอแนะว่าวิทยาลัยควรจัดให้นักศึกษามีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการสื่อสาร ควรจัดสื่อการเรียนการสอนที่สามารถให้นักศึกษาได้เรียนรู้ฝึกฝนภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเองนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน ควรเพิ่มวิชาภาษาอังกฤษสอดแทรกในกลุ่มวิชาเลือกเสรีเพื่อให้นักศึกษาเลือกเรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา
2. ควรประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
3. ควรศึกษาความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของสังคมปัจจุบันที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). *การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตร หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักบริหารและกิจการนักศึกษา เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2546.
- เกษกานดา สุภาพจน์. (2533). *การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตวิชาเอกธุรกิจศึกษาการเลขานุการ ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2529*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. (2536). *ประมวลบทความหลักสูตร : สารร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิภา ลิ้มปิเจริญ. (2528). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2 ภูเก็ต : แผนกบริการศึกษา. วิทยาลัยครูภูเก็ต.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2540). *การพัฒนาศักยภาพในงานโรงแรมและภัตตาคาร หน่วย 1-8*. นนทบุรี : สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จีระพันธ์ เพชรแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักวิชาการและวางแผน เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2545.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องพักอาจารย์ เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2528). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). *การพัฒนาศักยภาพในงานโรงแรมและภัตตาคาร หน่วย 9-15*. นนทบุรี : สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูจิตร รินทะวงศ์. (2541). *การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พุทธศักราช 2534 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2542). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

- โชติ เพชรชื่น. (2529). *เทคนิคการประเมินหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2536). "การประเมินหลักสูตร," ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*. หน้า 570-573, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทวีเดช ธวัณกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องพักอาจารย์ เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2545.
- ทิตนา แคมมณี. (2535). "การประเมินผลหลักสูตร," ใน *รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ*. หน้า 133-151. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนภณ สมหวัง. (2542, กรกฎาคม-ธันวาคม). "การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน", *วารสารศรีปทุม*. 2(1) : 22.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2529). *การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธวัชชัย เทียนประทีป. (2541). *การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2530*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2531). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : เอราวิถ์การพิมพ์.
- _____. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธนรัชการพิมพ์ จำกัด.
- นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์. (2540). *การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาการอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิยม เจริญสุขโสภณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องพักอาจารย์ 516 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546.
- นิรมล ศตวุฒิ และคณะ. (2542). *หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2528). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญลักษณ์ ทิพย์ฤทธิ์. (2541). *การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตวิชาธุรกิจศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- เบญจวรรณ สุธรรมรักษ์. (2546). การประเมินหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาการบริการ
คหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(วิชาการอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2532). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกายรัตน์ ภัทรธิดี และนัฐพล กลั่นวารี. (2540). ประสบการณ์วิชาชีพการโรงแรมและภัตตาคาร.
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2525). การโรงแรม. กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์.
- ปัทมา คงทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สำนักวิชาการและวางแผน เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546.
- พรสุข หุ่นนิรันดร์. (2534). การพัฒนาหลักสูตรสุขศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด เอ็กซ์เพรสมีเดีย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2523). ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2524). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- รัชวรรณ บัวสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สำนักบริหารและกิจการนักศึกษา เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2546.
- ราณี อมรินทร์รัตน์. (2542, 1 กรกฎาคม-ธันวาคม) "การพัฒนาคณาจารย์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว".
วารสารศรีปทุม. 2(1) : 56.
- รุจิร ภูสาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
พัฒนศึกษา. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สำนักวิชาการและวางแผน เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546.
- วสันต์ รัตนกร. (2541). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตวิชาเอกระบบสารสนเทศ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พุทธศักราช 2534. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. (วิชาเอกธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ดิสสระ. (2533). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง. (2544). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่าง
เคหภัณฑ์ พุทธศักราช 2535 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(วิชาการวัดผลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2532, เมษายน-มิถุนายน). "การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร," *วิจัยการศึกษา*. 17(2). กรุงเทพฯ.

_____. (2535ก). *การประเมินหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

_____. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยาวิธีการสอน*. ม.ป.ท.

วิชัย แหวนเพชร. (2530). *เทคนิคและวิธีการสอนอุตสาหกรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะวิชา
อุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร.

วิทยาลัยดุสิตธานี. (2545). *คู่มือการศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี*. กรุงเทพฯ.

วิคนี ยอดสกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สำนักวิชาการ เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2546.

วีรา พาสพัฒนพาณิชย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ห้องประชุม 203 เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2545.

ไว ยุทธศักดิ์เดโช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สำนักอธิการ เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2546.

ศรีธญา กังพานิชกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สำนักวิชาการและวางแผน เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546.

สงัด อุทรานันท์. (2527). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์.

_____. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถิตย์ นิยมญาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐี เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สำนักอธิการ เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2546.

สมบัติ คชสิทธิ์. (2536). "การประเมินหลักสูตร : ธรรมชาติของการประเมิน," ใน *ประมวลบทความ
หลักสูตร : สารร่วมสมัย*. หน้า 67-77. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

_____. (2536). "การประเมินหลักสูตร : ธรรมชาติของการประเมิน," ใน *ประมวลบทความ
หลักสูตร : สารร่วมสมัย*. หน้า 74-75. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบุรณ์ ชิดพงศ์. (2529). "รูปแบบการประเมินหลักสูตร," *เอกสารการประชุมเรื่องการประเมินและ
หลักสูตรการศึกษา ระดับปริญญาตรี*. หน้า 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2524). *การประเมินผลโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้*.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2544). *บทสรุปสำหรับผู้บริหารโครงการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิรูป
การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ ภาควิชาพัฒนบริหารศาสตร์และเอกสาร
กรรมการฝึกหัดครู.

- สำนักกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). ประมวลนโยบาย หลักเกณฑ์ และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ.
- สำนักทดสอบกลาง. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2546). ข้อมูลการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2539). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา: พื้นฐานและบริการนักศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สีปพนนท์ เกตุทัต. (2534). "บรรยายพิเศษ อนาคตของไทยและครูในอนาคต," ในเอกสารวิชาการ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สีปพนนท์ เกตุทัต และคนอื่นๆ. (2522). รายงานการวิจัยเรื่องระบบอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุดารัตน์ ปธานราษฎร์. (2537). อุดสาหกรรมบริการ. กรุงเทพฯ : คณะวิชาวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- สุทัศน์ สุขประเสริฐ. (2544). การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุธรรม อารีกุล. (2541). รายงานการวิจัยประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมาลี สังข์ศรี. (2544). รายงานการวิจัยการศึกษาดลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมิตร คุณากร. (2523). หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุวัฒน์ จันทรีย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักวิชาการและวางแผน เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2546.
- โสภิต ภัทรพิพัฒน์. (2536). ธุรกิจการโรงแรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- อนุพันธ์ กิจพันธ์พานิช. (2538). รวมความรู้เกี่ยวกับโรงแรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อิวิแมน เออริเทจ จำกัด.
- อรพิน ชูชม. (2529). เอกสารประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัจฉรา ผ่องพิทยา. (2538). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (หลังอนุปริญญา) วิทยาลัยครูเทพสตรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อาภากร บุญสม. (2530). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาเลขานุการ ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- อำพัน อ่องเอี่ยม. (2541). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. (2520). *การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟีนีเพล็บลิซซิง.
- อุไร กาญจนาวีโรจน์กุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสมุด เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2546.
- Cronbach, Lee Joseph. (1971). *Essestials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. Tokyo : McGraw – Hill.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill, Book Company.
- Hammond, R. (1969, January). "Content Evaluation of Instruction in Local School Districts," in *Educational Technology*. P. 13-18.
- Marsh, Colin and Ken, Stafford. (1984). *Curriculum*. Sydney : Mc Graw-Hill Book Company.
- Oliva. P.F. (1992). *Developing the Curriculum*., 3rd ed. New York : Harper Collins.
- Provus, Malcollm. (1979). "Evaluation of Ongoing Program in Public School System." In *Educational Evaluation: New Roles New Means*. P. 242-283 Chicago: National Society for the Study of Education.
- Saylor, J. Galen and William M., Alexander. (1974). *Curriculum Planning for Modern Schools*. New York: : Harcourt, Brace Jovanovich.
- Scriven, Michael. (1967, 1 November). "The Methodology of Evaluation," In *perspective of Curriculum Evaluation*. P. 39-83. Chicago : American Educational Research Association Monograph Series on Evaluation.
- Stake, R.E. (1967, April). "The Countenance of Educational Evaluation," *Teachers College Record*. 68 : 523-540.
- Stufflebeam, Daniel. (1968). *Evaluation as English Tenement for Decision Making*. Ohio : Ohio State University.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Brace & World Curriculum Evaluation. No.1 Chicago: Rand McNally.
- Tyler, Ralph W. (1969). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : University of Chicago Press.
- Worthen, Blaine R. and James R. Sanders. (1973). *Educational Evaluation Theory and Practice*. Wada Worth Publishing Company, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่ 1
การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539
วิทยาลัยดุสิตธานี
(สำหรับอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต)

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มุ่งที่จะประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539 วิทยาลัยดุสิตธานี โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ให้ท่านตอบแบบสอบถาม ทั้ง 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรมี 9 ด้าน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. เนื้อหาวิชา
4. คุณลักษณะของอาจารย์
5. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา
6. อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน
7. กระบวนการเรียนการสอน
8. การวัดและประเมินผล
9. การบริหารหลักสูตร

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

- ☐ อาจารย์ ภาควิชา.....
- ☐ นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา
- ☐ บัณฑิต ปีการศึกษา.....

ตอนที่ 2 โปรดประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ว่าเห็นด้วย หรือ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดหรือเหมาะสมมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมากหรือเหมาะสมมาก
- คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลางหรือเหมาะสมระดับปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยหรือเหมาะสมน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

โปรดพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม แล้วตอบแบบสอบถามข้อ 1-7

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี มีความมุ่งหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ

1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการธุรกิจโรงแรมเป็นอย่างดี สามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการโรงแรมระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อผลิตบัณฑิตผู้มีความพร้อมในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในกิจการด้านการจัดการธุรกิจโรงแรมให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมยิ่งๆ ขึ้นไป
3. เพื่อผลิตบัณฑิตด้านการจัดการธุรกิจโรงแรม ผู้มีเจตคติที่ดีและตระหนักในความสำคัญของกิจการด้านนี้ที่มีผลกระทบต่อสังคม สภาพแวดล้อม และประเทศชาติ
4. เพื่อผลิตบัณฑิตด้านการจัดการธุรกิจโรงแรม ผู้มีปฏิภาณไหวพริบมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดำรงตนเป็นพลเมืองดีและจรรยาบรรณไว้มั่นคงขบธรรมเนียมและประเพณีของไทย

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน					
2. สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้					
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้วิชาความรู้งานโรงแรม เพื่อการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง					
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานระดับสากล ทั้งในประเทศหรือต่างประเทศได้					
5. เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งพัฒนา ทรัพยากรบุคคลด้านอุตสาหกรรมบริการ					
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน					
7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม					

โครงสร้างของหลักสูตร

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตรดังต่อไปนี้ แล้วตอบแบบสอบถาม
ข้อ 8-20

โครงสร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี รวม
จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 147 หน่วยกิต จัดโครงสร้างการศึกษาดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวน	36	หน่วยกิต
ประกอบด้วย			
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	จำนวน	12	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	จำนวน	12	หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	จำนวน	6	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวน	6	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวน	102	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาแกน	จำนวน	57	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอก	จำนวน	33	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอกเลือก	จำนวน	12	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวน	9	หน่วยกิต
4. ฝึกภาคปฏิบัติ (ไม่นับหน่วยกิต)	จำนวน	1,000	ชั่วโมง

2. โครงสร้างของหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8. จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 147 หน่วยกิต					
9. การกำหนดให้เรียนหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 36 หน่วยกิต					
10. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ 12 หน่วยกิต					
11. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต					
12. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต					
13. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาภาษา 12 หน่วยกิต					
14. การกำหนดให้เรียนหมวดวิชาเฉพาะด้าน 102 หน่วยกิต					
15. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาแกน 57 หน่วยกิต					
16. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาเอก 33 หน่วยกิต					
17. การกำหนดให้เรียนกลุ่มวิชาเอกเลือก 12 หน่วยกิต					
18. การกำหนดให้เรียนหมวดวิชาเลือกเสรี 9 หน่วยกิต					
19. การกำหนดให้มีการฝึกปฏิบัติงาน 1,000 ชั่วโมง					
20. จำนวนหน่วยกิตกับระยะเวลาการศึกษาของ หลักสูตร					

3. เนื้อหาวิชา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
21. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาด้านทฤษฎี					
22. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาด้านปฏิบัติ					
23. เนื้อหาวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
24. ความสมดุลของเนื้อหาวิชากับเวลาที่กำหนดให้เรียน					
25. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจ วิชาชีพการโรงแรม					
26. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานได้					
27. เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับการนำไปประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน					
28. เนื้อหาวิชาเหมาะสมสำหรับผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานทั้งโรงแรมและอุตสาหกรรมบริการอื่นๆ					
29. เนื้อหาวิชาสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างงานได้ด้วยตนเอง					
30. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถศึกษาต่อในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศได้					
31. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม					
32. ความเหมาะสมของระยะเวลาฝึกปฏิบัติงานในช่วงภาคฤดูร้อน					

4. คุณลักษณะของอาจารย์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
33. อาจารย์มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน					
34. อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทางด้านทฤษฎีให้แก่ผู้เรียน					
35. อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทางด้านปฏิบัติให้ผู้เรียน					
36. อาจารย์มีความสามารถในการส่งเสริมให้ ผู้เรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ใหม่					
37. อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมให้ ผู้เรียนรู้จักนำเอาความรู้ไปใช้ในการประกอบ อาชีพ					

5. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<u>การสมัครสอบ</u>					
38. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าประโยค มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือได้ประกาศนียบัตรอื่น ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ หรือ การศึกษาอื่นที่เทียบเท่า					
39. ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ กรณีที่ทำให้ความผิดโดยประมาทหรือความผิด อันเป็นลหุโทษ					
40. ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือน ไม่เป็น โรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจ หรือโรค ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา					
41. ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง					
<u>การสอบคัดเลือก</u>					
42. การสอบข้อเขียน วิชาภาษาอังกฤษ และวิชา คณิตศาสตร์					
43. การสอบสัมภาษณ์					

6. อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
44. ความเหมาะสมของอุปกรณ์การเรียนการสอน					
45. ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการสอน หรือตำราที่ใช้ในการเรียนการสอน					
46. ความเหมาะสมของจำนวนตำราเรียนที่ใช้สำหรับ การค้นคว้าในห้องสมุด					
47. ความเหมาะสมของสื่อการสอน					
48. การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยเสริมการเรียน การสอนเช่น เทป วีดิทัศน์					
49. ความเหมาะสมของการจัดให้บริการการใช้ ห้องเรียน					
50. ขนาดของห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน					
51. ขนาดของห้องปฏิบัติการโรงแรม กับจำนวน ผู้เรียน					

7. กระบวนการเรียนการสอน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
52. ความสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอนกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
53. ความสอดคล้องของการจัดรูปแบบประสบการณ์ วิชาชีพกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
54. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานทั้งธุรกิจ โรงแรม และอุตสาหกรรมบริการอื่นๆ					
55. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถสร้างงานได้ด้วยตนเอง					
56. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถประกอบอาชีพได้ในระดับสูงทั้งในและ ต่างประเทศได้					
57. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม					
58. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจสามารถวิเคราะห์ปัญหา และ แก้ปัญหาในการทำงาน					
59. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก ปรับตัวเข้ากับสังคมได้					

8. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
60. การวัดและประเมินผลมีเกณฑ์มาตรฐานชัดเจน					
61. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา					
62. ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล ทางด้านทฤษฎีของผู้เรียน					
63. ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล ทางด้านปฏิบัติของผู้เรียน					
64. การวัดและประเมินผลวัดความสามารถด้านงาน โรงแรมในการปฏิบัติงานแผนกต้อนรับส่วนหน้า					
65. การวัดและประเมินผลวัดความสามารถด้านงาน โรงแรมในการปฏิบัติงานแผนกบริการอาหาร และเครื่องดื่ม					
66. การวัดและประเมินผลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ประเมินตนเองก่อน และหลังเรียน					
67. ผู้เรียนมีโอกาสได้ประเมินการสอนของอาจารย์					
68. การใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียน การสอน					

9. การบริหารหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
69. ความเหมาะสมในการจัดตารางการเรียน					
70. ความเหมาะสมของการจัดระบบการ ลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา					
71. ความเหมาะสมในการจัดอาจารย์ผู้สอน					
72. ความเหมาะสมในการจัดอาจารย์ที่ปรึกษา					
73. มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษา					
74. ความเหมาะสมในการจัดสถานที่ฝึกงานให้ นักศึกษา					
75. ความเหมาะสมในการจัดอาจารย์นิเทศนักศึกษา					
76. มีการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารของสาขา วิชาการจัดการโรงแรม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

2. โครงสร้างของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

3. เนื้อหาวิชาของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

4. คุณลักษณะของอาจารย์

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

5. คุณสมบัติของของผู้เข้าศึกษา

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

6. อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

7. กระบวนการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

8. การวัดและประเมินผล

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

9. การบริหารหลักสูตร

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

10. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

1.
2.
3.

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือของท่าน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
แบบสอบถามชุดที่ 2
การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539
วิทยาลัยดุสิตธานี
(สำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา)

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มุ่งที่จะประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม พุทธศักราช 2539 วิทยาลัยดุสิตธานี โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ให้ท่านตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในด้านประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา มี 4 ด้าน ดังนี้
1. ด้านความรู้
 2. ด้านทักษะ
 3. ด้านเจตคติ
 4. ด้านการปฏิบัติงาน
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. สถานภาพผู้บังคับบัญชาสังกัด

- ☐ โรงแรม.....
- ☐ เซอร์วิสอพาร์ทเม้นท์.....
- ☐ บริษัท.....
- ☐ ร้านอาหาร หรือภัตตาคาร.....
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 โปรดประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดหรือเหมาะสมมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมากหรือเหมาะสมมาก
- คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลางหรือเหมาะสมระดับปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อยหรือเหมาะสมน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อ คำถามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในด้านประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

1. ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพทางด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและการปฏิบัติงานในระดับใด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านความรู้					
1. ความรู้ในการนำเอาวิชาการด้านการจัดการโรงแรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
2. ความรู้ในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน					
3. ความรู้ในการที่จะพัฒนาในการปฏิบัติงานในระดับสูงทั้งในและต่างประเทศ					
4. ความรู้ทางด้านทฤษฎี					
5. ความรู้ทางด้านปฏิบัติ					
6. ความรู้ในการนำแนวความคิดและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน					
7. ความรู้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน					
2. ด้านทักษะ					
8. มีทักษะในการปฏิบัติงานโรงแรมที่ได้รับมอบหมาย					
9. มีทักษะในการปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
10. มีทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน					
11. มีทักษะในการปฏิบัติงานโรงแรมเพื่อการปฏิบัติงานทั้งในและต่างประเทศ					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. ด้านเจตคติ					
12. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมาย					
13. มีมนุษยสัมพันธ์					
14. มีระเบียบวินัย					
15. มีความซื่อสัตย์สุจริต					
16. มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ					
17. สามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างสันติสุข					
18. มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานโรงแรม					
4. ด้านการปฏิบัติงาน					
19. สามารถปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ได้					
20. การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน					
21. การนำแนวความคิดและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ ในการปฏิบัติงาน					
22. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการทำงาน					
23. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
24. ตรงต่อเวลา					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการโรงแรม
ของวิทยาลัยดุสิตธานี

1.

.....
.....
.....

2.

.....
.....
.....

3.

.....
.....
.....

4.

.....
.....
.....

5.

.....
.....
.....

6.

.....
.....
.....

7.

.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือของท่าน

ภาคผนวก ข
คำอำนาจจำแนกรายข้อ
และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ทั้งฉบับ

ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t
1.	2.659	27.	4.702	53.	3.234
2.	1.885	28.	3.681	54.	4.428
3.	1.963	29.	4.130	55.	5.297
4.	2.523	30.	2.855	56.	3.068
5.	2.389	31.	4.441	57.	2.854
6.	1.920	32.	2.159	58.	3.333
7.	3.529	33.	2.633	59.	2.351
8.	1.718	34.	2.728	60.	3.647
9.	2.284	35.	3.333	61.	4.688
10.	2.055	36.	2.488	62.	3.826
11.	2.559	37.	2.955	63.	2.177
12.	2.870	38.	1.819	64.	4.596
13.	3.316	39.	2.091	65.	4.950
14.	2.734	40.	2.035	66.	4.871
15.	1.929	41.	1.852	67.	3.603
16.	1.771	42.	2.129	68.	2.586
17.	2.165	43.	2.132	69.	2.779
18.	2.956	44.	5.134	70.	3.484
19.	2.201	45.	3.950	71.	3.147
20.	2.324	46.	4.238	72.	3.076
21.	3.002	47.	5.448	73.	3.396
22.	2.410	48.	4.723	74.	3.176
23.	5.019	49.	5.044	75.	1.898
24.	3.476	50.	2.626	76.	3.743
25.	5.564	51.	4.797		
26.	3.789	52.	3.829		

ความเชื่อมั่นของแบบสอบความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ทั้งฉบับเท่ากับ .972
ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตร

บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม รายด้าน

ด้านบริหาร เท่ากับ .805

ด้านปัจจัยเบื้องต้น เท่ากับ .962

ด้านกระบวนการ เท่ากับ .942

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิตตามทั้งฉบับ

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1.	1.987	13.	2.335
2.	2.354	14.	2.354
3.	2.400	15.	1.918
4.	1.894	16.	3.126
5.	1.847	17.	4.163
6.	2.760	18.	3.475
7.	2.687	19.	2.000
8.	1.952	20.	3.679
9.	2.183	21.	5.076
10.	3.456	22.	3.909
11.	2.273	23.	2.543
12.	2.754	24.	2.734

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิตตามทั้งฉบับเท่ากับ .9500

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิต รายด้าน

ด้านความรู้	เท่ากับ .9090
ด้านทักษะ	เท่ากับ .8327
ด้านเจตคติ	เท่ากับ .9020
ด้านการปฏิบัติงาน	เท่ากับ .8721

ภาคผนวก ค
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
วิทยาลัยดุสิตธานี

วิทยาลัยดุสิตธานี
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
พ.ศ. 2539

1. ชื่อหลักสูตร หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
 Bachelor of Business Administration Program in Hotel Management
2. ชื่อปริญญา ชื่อเต็ม : บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการโรงแรม)
 Bachelor of Business Administration (Hotel
 Management)
 ชื่อย่อ : บธ.บ. (การจัดการโรงแรม)
 B.B.A. (Hotel Management)
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
 ภาควิชาการโรงแรม คณะอุตสาหกรรมบริการ วิทยาลัยดุสิตธานี
 Department of Hotel, Faculty of Hospitality Industry, Dusit Thani College

4. หลักการ เหตุผล และวัตถุประสงค์

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ของวิทยาลัยดุสิตธานี มีความมุ่งหมายที่จะผลิตบุคลากรผู้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในธุรกิจที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมบริการโรงแรม เพื่อเป็นการยกมาตรฐานของอุตสาหกรรมบริการด้านนี้ของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพทัดเทียมกับนานาชาติ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สนใจเข้ามาสู่อาชีพนี้ให้มาก ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรกำลังคนของชาติ สำหรับตอบสนองความต้องการด้านอุตสาหกรรมบริการด้านนี้ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว อันจะทำให้อุตสาหกรรมด้านนี้ของประเทศเจริญวัฒนาสถาพรสืบไป

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีดังต่อไปนี้

- 4.1 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการธุรกิจโรงแรมเป็นอย่างดี สามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจการโรงแรมระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.2 เพื่อผลิตบัณฑิตผู้มีความพร้อมในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในกิจการด้านการจัดการธุรกิจโรงแรมให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมยิ่งๆ ขึ้นไป
- 4.3 เพื่อผลิตบัณฑิตด้านการจัดการธุรกิจโรงแรม ผู้มีเจตคติที่ดีและตระหนักในความสำคัญของกิจการด้านนี้ ที่มีผลกระทบต่อสังคม สภาพแวดล้อมและประเทศชาติ
- 4.4 เพื่อผลิตบัณฑิตด้านการจัดการธุรกิจโรงแรม ผู้มีปฏิภาณไหวพริบมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดำรงตนเป็นพลเมืองดี และจรรโลงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมและประเพณีของไทย

5 โครงสร้างของหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร		147	หน่วยกิต
แบ่งเป็น			
5.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวน	36	หน่วยกิต
ประกอบด้วย			
5.1.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	จำนวน	12	หน่วยกิต
5.1.2 กลุ่มวิชาภาษา	จำนวน	12	หน่วยกิต
5.1.3 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	จำนวน	6	หน่วยกิต
5.1.4 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวน	6	หน่วยกิต
5.2 หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวน	102	หน่วยกิต
ประกอบด้วย			
5.2.1 กลุ่มวิชาแกน	จำนวน	57	หน่วยกิต
5.2.2 กลุ่มวิชาเอก	จำนวน	33	หน่วยกิต
5.2.3 กลุ่มวิชาเอกเลือก	จำนวน	12	หน่วยกิต
5.3 หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวน	9	หน่วยกิต
5.4 ฝึกงาน (ไม่นับหน่วยกิต)	จำนวน	1,000	ชั่วโมง

6. สัญลักษณ์และข้อตกลงในหลักสูตร

สัญลักษณ์และข้อตกลงต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายวิชา ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม ของวิทยาลัยดุสิตธานี มีดังต่อไปนี้

ระบบรหัส

รหัสวิชา ประกอบด้วยตัวอักษร 2 ตัว ตามด้วยเลขอารบิก 3 หลัก

ความหมายของรหัส

- ตัวอักษร หมายถึงหมวดหรือกลุ่มวิชา เช่น

วค.	=	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
ภษ.	=	กลุ่มวิชาภาษา
จร.	=	กลุ่มวิชาการจัดการโรงแรม

2. ตัวเลข

เลขตัวที่หนึ่ง หมายถึงระดับชั้นปีที่วิชานั้นเปิดให้เรียน

เลขตัวที่สอง หมายถึงประเภทของวิชาในกลุ่มวิชานั้น ๆ

เลขตัวที่สาม หมายถึงลำดับของรายวิชาที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน

จำนวนหน่วยกิต

ประกอบด้วยตัวเลขอารบิก 3 ตัว ตัวแรกอยู่หน้าวงเล็บ สองตัวหลังอยู่ในวงเล็บมีขีดคั่นกลางระหว่างเลขตัวที่สองกับเลขตัวที่สาม เลขทั้งสามตัวดังกล่าวหมายถึง จำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎี และจำนวนชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติของรายวิชานั้นๆ ดังนี้คือ

- ตัวเลขที่หนึ่ง หมายถึงจำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้นๆ
- ตัวเลขที่สอง หมายถึงจำนวนชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎีต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา รายวิชาที่เรียนภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา มีจำนวนหน่วยกิตเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- ตัวเลขที่สาม หมายถึงจำนวนชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา รายวิชาที่เรียนภาคปฏิบัติ 2 หรือ 3 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ต่อภาคการศึกษา มีจำนวนหน่วยกิตเท่ากับ 1 หน่วยกิต

ตัวอย่างเช่น

- 3(3-0) แสดงว่าเป็นวิชาที่เรียนภาคทฤษฎี 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา ไม่มีการเรียนภาคปฏิบัติ จำนวนหน่วยกิต 3 หน่วยกิต
- 3(2-2) แสดงว่าเป็นวิชาที่เรียนภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา เรียนภาคปฏิบัติ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา จำนวนหน่วยกิต 3 หน่วยกิต
- 3(1-4) แสดงว่าเป็นวิชาที่เรียนภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา เรียนภาคปฏิบัติ 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษาจำนวนหน่วยกิต 3 หน่วยกิต

วิชาบังคับก่อน

หมายถึงวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ศึกษาก่อน นักศึกษาต้องสอบผ่านวิชาที่บังคับก่อน จึงจะมีสิทธิเรียนรายวิชานั้นๆ ได้

วิชาบังคับร่วม

หมายถึงวิชาที่กำหนดไว้ให้เรียนด้วยกัน ในภาคการศึกษาเดียวกัน

รายวิชาในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมของวิทยาลัยดุสิตธานี

ชื่อวิชา	จำนวน หน่วยกิต	วิชาบังคับ ก่อน
6.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (36 หน่วยกิต)		

6.1.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (12 หน่วยกิต)

วค.111	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	3(3-0)	-
วค.121	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	3(3-0)	-
วค.131	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถิติ	3(3-0)	-
วค.141	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	3(2-2)	-

6.1.2 กลุ่มวิชาภาษา (12 หน่วยกิต)

ภษ.111	ภาษาไทย	3(3-0)	-
ภษ.121	ภาษาอังกฤษ 1	3(3-0)	-
ภษ.122	ภาษาอังกฤษ 2	3(2-2)	ภษ. 121
ภษ.223	ภาษาอังกฤษ 3	3(2-2)	ภษ. 122

6.1.3 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ (6 หน่วยกิต)

มศ.111	จิตวิทยาทั่วไป	3(3-0)	-
มศ.121	ชุมชนกับวัฒนธรรม	3(3-0)	-

6.1.4 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (6 หน่วยกิต)

สศ.111	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	3(3-0)	-
สศ.121	หลักการสื่อสาร	3(3-0)	-

ชื่อวิชา	จำนวน หน่วยกิต	วิชาบังคับ ก่อน
----------	-------------------	--------------------

6.2 หมวดวิชาเฉพาะ (102 หน่วยกิต)

6.2.1 กลุ่มวิชาแกน (57 หน่วยกิต)

บธ.211	หลักการบัญชี	3(3-0)	-
บธ.312	บัญชีเพื่อการจัดการ	3(3-0)	บธ. 211
บธ.213	การเงินธุรกิจ	3(3-0)	บธ. 211
บธ.221	กฎหมายธุรกิจ	3(3-0)	สศ. 111
บธ.322	ภาษีอากร	3(3-0)	สศ. 111
บธ.231	สถิติธุรกิจ	3(3-0)	วค. 131
บธ.232	โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อธุรกิจ	3(2-2)	วค. 141
บธ.241	การสื่อสารทางธุรกิจ	3(3-0)	สศ. 121
ภษ 231	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ 1	3(2-2)	ภษ. 223
ภษ 332	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ 2	3(2-2)	ภษ. 231
บธ.351	จิตวิทยาธุรกิจ	3(3-0)	มศ. 111
บธ.452	จรรยาบรรณทางธุรกิจ	3(3-0)	-
บธ.361	เศรษฐศาสตร์จุลภาค	3(3-0)	-
บธ.362	เศรษฐศาสตร์มหภาค	3(3-0)	-
บธ.171	หลักการจัดการ	3(3-0)	-
บธ.272	หลักการตลาด	3(3-0)	-
บธ.381	การพยากรณ์ธุรกิจ	3(3-0)	บธ. 231
บธ.482	วิธีการวิจัย	3(3-0)	วค. 131
บธ.483	นโยบายธุรกิจ	3(3-0)	บธ. 231

ชื่อวิชา	จำนวน หน่วยกิต	วิชาบังคับ ก่อน
6.2.2 กลุ่มวิชาเอก (33 หน่วยกิต)		

จร.211	การจัดการอาหารและเครื่องดื่ม 1	3(3-0)	-
จร.212	การจัดการอาหารและเครื่องดื่ม 2	3(1-4)	จร. 211
จร.213	การควบคุมอาหารและเครื่องดื่ม	3(3-0)	จร. 111
จร.221	การจัดการครัว	3(3-0)	-
จร.331	การจัดการงานส่วนหน้าของโรงแรม 1	3(2-2)	-
จร.332	การจัดการงานส่วนหน้าของโรงแรม 2	3(2-2)	จร. 331
จร.341	การจัดการงานแม่บ้าน	3(2-2)	-
จร.342	การบำรุงรักษาโรงแรม	3(3-0)	จร. 341
จร.351	การจัดการโรงแรม	3(3-0)	จร. 331
จร.454	การบัญชีโรงแรม	3(3-0)	บธ. 211
จร.461	การตลาดสำหรับโรงแรม	3(3-0)	บธ. 272

6.2.3 กลุ่มวิชาเอกเลือก

ให้นักศึกษาเลือกเรียนเป็นจำนวน 12 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

ภษ.433	ภาษาอังกฤษสำหรับงานโรงแรม	3(2-2)	-
จร.452	การจัดการภัตตาหาร	3(3-0)	-
จร.453	ระบบคอมพิวเตอร์ในการจัดการโรงแรม	3(3-0)	จร. 332
จอ.211	วิทยาการประกอบอาหาร	3(3-0)	-
จท.453	การจัดการประชุมและนิทรรศการ	3(3-0)	-
จท.461	การพัฒนาทรัพยากรบุคคลในอุตสาหกรรมบริการ	3(3-0)	-

6.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

นักศึกษาต้องศึกษาวิชาเลือกเสรี 9 หน่วยกิต โดยเลือกจากรายวิชาต่อไปนี้

6.3.1 รายวิชาอื่นๆ ที่วิทยาลัยเปิดสอน โดยการแนะนำของสาขาวิชา

6.3.3 รายวิชาที่เปิดสอนในวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ได้รับการรับรองจากทบวงมหาวิทยาลัย

6.4.4 รายวิชาอื่นโดยการแนะนำของสาขาวิชา

7. กำหนดการเปิดสอน

นักศึกษาทุกคนจะต้องออกฝึกงาน เป็นจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง

ภาคผนวก ง
ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย
เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542

(สำเนา)

ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2542

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัยที่ใช้ในปัจจุบันให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปด้วยดี อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4(2) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ.2520 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2537 ทบวงมหาวิทยาลัยจึงกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานนี้เรียกว่า "เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2542"

2. ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา

3. ให้ยกเลิก

3.1 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2532

3.2 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา พ.ศ.2521

4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น ๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

5. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาระบบอื่น เช่น ระบบไตรภาค ระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติรวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติรวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

6. การคิดหน่วยกิต

6.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.4 การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้เทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาค ดังนี้

ระบบไตรภาค

1 หน่วยกิตระบบไตรภาค เทียบได้กับ 12/15 หน่วยกิตระบบทวิภาค

หรือ 4 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 5 หน่วยกิตระบบไตรภาค

ระบบจตุรภาค

1 หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้กับ 10/15 หน่วยกิตระบบทวิภาค

หรือ 2 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 3 หน่วยกิตระบบจตุรภาค

7. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

7.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 8 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 12 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

7.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 188 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 10 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 15 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

7.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 210 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 263 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 12 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 18 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

7.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 87 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 4 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 6 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุคำว่า "ต่อเนื่อง" ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

8. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

8.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

8.2 หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ดังนี้

1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

2) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

3) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต

4) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

8.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ เพื่อให้สามารถเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันได้ในทุกชั้นปี

9. จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ ต้องมีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 3 คน และในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวนอย่างน้อย 1 คน

10. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

10.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องรับผู้สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

10.2 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องรับผู้สำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา ในสาขาวิชาที่ตรงหรือเทียบเท่าวิชาเอกของหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)

11. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา ส่วนหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และไม่เกิน 18 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และจะสำเร็จการศึกษาได้ดังนี้

11.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 7 ภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

11.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 9 ภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

11.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 9 ภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 11 ภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

11.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ ทั้งหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา

สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้มีการลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 10 หน่วยกิต

หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

12. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดของแต่ละหลักสูตร และต้องได้แต้มระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00จากระบบ 4 แต้มระดับคะแนน จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

13. ชื่อปริญญา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาของแต่ละสถาบัน ในกรณีที่ยังไม่มีกำหนดชื่อปริญญาในพระราชกฤษฎีกา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาของทบวงมหาวิทยาลัย

14. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานนี้ได้ ให้เสนอทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาเป็นกรณีไป

เกณฑ์มาตรฐานนี้ให้ใช้กับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่ รวมทั้งหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2542

(ลงชื่อ) ประจวบ ไชยสาส์น
(นายประจวบ ไชยสาส์น)
รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรง
ของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ รศ.ศาสตราจารย์วัญญา วิชาลาภรณ์
ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนารงค์
ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ อาจารย์วีรา พาสพัฒนาพาณิชย์
ตำแหน่ง อธิการ
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยดุสิตธานี
4. ชื่อ อาจารย์พรมิตร กุลกาลยีนยง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการฝ่ายวิชาการและวางแผน
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยดุสิตธานี
5. ชื่อ รศ.ศาสตราจารย์ ดร.สฤติย์ นิยมญาติ
ตำแหน่ง หัวหน้าแผนกวิจัย
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยดุสิตธานี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์
วันเดือนปีเกิด	31 สิงหาคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/111 หมู่บ้านल्लीวิลล์ ซอยพัฒนาชุมชน 1 ถนนศรีนครินทร์ แขวงบางแก้ว เขตบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	หัวหน้าแผนกวิชาการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยดุสิตธานี 902 ถนนศรีนครินทร์ แขวงหนองบอน เขตประเวศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10250
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ม.6 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2530	ปวท. (การโรงแรมและการท่องเที่ยว) วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดภูเก็ต
พ.ศ. 2536	ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป) วิทยาลัยครูภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
พ.ศ. 2547	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร